

גליון מס' 12 - אלול תשע"ב

בחצרות החיים

בטאון מוסדות פניני דוד - ירושלים
בנשיאות מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנוניה פינטו שליט"א

והאיש משה

הצדיק המלוב"ן בנש"ק
רבי משה אהרן פינטו זיע"א
כ"ז שנה להסתלקותו

16

מעמד קבלת התורה

סיקור מקיף של הכינוס שהתקיים
בער"ח סיון במוסדות "אורות
חיים ומשה" באשדוד

34

אורות חיים ומשה

סיקור אודות הכוללים
המצויינים באשדוד
שיחה עם ראשי הכוללים

42

שמחת חיים

יומן מסע מרתק מהלילת הצדיק
רבי חיים פינטו זיע"א
במוגאדור שבמרוקו

בשעה הצדיק רבי משה אהרן פינטו זצ"ל מעתר בתפילה בבית אבירי חיים פינטו זצ"ל שבמחוק.

בתצרות החיים

בטאון מוסדות פניני דוד - ירושלים
בשעות מורנו ורבנו הגר"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

גלין מס' 12 | אלול תשע"ב

יוצא לאור ע"י
מכון פניני דוד
ירושלים

עורך ראשי:
הרב אריה מוסבי

חברי המערכת:
הרב בנימין כהן
הרב מרדכי זור
הרב יוסף שלום יוסף
הרב אברהם יאיר נקי
הרב יוסף סופר
הרב רפאל הכהן רבין

עיצוב גרפי ועימוד:
איתמר והב Fix
0527-140-139

כתובת המכון:
רחוב בית וגן 8 ירושלים
ת.ד. 16253
ירושלים 91162
טלפון: 02-6433605
פקס: 02-6433570
דוא"ל: p@hpinto.org.il
Pinto_p@012.net.il

להתגלות היסטוריה ודעות בדוראי"ל
שליח בקשה לחברת:
p@hpinto.org.il

דבר המערכת

ה שיר והשבח לבורא העולמים אשר זיכנו להעלות כיום על שולחנם של מלכים - מאן מלכי רבנן - את הגליון ה"ב של ביטאון המוסדות "בחצרות החיים" משיחותיו ודרשותיו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, אשר דבריו החוצבים להבות אש מהדהדים באזניהם של רבבות שמעי לקחו בארץ ובחו"ל.

זכינו, וגיליונות "בחצרות החיים" התקבלו בין כל שדרות הציבור, וקבעו את מקומם - מקום של כבוד - באהלה של תורה.

הצמא הגדול לתורתו של מו"ר שליט"א ניכר בכל מקום שמגיע, וב"ה ספריו הרבים נמצאים בכל בית של תורה, ובבתים של עמך ישראל, מתורגמים לשפות האנגלית צרפתית וספרדית, ומזמן לזמן מדפיסים עוד ועוד מהדורות.

הברכה אחת היא למורנו ורבנו שליט"א אשר כל מעיניו וחפצו להגדיל תורה בכל אתר ואתר, בארץ ובחו"ל ולא חוסך זמן וכוח בכדי להגדיל את שמו יתברך, ובצאתינו, נישא כפינו בהודאה לאלוקי השמים על שזיכנו להגיע הלום, ונעתיר לפניו כי כשם שזכינו לראות היום בהוצאת גליון ה"ב של ביטאון המוסדות "בחצרות החיים", כך נזכה להוציא לאור את ספרי מורנו ורבנו רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, לתועלת עם ישראל כולו, ולמען יוכלו בני התורה בכל מקום שהם להוסיף ולהתחמם לאור תורתו, עד ביאת גואל צדק, אמן.

מערכת בחצרות החיים

מוסדות אור חיים ומשה פריז - צרפת
Ohr Haim Ve Moche
rue du Plateau - 75019 Paris - France, 32
Tel: +331 42 08 25 40
Fax: +331 42 06 00 33 -
e-mail: hevratpinto@aol.com

מוסדות אורות חיים ומשה אשדוד
רחוב האדמו"ר מבעלזא 43 אשדוד
טלפון: 08-8566233
פקס: 08-8521527
Ashdod@hpinto.org.il

מוסדות חברת פינטו ליון - צרפת
Hevrat Pinto - Lyon - Villeurbanne
bis, rue des Mûriers - 69100 Villeurbanne 20
- France
Tel: +334 78 03 89 14
Fax: +334 78 68 68 45 -
e-mail: hevratpinto.vlb@free.fr

האזהרה

04

דברות קודש
דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
אלול - אני לדודי ודודי לי

08

דברות קודש
דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
ראש השנה - יומא אריכתא

10

דברות קודש
דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
יום כיפור - כפרה מעל הטבע

12

דברות קודש
דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
סוכות - בכלל הימים הנוראים

14

דברות קודש
דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
הושענא רבא - סמליות הערבה

16

מעמד קבלת התורה
סיקור מקיף של הכינוס שהתקיים בער"ח סיון במוסדות "אורות חיים ומשה" באשדוד
בואו חשבון - המשא המרכזי

24

הלל המצרי
ביאור אמירת ההלל בראש חדש ובמועדים
הרב רפאל הכהן רבין

28

והאיש משה
רבי משה אהרן פינטו זצ"ל כ"ז שנה לפטירתו דברי הספד ממורנו רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
עולו ואיתכנשו להילולא דצדיקא

32

אור זרוע לצדיק
אדמו"ר רבי אלעזר אבוחצירא זצ"ל שנה לפטירתו דברי הספד ממורנו רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
השפעת כח הרבים על היחיד

34

אורות חיים ומשה
סיקור אודות הכוללים המצויינים באשדוד שיחה עם ראשי הכוללים
עוזבים חיי שעה ועוסקים בחיי עולם

42

שמחת חיים
יומן מסע מרתק מהילולת הצדיק רבי חיים פינטו זצ"ל במוגאדור שבמרוקו
הרב יוסף סופר

54

אנשי אמונה
מקבץ סיפורים על כחה של אמונה תמימה

56

דברות קודש
דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
חנוכה - אמונה תמימה בה' יתברך

58

דברות קודש
דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
פורים - התורה משמחת

60

באהלי צדיקים
ביקור בקהילות הקודש בארגנטינה עצרת מספד למרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל במוסדות אורות חיים ומשה - אשדוד

63

נשים במאי זכין
דברי הספד לע"נ האשה הכשרה מרת חנה קורסון ע"ה

דברות קודש

דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

אלול אני לחדודי וחדודי לי

**שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך אשר
ה' אלוהיך נותן לך לשבטך ושפטו את העם
משפט צדק** (דברים טז, יח)

פרשת שופטים נקראת בשבת החלה
בימי חודש אלול, ומשמע שישנו קשר הדוק בין האמור בפרשת
שופטים לבין מהות ימי הרחמים והסליחות.

להרגיש את מציאות השי"ת

נאמר "אני לדודי ודודי לי", ודרשו חז"ל שראשי תיבותיו של
פסוק זה הינם 'אלול', ללמד שבימי חודש אלול אשר משמשים
כהכנה לקראת הימים הנוראים, על האדם לשוב בתשובה
ולהתקרב אל בוראו בבחינת האמור "אני לדודי", וכאשר הקב"ה
יראה היאך האדם שואף ומתאמץ להתקרב אליו, הוא יתקרב
אליו בחזרה, בבחינת האמור "ודודי לי". וכגודל התקרבותו של
האדם אל בוראו, כך גם גודל התקרבותו של הבורא אל האדם,
כי במידה שהאדם מודד מודדין לו.

כשם שאדם הרוצה לנסוע ברכב צריך בתחילה להתניע את
המנוע, כך גם בכדי שנוכל לזכות בדין ולעמוד לפני הבורא
למשפט כשאנו זכים וטהורים, עלינו "להפעיל את המנוע"
דהיינו, להתחיל להתעורר אליו יתברך באותם ימים המיוחדים
לתשובה ולסליחה, ואלו הם ימי חודש אלול.

כאשר אדם עומד למשפט לפני שופט בשר ודם, חיל ורעד
אוחזים בו. ואינו דומה פחדו של נידון השומע את גזר דינו
דרך הטלפון, לנידון השומע את גזר דינו שהוא רואה את
השופט המקריא את גזר הדין לנגד עיניו. הנה נאמר על הקב"ה
שאין לו גוף ואין לו דמות הגוף, ואם כן קשה לנו מאד להרגיש
פחד ויראה מאיתו יתברך בזמן שהוא אינו נגלה לעינינו, ועוד
יותר מכך, בזמן שאיננו שומעים את גזר הדין שהוא גוזר עלינו
לקראת השנה החדשה. וכיון שכך אנו מוכרחים לצייר לעצמנו
את מציאותו וקיומו של הבורא יתברך באותם ארבעים ימי
תשובה אשר בהם הקב"ה מצוי עימנו בקרבה יתרה, וממשיל
זאת בעל התניא זיע"א למלך שיצא מן הארמון אל השדה בכדי
לפגוש את עמו. ורק בזמן שעושים הכנה גדולה לקראת יום
הדין על ידי ששבים בתשובה שלימה לפניו יתברך, ניתן לחוש
במציאותו של הבורא ברוך הוא ולהרגיש כאילו אנו רואים אותו
בעינינו ממש ושומעים באוזנינו את גזר הדין שהוא גוזר עלינו.

מודה ועוזב ירוחם

כמו כן להבדיל כאשר אדם מזומן למשפט והוא לא מתייצב
לפני השופט, הוא מפגין בכך זלזול וחוסר אמון כלפי מערכת
בית המשפט ולכן השופטים מחמירים עימו עוד יותר
ממה שחשבו מתחילה. וכגון זה אם חשבו בתחילה לקצוב את
עונשו לשלוש שנות מאסר, הם מחמירים עימו וקוצבים את
עונשו לחמש שנות מאסר. כמו כן בזמן שהנידון מודה בעבירה
המיוחסת לו ומביע על כך צער, זה יכול להקל מעליו את חומרת
העונש. ולהבדיל, כאשר המלך הגדול דן אותנו ביום ראש השנה,
עלינו להתייצב לפניו כשאנו מודים ומתוודים על כל החטאים,
וחלילה לנו מלברוח מיום קדוש זה ולעסוק בדברים שאינם
קשורים למהותו של יום, כיון שבזה אנו מביעים זלזול כלפי
שמיא ומעצימים את כוחם של המקטרגים. מנגד, בשעה שהאדם
עומד לפני הקב"ה מתוך תשובה ובקשת סליחה, חזקה עליו
שהקב"ה ירחם עליו בדין ויטה לטובה את גזר דינו.

בכדי שנוכל לעמוד בדין כשאנו נקיים מן החטא, עלינו
להתחיל לעבוד על כך כבר בימי חודש אלול, שכשם שלא
ניתן לרוץ לפני שלומדים ללכת, ולא ניתן לנהוג ברכב אם לא
לומדים נהיגה, כך גם העמידה בדין לפני ה' דורשת מעימנו הכנה
מוקדמת בימי הרחמים והסליחות.

ענין קול השופר

מנהג מקובל בכל קהילות ישראל לתקוע
בשופר בימי חודש אלול וביום ראש השנה.
ישנם טעמים רבים לעניין תקיעת השופר ואחד
מהטעמים הוא בכדי לבלבל את השטן המחפש
לקטר על עם ישראל בזמן שבו הקב"ה חפץ
לכתוב אותם לחיים טובים ולשלום. גלוי
וידוע לפני השטן שבימי הרחמים והסליחות
עם ישראל והקב"ה מצויים זה עם זה בקרבה
יתרה ולפיכך הוא מנסה בכל כוחו להרחיקם זה
מזה על ידי קטרוג על עם ישראל. והנה דווקא
בימים אלו השטן מתאמץ ביתר שאת כיון שהוא
מרגיש לחץ ופחד מכך שהאדם מתרחק ממנו
ותחת זאת מתקרב אל הבורא יתברך. במשך כל
השנה כולה כאשר היצר הרע מרגיש שהאדם
מצוי עימו וכביכול "מונח בכיסו", הוא אינו לחוץ
כלל כי חזקה עליו שיצליח במלאכתו. אך בימי
הרחמים והסליחות כאשר בני האדם מקיימים
בעצמם את הנאמר "אני לדודי ודודי לי", השטן
שהוא היצר הרע נכנס ללחץ גדול ומחפש בכל
כוחו לבטל את הקשר בין הקב"ה לעם ישראל
על ידי קטרוגיו, ולכן צריכים אנו לבלבל את
השטן באמצעות קול השופר.

"ומלאכים יחפזון"

נאמר בתפילת ונתנה תוקף לקדוש רבי אמנון
ממגנצא "ומלאכים יחפזון", ולכאורה קשה
מדוע על המלאכים להיחפז ביום הדין. הרי
הם אינם נידונים לפניו יתברך. והביאור בזה
שבשמים מצויים מלאכים שהם בגדר סגורים,
ולעומת כן ישנם מלאכים שהם בגדר קטגורים.
וביום הדין כאשר הקב"ה מעביר את בניו לפניו
כבני מרון ומבקש לכתוב אותם לחיים טובים
ולשלום, מתקיימת מלחמה של ממש בין
המלאכים הסגורים לבין המלאכים הקטגורים
כאשר כל צד רוצה לנצח ולהטות את הדין לכאן
או לכאן על פי כוונותיו. ולכן נאמר "ומלאכים
יחפזון", לרמז על המלחמה שיש כביכול בשמים
ביום הדין, כאשר כל קבוצה של מלאכים נחפזת
וממהרת להביא את דבריה לפני ה' מתוך תקווה
שיהא בכוח דבריה להטות את הדין לטוב או
למוטב על פי רצונה.

ונראה לבאר זאת מכיוון נוסף שהמלאכים
יודעים שכל קיומם תלוי בעם ישראל ובלימוד
תורתו, שהרי נאמר "אם לא בריתי יומם ולילה
חוקות שמים וארץ לא שמת", וכן נאמר
"בראשית ברא", כלומר העולם נברא בשביל
ישראל הקרויים ראשית ובשביל התורה
הקרויה ראשית. ולפיכך ביום הדין המלאכים
נחפזים לכאן ולכאן כיון שהם שרויים בדאגה
ובבהלה האם עם ישראל אכן יזכה להיחתם
לחיים טובים ולשלום, ומכוחם של ישראל אף
המלאכים יזכו להמשיך להתקיים בעליונים,
או ח"ו להיפך.

שופטים ושופרים תתן לך

פרשת שופטים הנקראת בימי חודש אלול
פותחת בפסוק "שופטים ושופרים תתן לך

כדי שחלילה לא יבוא האדם לידי חטא ומכשלה.
היצר הרע שהוא האויב הגדול ביותר של האדם
מחפש כל הזמן את הדרך ואת הפרצה לחדור
אל תוך ליבו, ולכן האדם צריך להציב שמירה
והגנה על איברי גופו בכדי שהיצר הרע לא
יוכל חלילה לחדור אליו ולהפיל אותו ברשתו.
מעניין זה אומר בעל ה'מסילת ישרים' שכאשר
אנו ישנים היצר הרע ניכנס לתוכנו וישן עימנו
כדי להכניס במחשבתנו הרהורים רעים, כנאמר
'אתה ישן לו והוא ער לך'. ואף כשאנו מתפללים
היצר הרע מצוי עימנו בכדי לגרום לנו היסח
הדעת והרהורים רעים בזמן התפילה. והוא
שואמרים על דרך ההלצה שיש בה גם
הרבה כאב, שם

והביאור בזה שיש כאן ציווי
לאדם לא רק להציב שופטים
ושופרים על העיר שבה
הוא גר, אלא גם ובעיקר
להציב שומרים
על עצמו
שהוא

בבחינת
עיר, [כמו
שדימה
שלמה
המלך ע"ה
את האדם
לעיר].

אנו מוכרחים לצייר לעצמנו את מציאותו וקיומו של
הבורא יתברך באותם ארבעים ימי תשובה אשר בהם
הקב"ה מצוי עימנו בקרבה יתרה... ורק בזמן שעושים הכנה
גדולה לקראת יום הדין על ידי ששבים בתשובה שלימה
לפניו יתברך, ניתן לחוש במציאותו של הבורא ברוך הוא
ולהרגיש כאילו אנו רואים אותו בעינינו ממש ושומעים
באוזנינו את גזר הדין שהוא גוזר עלינו

עם כניסת השנה החדשה
הננו משגרים בזאת
את ברכותינו ואיחולינו קמיה,
רבני ואברכי המוסדות,
ולכל המסתופפים בחצרות מוסדותינו
ולכל ידידי תומכי ואוהדי בית
"אורות חיים ומשה" ו"פני דוד"
בארץ ובעולם
ולכל עם ישראל

שתהא השנה
שנת ברכה והצלחה
שנת גאולה וישועה
שנת בריאות ופרנסה טובה
ונזכה כולנו לחוג את החגים הקדושים
הבאים עלינו מתוך שמחה והתעלות

שנה טובה וחג שמח!

מוסדות אורות חיים ומשה אשדוד

מוסדות פני דוד ירושלים

ביקר להם מכל שזה בניהם, מתוך תקווה שהם
יתעוררו אליו יתברך לאחר שיראו שבניהם
סובלים בגללם, וכמו כן מכות הבנים מכפרות
על חטאי ההורים. ולפיכך הקב"ה מבקש סליחה
ביום הדין ומתכוון בזה אל הבנים שנשאו את
עוונם של הוריהם ולקו בגללם משום האמור
"פוקד עוון אבות על בנים".

כנגד ארבעים יום וארבעים לילה

המתבונן יראה שסופי התיבות של המילים
"אני לדודי ודודי לי" עולה בגימטריא כמספר
ארבעים, כנגד התורה הקדושה שניתנה לאחר
ארבעים יום וארבעים לילה שבהם משה רבנו
היה במרום ולמד תורה מפי הגבורה. וכנגד
ארבעים סאה של מים שבהם ממלאים את
מקוה הטהרה. וכוונת רמזים אלו ללמדנו
שהדרך להתקרב אליו יתברך ולהינצל מן היצר
הרע היא על ידי התחברות ודבקות לתורה
הקדושה המטהרת ומזככת את האדם בבחינת
מקוה טהרה.

רמז לארבעים יום של יצירת הוולד

כן נראה לומר שסופי התיבות של "אני
לדודי ודודי לי" העולים כמניין ארבעים, רומזים
לארבעים יום של יצירת הוולד שרק בסופם
העובר נחשב לבר קיימא ויש בו מציאות של
חיות וקיום. וכגון זה לאחר ארבעים ימי חודש
אלול שבהם האדם שב ומתוודה על חטאיו,
נחשב הוא בגדר יצירה חדשה ובעלת חיות.
וכשם שהעובר אין בו ממשות ואינו זכאי לתואר
חיים לפני שעברו ארבעים יום מיצירתו, כך גם
אדם שממשיך בשלו ואינו מתעורר לתשובה
בארבעים ימי הרחמים והסליחות, מפסיד את
תואר החיים, וגם אם הוא ממשיך לחיות בעולם
הזה הרי שאין אלו חיים של ממש כי "רשעים
בחייהם קרויים מתים".

שופר - שפרו מעשיכם

נאמר "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו".
וכידוע שופר הוא מלשון שיפור המעשים,
ומשמע שלא די לו לאדם להכריז שהוא שב
בתשובה, אלא עליו לפעול פעולות ולעשות
מעשים של ממש אשר יש בכוחם לשנות
ולשפר את התנהגותו לטובה. כאשר ידיו של
אדם מלוכלכות בלכלוך קשה, אין זה מספיק
לשטוף את הידיים במים, אלא יש לשפשף
היטב בסבון. וכגון זה אדם שדבקו בו עבירות
וחטאים, אינו יכול להסתפק במה שיאמר בפיו
שהוא רוצה לשוב בתשובה, אלא עליו לשפשף
את גופו ונשמתו היטב על ידי ארבעת השלבים
של התשובה הכוללים בתוכם את עזיבת
החטא, חרטה, וידוי וקבלה לעתיד, ועל ידי
כן יזכה לשיפור אמיתי במעשיו. ובשעה
שהאדם אכן משפר את מעשיו, הוא זוכה
ל"יום חגנו" - לשמחה גדולה עד מאד
על שזכה להתנקות ולהיטהר לפני מלכו
של עולם.

כאשר בני האדם
מקיימים בעצמם את
הנאמר "אני לדודי
ודודי לי", השטן שהוא
היצר הרע נכנס ללחץ
גדול ומחפש בכל כוחו
לבטל את הקשר בין
הקב"ה לעם ישראל
על ידי קטרוגיו, ולכן
צריכים אנו לבלבל את
השטן באמצעות קול
השופר

התשובה לכך היא שהקב"ה נמנע מלהכות את
האבות כיון שידע שמרוב שהם רחוקים ממנו הם
לא יבינו כלל שהמכה שבאה עליהם היא מאיתו
יתברך ולכן הקב"ה מחכה להענישם בעולם
האמת. זאת ועוד, בזמן שאין בכוח האבות להבין
שהמכה היא מאת ה', הקב"ה בוחר להכות אותם

שכחת דבר מה, תמחר לעמוד בתפילה כי חזקה
עליך שבשעת התפילה תיזכר בדבר ששכחת
משום היצר הרע המסיח את דעתו של האדם
מן התפילה.

אם נבחן את עצמנו נוכל להודות בפה מלא
שפעמים רבות כשאנו עומדים בתפילה רק
פינו אומר את המילים אך מוחנו וליבנו מצויים
הרחק הרחק מן התפילה. והדברים כואבים עד
מאד כיון שבזמן שהאדם אינו מרוכז כל כולו
בתפילה ואינו מרגיש שהוא עומד לפני מלך
מלכי המלכים - הקב"ה, היצר הרע מנצל זאת
כדי לבלבל את דעתו ולהכניס לראשו מחשבות
זרות ולעיתים מחשבות פסולות ממש. ולכן
חובה עלינו להציב לעצמנו שמירה והגנה על
איברינו ומחשבותינו על מנת שחלילה לא יפלו
בידיו של היצר הרע.

נאמר בפרשה "כי תקרב אל עיר להילחם עליה
וקראת אליה לשלום" (דברים כ, י). והביאור בזה
שאם אדם רוצה להצליח במלחמתו כנגד היצר
הרע בבחינת האמור "כי תקרב אל עיר להילחם
עליה", עליו תחילה לקרוא אליה לשלום, דהיינו,
לעמול להשיג את השלמות בתוכו על ידי
"וקראת" הרומז למקרא התורה הקדושה שכל
כולה שלמות. והוא שאמרו חז"ל שהתורה מגינה
ומצילה את האדם מן החטא על ידי שהיא בונה
סביבו חומה בצורה שמוצבים עליה שופטים
ושוטרים שאלו הם זכויות המצוות אשר מונעות
מן היצר הרע להתקרב אל האדם.

פוקד עוון אבות על בנים

ראיתי בספר חכמת המצפון בשם חז"ל שביום
הדין אף הקב"ה שב בתשובה. ודברי חז"ל הם
הפלא ופלא, כיצד ניתן לומר שהקב"ה שכל כולו
שלמות - חטא, וצריך לעשות תשובה. ונראה
לומר שפעמים הקב"ה פוקד עוון אבות על בנים
ועל אף שהבנים הינם חפים מפשע, הקב"ה
נפרע מהם משום חטאי הוריהם, ולכן הקב"ה
מבקש סליחה מאותם בנים שנענשו בעוון
הוריהם. ומפני מה הקב"ה לא העניש את האבות
באופן ישיר אלא גלגל את העונש על בניהם.

דברות קודש

דברי חזקוני שנאמרו פני מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הראש השנה יומא אריכתא

ובא בחז"ל שהקב"ה החל לברוא את העולם בכ"ה באלול, ובראש השנה ברא את האדם נזר הבריאה ותפארתה. והוא שאמרו בגמרא (ר"ה טז, א) "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם", רוצה לומר שכל מטרת בריאת האדם היתה בכדי שימליך את הבורא יתברך עליו. עד בריאת האדם הקב"ה היה מלך ללא עם, אך לאחר בריאת האדם הקב"ה כבר נעשה למלך על עם וכידוע עיקר תוקפו ומעמדו של המלך עומדים בזכות עמו הממליך אותו עליו.

הכתרת מלך מלני המלכים

להבדיל, בכל שנה במרוקו חוגגים את יום ההכתרה של המלך. כבר חודש ימים לפני החגיגה הגדולה מתחילים לנקות את העיר באופן יסודי, מתקנים את הכבישים, תולים שלטי חוצות ומנוורות מיוחדות, כדי שבבוא יום ההכתרה הכל יהיה מוכן לקראת הכתרת המלך. ולהבדיל אלפי הבדלות, ראש השנה הוא יום ההכתרה של מלך מלכי המלכים כיון שביום זה נברא האדם שתפקידו להמליך את ה' עליו. וכדי שההכתרה של הקב"ה תיעשה בכל הכבוד הראוי, יש לנו להתכונן ליום גדול וקדוש זה כבר חודש ימים קודם לכן, החל מראש חודש אלול שהוא היום הראשון לימי הרחמים והסליחות שבהם הקב"ה מצוי בקרבת בני עמו, כמו שממשיל זאת בעל התניא זיע"א למלך היוצא מן הארמון אל השדה בכדי לבקר את בני עמו מקרוב.

ההכנה שלנו לקראת יום נשגב זה נעשית באמצעות שיפור המעשים וטיהור עצמנו מן החטאים והעבירות, וככל שנתאמץ לטהר ולנקות את עצמנו מכל רבב של חטא שדבק בנו, כך נבוא ליום ההכתרה כשאנו מוכנים וראויים לקבל את פני המלך. וכשם שפשוט וברור הוא שלא ניתן לעמוד לפני מלך בשר ודם בלבוש קרוע ומלוכלך, כך גם לא ניתן להתייצב לפני הבורא יתברך כשנשמטנו מלוכלכת מן העבירות, כיון שזהו ביזיון גדול למלך שכן באים ועומדים לפניו. ובזמן שהאדם אינו חש לנקות את עצמו מן העבירות קודם ראש השנה, הרי שבזה הוא מעורר על עצמו קטרוך גדול, כאותו אדם שבא לפני המלך בלבוש מלוכלך וגורם בכך שעבדי המלך ייקחו אותו וישליכוהו בבית האסורים על שביזה את כבוד המלך.

אתם נצבים היום

נאמר בפרשת נצבים (דברים כט, ט-י) "אתם נצבים היום... ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל. טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחוטב עציך ועד שואב מימך". הזוהר הקדוש אומר שהאמור "אתם נצבים היום" מתייחס ליום ראש השנה שעליו נאמר "היום הרת עולם", אשר בו כלל עם ישראל ניצב בדין לפני ה' יתברך וממליך שם שמים עליו. וכן אומר בעל התניא זיע"א שהתורה מנתה עשרה סוגים ומעמדות של אנשים מקרב עם ישראל, מן החשובים ביותר כראשיכם, שבטיכם, זקניכם וכו' ועד הפשוטים ביותר כחוטב עציך ושואב מימך. ומשמעות הדברים היא שביום ראש השנה כלל עם ישראל ניצב לפני ה' בין החשובים ובין הפחותים, כי ברוב עם הדרת מלך. ולמעשה לא מעמדו של האדם הוא הקובע האם אותו אדם יזכה להמליך את ה' כראוי ולצאת זכאי בדין, אלא מידת ההכנה שעשה לפני ראש השנה היא זו שקובעת. ואף אם מדובר באדם בעל דרגה פחותה כשואב מים, אם זכה לעשות תשובה אמינית לפני ראש השנה, נחשב הוא לבעל מעמד רם ונישא לפני הבורא יתברך.

יומא אריכתא

כידוע ימי ראש השנה קרויים בשם 'יומא אריכתא'. ראייתו בספר 'משמיע שלום' דבר נפלא, שבתחילה היה על דעת

הבורא יתברך לברוא את העולם כיום אחד ארוך שיש בו אור אין סופי, אך כיון שאדם הראשון חטא בעץ הדעת והוריד חשכה לעולם, הקב"ה גנז את התוכנית הזו והביא את החושך המבשר שיום אחד חלף ויום חדש עתיד לבוא במקומו. והנה ראש השנה שבו נברא האדם קרוי בשם 'יומא אריכתא' כזכר לכך שהקב"ה תכנן לברוא את העולם כיום אחד ארוך שיש בו רק אור ללא חושך, אלא שחטא האדם גרם לקב"ה לגנוז את האור בסופו של יום ולהביא את החשיכה המבשרת על סיומו של אותו יום. כל הקיום והחיות שלנו בעולם הינם מכוח האורות שנבראו בששת ימי בראשית ומאותו 'יומא אריכתא' שבו נברא האדם. ובזמן שאנו חוגגים את ראש השנה הקרוי בשם 'יומא אריכתא' וממליכים את ה' עליו, אנו מעוררים את זכות ימי בראשית שהיו בבחינת אור אחד גדול. יש לנו לדעת שלולא אורות בראשית - לא היתה לנו זכות קיום בעולם משום חטאינו ומעשינו הרעים, ורק אותם אורות של 'יומא אריכתא' הם ששומרים ומגנים עלינו מפני מידת הדין. ויש בזה ללמד אותנו עד כמה אנו צריכים לבוא מוכנים ליום ראש השנה, כדי שנזכה שאותו 'יומא אריכתא' של ימי קדם ימשיך להשפיע עלינו מאורו ומהשפע שלו.

הזוהר הקדוש אומר שבכל לילה נשמתו של האדם עולה לשמים ועומדת לדין על כל המעשים שעשתה באותו יום. וכיון שהנשמה עוזבת אותנו בלילה ועולה לשמים לתת דין על מעשיה, אנו מודים בבוקר לקב"ה שהשיב לנו חזרה את נשמתנו, כי מצד הדין לא היינו ראויים לכך, ורק מכיון שהקב"ה הוא בעל הרחמים והסליחות זכינו שנשמטנו תשוב אלינו חזרה. והעולה מכך שכל לילה הוא בבחינת ראש השנה ויום הדין וכשם שבראש השנה מתגלים עלינו אורות בראשית של 'יומא אריכתא', אף בכל לילה ולילה ישנו גילוי של אורות בראשית, ועל כן יש לנו להתעורר ולעבוד על עצמנו על מנת שנזכה להיות מושפעים מאותם אורות גדולים ונשגבים שבשלהם העולם עומד ומתקיים.

צדיקים כקרבן ציבור

כתיב בפרשת ואתחנן "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר". דרשו חז"ל שהמילה 'ואתחנן' עולה בגימטריא כנגד חמש מאות וחמש עשרה תפילות שהתפלל משה אל ה' על מנת שה' יאפשר לו להיכנס אל ארץ הקודש ולחון את עפרה. האר"י ז"ל מביא ב'ליקוטי תורה' שישנו מלאך הממונה על התפילות שתפקידו להעלות את התפילות מהארץ לשמים, אל מקום מושבו של הקב"ה. המרחק בין השמים למקום כסא הכבוד הינו מרחק של חמש מאות שנה ולכן יש צורך במלאך שימיהר להביא את התפילות לפני ה' יתברך.

נאמר על המלאכים שמעלים את התפילות מהארץ אל השמים "ורגליהם רגל ישרה" (יחזקאל א. ז). המתבונן יראה שהמילה 'ישרה' עולה בגימטריא כנגד המספר חמש מאות וחמש עשרה שהינו כנגד החמש מאות שנות מרחק בין השמים לארץ, וכנגד המספר חמש עשרה העולה

יש לנו לדעת שלולא אורות בראשית - לא היתה לנו זכות קיום בעולם משום חטאינו ומעשינו הרעים, ורק אותם אורות של 'יומא אריכתא' הם ששומרים

ומגנים עלינו מפני
מידת הדין. ויש בזה
ללמד אותנו עד כמה
אנו צריכים לבוא
מוכנים ליום ראש
השנה, כדי שנזכה
שאותו 'יומא אריכתא'
של ימי קדם ימשיך
להשפיע עלינו מאורו
ומהשפע שלו"

כנגד שם י-ה אשר בו משתמשים המלאכים כדי להביא את התפילות לפני ה', כי הקב"ה ברא את העולם בשם י-ה כנאמר "כי ביה ה' צור עולמים".

וכנגד זה משה רבנו התפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות לה' מתוך תקווה שהמלאכים

ימהרו להביא את כל תפילותיו לפני ה' באמצעות שם י-ה אשר בו נברא העולם, ולמרות המרחק של החמש מאות שנה בין שמים לארץ, תפילותיו תבואנה מהר לפני ה' יתברך שיתרצה בעבורו.

למרות התפילות הרבות שמשה רבנו העתיר כנגד ה', הקב"ה אמר לו "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה". ולכאורה מציאות זו עלולה לגרום לנו לרפיון ידיים, שהנה משה רבנו הרבה כל כך להתפלל ולהפציר בה' אך למרות זאת תפילותיו הרבות לא נענו לפניו יתברך. ולכך אמר משה לישראל "ויתעבר ה' בי למענכם" היינו, הסיבה שהקב"ה לא שמע לתפילותיי היא למענכם ובעבורכם, על מנת ללמד אתכם שגם אם הצדיקים עשו תשובה לפני יום הדין והרבו להתפלל לפניו יתברך שיזכו להיכתב לחיים טובים ולשלום - ייתכן הדבר שהקב"ה לא יקבל את תפילתם והם ימותו באותה שנה, אך חלילה לכם מלחוש מכך רפיון או מחשבת פסול - וכי זו תשובה ותפילה וזו שכרה. אלא דעו לכם שלעיתים הקב"ה משתמש בצדיקים כקרבן ציבור, ועל אף שמצד עצמם הם היו ראויים לחיות עוד שנים ארוכות וטובות, הקב"ה מבקש אותם לשיבה של מעלה כיון שמותם הוא ככפרה על כלל הציבור. ואם כן הסיבה שהצדיקים מתו היא לא בגלל שתשובתם לא היתה רצויה לפני ה' אלא ההיפך הוא הנכון, דווקא בגלל שהיו כל כך חביבים ורצויים לפניו יתברך, הקב"ה בחר בהם לשמש כקרבן כפרה על הציבור כולו בבחינת "ויתעבר בי למענכם".

והוא שמובא בגמרא שכאשר המלאך מיכאל רואה שמידת הדין מתוחה על עם ישראל, הוא מביא לפני ה' קרבן בדמות נשמה של צדיק וזאת בכדי שהעולם יוכל להמשיך להתקיים למרות שכבר הגדיש את הסאה בחטאיו.

והדא הוא דכתיב "אתם נצבים היום... ראשיכם שבטיכם זקניכם... מחוטב עציך ועד שואב מימך", ללמד שלעיתים הקב"ה פוקד את ראשי העם, הצדיקים והחשובים בעוון רשעי העם והחוטאים, ודווקא בזה יש להעיד על גודל מעלתם וצדקתם שהנה הקב"ה בחר בהם לשמש ככפרה על חטאי הדור כולו. ואכן מצינו שגדולי וענקי עולם כאור החיים הקדוש, האר"י ז"ל והרמ"א נתבקשו לבית דין של מעלה בעודם צעירים לימים, אך למרות כן הספיקו לפעול בשנותיהם הקצרות הרבה מעבר למה שאחרים הספיקו בכל שנותיהם הארוכות.

ואם כן יש בזה להראותנו שלא כמות השנים היא הקובעת אלא ערכן ואיכותן, ובשעה שהאדם ממליך את ה' עליו וחש לקיים את כל דברו, גם אם הוא החסיר משנותיו בעולם הזה - ודאי הוא שיזכה לחיות חיי נצח בעולם הבא שהוא עולם האמת, ולהתענג על זיו השכינה.

בראש השנה מתעוררים האורות של שמות קודשו יתברך אשר בהם נברא העולם. והדרך להתקשר לאותם אורות היא באמצעות לימוד התורה הקדושה שאף היא ריכוז שמותיו של הקב"ה ובאמצעותה נברא העולם כפי שתוב שהקב"ה "איסתכל באוריתא וברא עלמא".

דברות קודש

דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

יום כיפור

כי ביום הזה יכפר עליכם, ממעל לטבע

ע ל הפסוק (ויקרא כג, לב) "ועיניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב, מקשה הגמרא (ברכות ה) וכי בתשיעי מתענין והלא אין מתענין אלא בעשירי, ומתרתת הגמ' אלא, שכל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי. עכ"ל הגמרא.

ולכאורה יש להסביר, מהו הקשר בין מי שאוכל ושותה בתשיעי, (ואפי' כסעודת שלמה בשעתו) לבין מי שמתענה וצם בעשירי, והרי המתענה חשוב יותר מהאוכל והשותה, ובפרט באם אוכל הרבה הרי שהוא רעבתן, ובכלל, יש להבין מהו העינוי של יום התשיעי, כאילו התענה תשיעי.

ט"ל אורות

ונראה להסביר באר היטב, בהקדם השאלה הנודעת, מדוע נקבעו דווקא עשרת ימי תשובה, ולא יותר, ולא פחות מכך. אבל, בהלכה דרשו (משנה ברוה"ר ש"ס תקפ"א) את הפסוק (שיר השירים ו, ג) אני לדודי ודודי לי שהוא ראשי תיבות אלו"ל, וסופי תיבות (ד' יודי"ן) בגימטריא ארבעים.

ונראה לפענ"ד, שימי התשובה בהם אדם שב להקב"ה מר"ח אלול ועד התשיעי לחודש תשרי עולין ל"ט ימים, זאת כדי להמשיך עליו את ט"ל אורות דקדושה וטהרה ע"י כל ההכנות שעושה באלו הימים.

ואז, הקב"ה משפיע עליו ט"ל אורות והוא נעשה כל כולו להקב"ה בבחינת אני לדודי ודודי לי. ובהגיע יום הל"ט, ערב יוכ"פ נעשה לי, מגיע יום הארבעים, וביום כיפור הוי ממש כל כולו להקב"ה, כמו שאמרנו.

וא"כ מובן היטב, כי ל"ט ימים הוא בבחינת כי טל אורות טלך (ישעיה כו, יט), להשפיע על אדם אורות דקדושה, וא"כ כבר ביום התשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי, כאילו הוא כבר שייך כולו להקב"ה, והקב"ה רצה אותו וקיבל את תשובתו, וביום הזה הוא הגמרא של כל הימים.

אם"כ איפוא, ביום התשיעי לחודש תשרי, אדם מצוי במתח נורא מאימת יום הדין, וחוזר בתשובה, והוא ממש יום של עינוי בעבורו, שהרי זה יום שמכריע את עתידו, וקשה איפוא מאד ביום זה לאכול ולשתות כאילו מאומה לא קרה, ובכלל אין לו כל תאוה לאכול ולשתות.

דבר זה דומה להבדיל לאדם שמתו מונח לפניו ואומרים לו לאכול ולשתות, הרי האכילה ממנו והללא, וכל מה שמכניס לפיו הוי עינוי עצום עבורו, כן הדבר בתשיעי בתשרי, שכל האכילה, ואפילו למצוה, הוי עינוי גדול, כי מפחד מיום הדין.

הרי שהתורה ירדה לסוף דעתו של אדם, שדווקא ביום זה בו נגמרים ט"ל אורות של קדושה מצוה עליו התורה לאכול ולשתות, ואז אכן זה ייחשב לו כתענית וכצום וכעינוי, ורק כך יקבל ט"ל אורות דקדושה, ותאוות האכילה תתבטל ממנו.

ואכן, דווקא ע"י אכילה כולו שייך להקב"ה, אני לדודי ודודי לי, שהרי בזמן התגברות הנסיון שם נמצאת גדולתו של האדם, ומכאן גדולתו של האוכל ושותה בתשיעי, וזה העינוי של יום התשיעי.

ובעצם הענין של אני לדודי ודודי לי, יש להוסיף ולבאר, כי הדבר מחולק לב' חלקים. האחד הוא בחודש אלול, ימי התשובה הסליחות והרחמים עד ראש השנה, ומכאן ואילך חלק שני שהוא עשרת ימי תשובה עד יום הכיפורים.

אז מגיע האדם לשלימות להיותו כולו להקב"ה, אני לדודי, כל זאת לאחר יום התשיעי, יום העיקר של העינוי והמאבק בין אדם

לצור, להיותו מתענה, בקבלת ט"ל אורות, ואז הקב"ה גם חפץ בו וזהו סיפא דקרא, ודודי לי.

ועל כולנה, לאחר שהגיע ליום התשיעי, ט"ל אורות, ובגימטריא עם הכולל עולה ארבעים, מגיע הוא סוף סוף ליום העשירי, ליום כיפור עצמו, ואז הוא ממעל למדריגת אדם, ממעל לטבע, בבחינת כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם (ויקרא טז, ל) לטהר אתכם ממעל לטבע.

כשלג ילבינו

והוא חסד שעשה השי"ת עם כל אדם, שעיצומו של יום (לרבי) מכפר (יומא פה: כריתות ז). שכן לפעמים באים מקטרגים גדולים על כל אדם להפרידו מהקב"ה, אבל הקב"ה חונן ממה שאינו שומע למקטרגים ורק חפץ בתשובת האדם, הרי שגם אינו נותן למקטרגים בכלל לקטרג.

שכן ביום כיפור אין רשות לשטן לקטרג (יומא כ. שהש"ר א, טו), וגם עיצומו של יום מכפר על האדם להשיבו להקב"ה, והיום חולף, והמקטרגים לא הצליחו במלאכתם, ושוב האדם נקי מחטאים ומעוונות וסרו פשעיו.

דבר זה הוא בוודאי ממעל לטבע. לאחר הכנת חודש אלול, ועשרת ימי תשובה, ועינוי יום התשיעי מגיע ליום הכיפורים, וכמו שעצם יום השבת קדוש, כך עצם יום הכיפורים מכפר, כל זאת באם התכוון ביתר שאת ויתר עוז והוריד עליו שפע ט"ל אורות.

ואז אינו נראה כלל בפני המקטרגים ודומה ממש למלאכי השרת ושרפי עליון - כל אחד לפי מדריגתו. ויום זה הוא יום הארבעים.

ואולם, כדי להגיע באמת ליראת רוממות ביום הכיפורים נצרכים אנו מקודם לעשרת ימי תשובה, עשרה ימים בדיוק, לא פחות ולא יותר, שהם כנגד עשר ספירות שאדם מתקשר אליהם ומקשר אותם יחדיו להיות כל הצינורות דקדושה דבקים האחד בזולתו.

אז מגיע למדריגה עליונה ביותר ע"י השפעת וקדושת היום, וממש מתלבן כשלג, כמו שנאמר (ישעיה א, יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו, ומגיע סוף סוף ליראת ה' וליראת הרוממות האמיתית.

ורמז לדבר מצאנו בפסוק (דברים י, יב) ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה, כ"י ראשי תיבות יום כיפור, ואם הוא רמז ליום הכיפורים, שהוא יום הארבעים.

כפרה - מעל לטבע

אבל מצד שני היום נתעלה מעל כל הארבעים, כי יום זה הוא ממעל לטבע, שהרי כבר ביום התשיעי הגיע למדריגת ארבעים, כי ט"ל עם הכולל עולה ארבעים.

וא"כ יום הכיפורים הוי כיום ארבעים ואחד, לכפר על האדם ממעל למדריגת הטבע.

ואולם, כדי להגיע באמת ליראת רוממות ביום הכיפורים נצרכים אנו מקודם לעשרת ימי תשובה, עשרה ימים בדיוק, לא פחות ולא יותר, שהם כנגד עשר ספירות שאדם מתקשר אליהם ומקשר אותם יחדיו להיות כל הצינורות דקדושה דבקים האחד בזולתו.

ומכיון שכל תכלית האדם בעולמו הוא לקשר העולמות אבי"ע אחד בשני, א"כ כשמגיע אדם לתכלית בריאתו ולמדריגה בו הוא מתלבן כשלג, אזי כל מקטרג אינו עומד כנגדו, והוא קשור עם ה' יתברך ע"י אור המקיף.

ואז נהיה בבחינת אני לדודי ודודי לי, שכן אז יכול לקשר הכל, ולהגיע למדריגה מעל לטבע, ועיצומו של יום מכפר עליו, ומתקשר לעולם עם בוראו.

תפילת הכהן הגדול ביום הכיפורים

נכנס לקודש הקדשים על מנת לבקש סליחה וכפרה על עם ישראל, היות והכהן הגדול היה נכנס אל הקודש פנימה רק פעם בשנה ואם כן הזדמנות מיוחדת זו לתפילה ולכפרה על עם ישראל היא אחת ויחידה, ולמביט מן הצד נראה שמן הראוי היה לנצל רגעים אלו לבקשת מחילה וכפרה.

וחשבתי להשיב שהכהן הגדול בחר מלכתחילה שלא להזכיר את עוונות העם ולבקש מחילה על מעשיהם וכל זאת בכדי לא לעורר את מידת הדין ואת כל המקטרגים ולכן התפלל על צרכיהם הקיומיים של עם ישראל מתוך מחשבה שבזה שעם ישראל צם ומתענה הוא מראה לקב"ה שהוא שב בתשובה שלימה על מעשיו הרעים ועל כן מצפה לרחמים ולישועה ולפרנסה, ואפשר שבקשה זו מעוררת רחמים על עם ישראל שגם אם חטאו זה נעשה מחסרון פרנסה וכו', ומניסיונות קשים שבאו עליהם ועל כן מבקש הכהן שלא יהיה לבני ישראל מפריע לעבודת ה' יתברך.

"יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהינו אבותינו שתהא השנה הזו הבאה עלינו ועל כל עמך ישראל בכל מקום שהם, אם שחונה תהא גשומה. ואל תכנס לפניך תפילת עוברי דרכים לענין הגשם בלבד בעת שהעולם צריך לו, ושלא יצטרכו עמך בית ישראל בפרנסה זה לזה ולא לעם אחר. שנה שלא תפיל אשה את פרי בטנה ושיתנו עצי השדה את תנובתם ולא יעדי עבד שלטן מדבית יהודה".

בתפילת יום הכיפורים מזכירים אנו בסדר העבודה את התפילה שהיה אומר הכהן הגדול על עם ישראל בשעה שהיה נכנס לקודש הקדשים וכל העם היו מעתירים בעדו ומתיישרים שיצא בשלום מן הקודש פנימה ושלא ימות חלילה מפני מעשיהם הרעים. ולמקרא התפילה ועיון בתוכנה נתעוררתי לשאול מדוע הכהן הגדול מתפלל ביום רם ונשגב זה, הקיים רק פעם אחת בשנה, על דברים גשמיים וצרכים יום יומיים של עם ישראל, ולכאורה נראה היה שהכהן הגדול ינצל את הרגע המיוחד הזה בו הוא

דברות קודש

דברי חזקוני שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

סוכות חג הסוכות בכלל הימים הנוראים

1 שמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך (דברים טז, יד)
התורה מצווה אותנו על השמחה בחג הסוכות. ויש להבין מה הענין ומה הסיבה לשמחה זו.

חג הסוכות חל לאחר ראש השנה ויום הכיפורים הקרויים בשם "ימים נוראים". הודיעונו חז"ל שחג הסוכות הינו חלק בלתי נפרד מהימים הנוראים, ובעוד שאת ראש השנה ויום הכיפורים אנו מקיימים מתוך פחד ויראה, הרי שחג הסוכות הינו חג של שמחה גדולה מתוך כך שאנו סמוכים ובטוחים שהקב"ה גזר את דינו לחיים טובים ולשלום. כידוע בחג הסוכות אנו נוטלים ארבעה מינים שיש בהם רמזים גדולים לאדם. האתרוג רומז ללב, הלולב רומז לעמוד השדרה, ההדס רומז לעין ואילו הערבה רומזת לפה. והלימוד בזה שעל האדם לקדש את כל איברי גופו למען ה' יתברך ולעשות מגופו כלי שרת עבור הקב"ה, מתוך כך שיכניע את תאוות גופו ותחת זאת יקדש את עצמו, יתרומם ויתעלה.

מצות נטילת ארבעה מינים בחג הסוכות היא למעשה המשך ישיר לכל העבודה הרוחנית שעשינו בימי הרחמים והסליחות. ובכדי שלא נפסיד בבת אחת את ההתעלות הרוחנית שזכינו לה בימי הדין, הקב"ה נתן לנו את חג הסוכות שהוא המשך ישיר וחלק בלתי נפרד מאווירת הימים הנוראים. וראה לדבר - שאנו נוטלים את ארבעת המינים הרומזים לנו עד כמה יש לנו להקפיד להחזיק בתשובה ובדרגה הרוחנית שאליה זכינו להגיע, וזאת על ידי שנכניע את כל איברי גופנו ונקדשם למענו יתברך.

צא מדירת קבע

בחג הסוכות אנו עוקרים מדירת קבע לדירת עראי על מנת לעוררנו לכך שגם מציאותנו וקיומנו בעולם הזה הם זמניים ועראיים וסופנו לעבור לעולם האמת והנצח ושם לתת דין וחשבון על כל מעשינו. ואף יש בזה לעורר אותנו לגבי המהות והתכלית שלנו בעולם הזה, ומתוך כך לחזק אותנו להמשיך לאחוז בקניינים הרוחניים שאותם זכינו לקנות בימי הרחמים והסליחות, ושחלילה לא נאבדם ברגע קטן של קלות ראש. הנה חג הסוכות הינו חג של שמחה גדולה אך יחד עם שמחה זו צריך להקפיד עד מאד שתהא זו שמחה של התקדמות והתרוממות וחלילה לא שמחה של ליצנות וקלות דעת, כי כבר הודיעונו חז"ל שכת לצים הינה אחת מארבע כתות שאינן מקבלות פני שכינה.

נאמר "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם" (איכה ה, כא). ונראה לומר שפסוק זה מתאים עד מאד לימי חג הסוכות החלים לאחר ראש השנה ויום הכיפורים, מתוך כך שאנו מבקשים מה' שיתן לנו סייעתא דשמיא להמשיך לשוב אליו ולהחזיק בקדושה וברוחניות, וכמו כן שיחדש ימינו כימי קדם שבהם הוא סובב את עם ישראל במדבר בשבעה ענני כבוד

אשר שמרו והגנו עליהם מכל המזיקים. כידוע הסוכה היא זכר לענני כבוד ולכך בקשתנו היא שהקב"ה יסובב אותנו באותה שמירה והגנה שלה זכו אבותינו במדבר, הן מצד המזיקים הגשמיים כאויבינו וכל מבקשי רעתנו, והן מצד האויבים הרוחניים המבקשים להפסיד ולאבד מאיתנו את כל הקניינים הרוחניים שאותם זכינו להשיג בימי הרחמים והסליחות.

הסוכה - צילא דמהפנותא

הסוכה היא בבחינת ארמון של מלך כיון שצילא דמהפנותא שורה בסוכה. וכמו כן רוחם הקדושה והטהורה של שבעת האושפזין עילאין קדישין מרחפת בסוכה.

מדרך הטבע כאשר אנו הולכים לפגוש אדם גדול וחשוב יש בנו מעט חשש לפני הכניסה אליו, אך לאחר שכבר פגשנו אותו ודיברנו עימו מספר רגעים, החשש מתחיל לעזוב אותנו ותחת זאת שמחה גדולה ממלאת אותנו על שזכינו לפגוש באדם כה חשוב. וכגון זה מעיד שאני שכאשר עמדתי לפגוש צדיקים גדולים ונשגבים, ולהבדיל אלפי הבדלות, אנשי מעמד ושררה, בהתחלה הרגשתי חשש קטן שמקורו בהתרגשות גדולה, אך ברגעים שכבר שהיתי במחיצתם החשש עזב אותי כליל והרגשתי שמחה וסיפוק גדול על שזכיתי לפגוש אנשים חשובים אלו, בפרט אם היו הם רבנים גדולים וצדיקים, ואף כשנכנסים אל הסוכה שהיא בבחינת ארמון המלך, חשש קטן אוחז בנו, אך עד מהרה אותו חשש הופך לשמחה גדולה ועצומה על שזכינו לקיים את רצון ה' ולשהות במחיצת שכינת ה' הסוככת על הסוכה כצל, ועל שזכינו לשהות במחיצת שבעת האושפזין.

הזדמנות נוספת לשוב בתשובה

ככל שהאדם עבד על עצמו בימים הנוראים וחיפש לתקן את אשר פגם במשך השנה, כך השמחה שלו בימי חג הסוכות גדולה יותר. אולם אם חלילה האדם לא התעורר לשוב בתשובה בימים המיוחדים לכך, הרי ששמחתו בימי חג הסוכות אינה מושלמת, ואף אם פניו מחייכות - אין זו שמחה שלמה ואמיתית. אך יש לנו לדעת שלעולם אסור להתייאש וגם אם לא זכינו להתעורר לתשובה בימים המיוחדים לכך, ניתנה לנו הזדמנות נוספת לשוב בתשובה

כל החטאים שהחזיק בידו בימי חודש אלול ובימי הדין, אזי יש לו הזדמנות נוספת לתקן את מעשיו בימי חג הסוכות שגם בהם יש כוח סגולי מיוחד לתשובה ולסליחה. ויזהר עד מאד לא לסחוב עימו את חטאיו הלאה למשך השנה, כי בכך הוא מביא על עצמו סכנה גדולה.

סוכת שלום - כח השלום והאחדות

חג הסוכות מסמל את אחדותם של עם ישראל מתוך כך שגם העשיר וגם העני עוזבים את בתיהם והולכים לדור בדירת עראי. הנה ידוע שבכוח האחדות לפעול בשמים גדולות ונצורות כיון שאין לך דבר חביב ונחמד בעיני המקום יותר מהשלום שהינו כלי מחזיק ברכה. ועל פי זה נראה לומר שכאשר כלל עם ישראל עוברים לדור בסוכה, נחשב להם הדבר כאילו יצאו לגלות כיון שהסוכה אינה נוחה כמו הבית מפני שחם וקר בה יותר, וכמו כן היא אינה מרוהטת ומאובזרת באבזרי נוחות. ובשעה שכלל עם ישראל יוצאים לגלות בסוכה, הם מבקשים מהקב"ה שאם נגזר על אדם מסוים למות במהלך השנה הקרובה, אזי שהגלות אליה יצאו כולם כאיש אחד בלב אחד תהא לכפרתו של אותו אדם משום כוח השלום והאחדות שהינו כוח עצום שביכולתו לבטל גזרות שמים.

אחדותם של ישראל בימי חג הסוכות היא המשך ישיר לאחדותם בימים הנוראים שספי הידוע אנו אומרים בתפילת כל נדרי ביום הכיפורים "אנו מתירים להתפלל את העבריינים". ואותה אחדות שהחלה בימים הנוראים צריכה להמשיך ללוות אותנו אף בחג הסוכות שהוא זכר לשבעת ענני הכבוד שבתוכם בני ישראל היו מקובצים ומלוכדים בזמן לכתם במדבר. והנה הקב"ה השגיח על ישראל השגחה ישירה וסובב אותם בענני כבוד מפני שראה בצרתם ובמצוקתם בבחינת האמור "עימו אנוכי בצרה", ועל ידי כך לימדנו מהי באחדות וערבות הדדית שיהא איש עוזר לרעהו.

ומעניין זה נראה להוסיף ולומר שכשם שאחדותם של ישראל במדבר הביאה אותם לידי קבלת התורה, כך גם המשך אחדותם של כלל ישראל בימי חג הסוכות בכוחה להביא אותם לידי דבקות בתורה הקדושה השומרת ומגינה על האדם מפני החטא. ובדאי שבכוח זה לקרב את הגאולה.

**אך יש לנו לדעת
שלעולם אסור
להתייאש וגם אם
לא זכינו להתעורר
לתשובה בימים
המיוחדים לכך, ניתנה
לנו הזדמנות נוספת
לשוב בתשובה בימי
חג הסוכות שאף בהם
הקב"ה קרוב אלינו
בקרבה יתרה**

דברות קודש

דברי חיזוק שנאמרו פפי מורנו ורבנו הגדול
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הושענא רבא סמליות הערבה

נהג ישראל ידוע הוא שבהושענא רבא נוטלים חמש ערבות וחובטים אותן ברצפה. ויש לבאר משום מה אנו נוטלים חמש ערבות דווקא ולא כל מספר אחר, וכמו כן יש להבין מדוע לא די לנו בשתי הערבות שנטלנו בחג הסוכות יחד עם כל ארבעת המינים.

תשובה פתוך אהבה ושפחה

וקודם שנשיב על עניין הערבה ומהותה, נקדים ונאמר שיום הושענא רבא הוא בכלל הימים הנוראים המתחילים בראש השנה ומסתיימים בחג שמיני עצרת. לאחר ראש השנה ויום הכיפורים הקב"ה ציוה עלינו לחוג את חג הסוכות שבו יוצאים מדיירת קבע ודרים בדירת עראי ובוה מחדדים אנו בקרבנו את הידיעה שאף אנו ערביים וזמניים בעולם הזה וסופנו לשוב לעולם הבא שהוא עולם האמת והנצח. כמו כן ידוע הדבר שחג הסוכות הוא זכר לשבעת ענני הכבוד שבהם הקיף הקב"ה את בני ישראל בזמן שהלכו במדבר. וכשם שבימים ההם בני ישראל היו מצויים בצילא דמהימנותא וקרובים לשכינה, אף אנו מבקשים מהקב"ה שיחסה עלינו משכינתו ויעניק לנו שמירה והגנה ברוחניות ובגשמיות כפי שהעניק לבני ישראל במדבר.

ומשמע בזה שחג הסוכות אף הוא בכלל הימים הנוראים, אך בעוד שראש השנה ויום הכיפורים הם ימים של תשובה מתוך יראה ואימת הדין, ימי חג הסוכות הינם ימים של תשובה מתוך אהבה ושפחה. ובסיום חג הסוכות באים אנו ליום הושענא רבא שעיקרו הוא תשובה וכפרת המעשים מתוך כך שלא ישנים כל הלילה ועוסקים בתיקון ובחשבון הנפש. וכבר נתקשו רבים בדבר, מפני מה צריך להיות ערים בליל הושענא רבא ולהרבות בלימוד התורה ובחשבון הנפש.

והביאור בזה שימי חג הסוכות הם אמנם בכלל הימים הנוראים, אך לעיתים משום השמחה הגדולה של ימים אלו שעליהם נאמר "ושמחת בחגך והיית אך שמח", האדם עלול לשכוח את הרצינות וכובד הראש הצריכים ללוות את הימים האלו שזה בבחינת האמור "וגילו ברעדה". וכדי שהאדם לא ישכח את חרדת הימים הנוראים וימי הדין, לפיכך הורנו חז"ל להתקדש ולהתעלות ביום הושענא רבא הבא בסיום ימי הסוכות, על מנת שנתעורר לה' אלוקינו וחלילה לא נמחר לאבד את המדרגה הרוחנית לה זכינו להגיע אליה בימים הנוראים.

הושענא רבא - זמן חיתום הדין

כן ידוע הוא שהושענא רבא הינו זמן חיתום הדין. וקשה הדבר, שהרי הורנו חכמים שיום הכיפורים הוא זמן חיתום הדין וכיצד הדברים עולים בקנה אחד. אלא תשובת הדברים היא שיום הכיפורים הינו הזמן שבו הקב"ה חותם את דינו של האדם בחותמת של טיט הניתנת לשינוי ולהסרה, אך בהושענא רבא הקב"ה חותם את דינו של האדם בחותם של דם שכבר אינו ניתן לשינוי. ובהיות שחיתום הדין ביום הכיפורים ניתן לשינוי, לפיכך בכוח האדם לתקן את מעשיו ולשנות את גזר דינו אף לאחר יום הכיפורים, וזאת על ידי שיתעלה ויתעורר בימי חג הסוכות ובהושענא רבא אשר בו מרבים בלימוד התורה ובתיקון המעשים.

בחג הסוכות נוטלים ארבעה מינים כאשר כל מין ומין רומז לאיבר אחר מן הגוף. הלולב רומז לעמוד השדרה, האתרוג רומז ללב, ההדס רומז לעיניים ואילו הערבה רומזת לשפתיים. וכבר נתנו חז"ל בעניין ד' המינים רמזים ולימודים רבים שעיקרם הוא שעל האדם להכניע את איברי גופו לפני המקום ברוך

הוא, על ידי שינענוע וינער מעליו את החטאים והעבירות, ויקדש את גופו למענו יתברך. ובעוד שבחג הסוכות נוטלים שתי ערבות, בהושענא רבא נוטלים חמש ערבות וחובטים אותן ברצפה. ונראה שחמשת הערבות הינן כנגד חמישה חומשי תורה, ועניין החבטה ברצפה בא לעורר את האדם שמעפר בא ואל עפר ישוב ועל כן יש לו לדבוק בחמשת חומשי התורה, כיון שרק הם לבדם עתידים ללוות אותו לסוף ימיו ושנותיו ולהמליץ בעדו טובה וברכה לפני המקום ברוך הוא. והדא הוא דכתיב "והלך לפניך צדקך" ואין צדק אלא תורה. ורמז יש בזה שכל העושר והרכוש שהאדם אוסף בימי חייו יישארו בעולם הזה, ורק התורה שלמד מתוך מאמץ והתבטלות תלווה אותו אל העולם העליון ותרבה את שכרו.

ערבה - והערב נא

כפי שהזכרנו הערבה רומזת לשפתיים. ולימוד יש בזה שעל שפתי האדם לדבר ולדובב בדברי התורה הקדושה, ויזהר עד מאד שפיו לא יהיה עסוק בדיבורים אסורים של לשון הרע, רכילות ושאר מרעין בישין. נאמר על הצדיקים שאף במיתתם קרויים חיים וזאת משום שגם לאחר מותם שפתותיהם מדובבות בקבר וממשיכות להגות בדברי התורה הקדושה. ואם האדם מנבל את פיו ומטמא בדברים אסורים - אין ברכותיו, תפילותיו ולימוד תורתו יכולים להישמע לפני המקום ברוך הוא והרי הוא כטובל ושרץ בידו. לפיכך יש לו לאדם בראש ובראשונה להקפיד לשמור על קדושת פיו, ובוה יזכה שתפילותיו ותורתו תעלינה כקטורת וכריח ניחוח לפניו יתברך.

בכל יום בתפילה אנו מבקשים מהבורא 'והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל'. ונראה לומר שכשם שבערבה אין טעם ואין ריח, אף מצוות התורה יש מהן שטעמן לא נודע לנו ואין לנו חדווה בקיומן ובכל זאת אנו מצווים לקיימן משום הוראתו של הבורא. ובכלל מצוות אלו איסור נדה, איסור בשר וחלב, איסור שעטנז, מצות שלוח הקן וכו'. ולכן אנו מבקשים מה' יתברך 'והערב נא' פירוש, שיתן לנו טעם והנאה בקיום חוקי התורה שטעמם לא נודע לנו והם משולים לערבה שאין בה טעם וריח, ועל ידי זה נבוא לקיימן מתוך שמחה ומתיקות של מצוה.

'ערב' - 'בער'

כן נראה להוסיף ולומר שחובטים את הערבות ברצפה על מנת לעוררנו שיש לנו להכות ולחבוט ביצר הרע ולהפילו עד עפר, על מנת שחלילה לא יתגבר בקרבנו להכשילנו בדבר עבירה. והנה ערבה מכילה בתוכה את המילה 'ערב' שבו החושך שולט, ומשמע שעל ידי חביטת הערבה בארץ אנו מתפללים לה' שיסיר מעימנו את החושך של היצר הרע ותחת זאת יאיר את עינינו בדברי התורה הקדושה וידבק ליבנו במצוותיה. ויש בזה רמז נוסף,

כאשר אנו נוטלים את חמשת הערבות בהושענא רבא, אנו כביכול חותמים שטר ערבות עם הקב"ה שאנו מתחייבים למשוך עלינו את אורם וקדושתם של הימים הנוראים, לדבוק בחמשת חומשי התורה ולקיים את כל המצוות והחוקים האמורים בה, הן אלו שניתן בהם טעם והן אלו שטעמם רחוק ונסתר מעימנו. ועל ידי שאנו מציגים שטר ערבות לקב"ה שהננו חפצים להיות קרובים אליו, נזכה שאף הקב"ה מצידי יקיים את הצד שלו בערבות זו, על ידי שיחתום אותנו לחיים טובים ולשלום, לשפע ברכה, בריאות, פרנסה וכל טוב, ויבער מתוכנו את היצר הרע ויערב לנו את התורה בפיו.

משום שמחתו של הבורא על שטר הערבות שחתמנו עימו, מבקש הוא מאיתנו - עצרו לפני יום אחד נוסף כי קשה עלי פרידתכם. ויום זה שבו אנו עוצרים לפני הקב"ה הינו יום שמחת תורה אשר בו רוקדים עם התורה ושמחים בה. כידוע כל יהודי ויהודי מקרב עם ישראל משול לספר תורה מתוך כך שיש בו תרי"ג איברים וגידים כנגד תרי"ג המצוות. וכשם שאנו חוגגים ושמחים עם התורה, כך עלינו לשמוח ולאהוב כל יהודי מעם ישראל אשר משול לספר תורה. ומתוך שנקפיד להימצא בערבות הדדית ובדיבוק חברים, נזכה שהקב"ה יאיר את עינינו בתורתו וישפיע עלינו שפע גדול מן המרומים.

יהודי - יהלום יקר

וראיתי בספר הקדוש עבודת הלוי שהביא משם המגיד ממזריטש זיע"א תלמיד הבעל שם טוב משל נפלא לאדם הלבוש בחליפה לבנה שראה יהלום מנצנץ מתוך הרפש והבוץ. מאותו הרגע שהוא ראה את היהלום הוא לא חס על בגדיו הלבנים והיפים אלא כל דעתו היתה על אותו יהלום אשר יגרום לו לזכות בעושר רב. וכך, מבלי לחשוב פעמים הוא נכנס אל תוך הבוץ, התלכלך כולו, אך זכה להציל את היהלום. וכגון זה כל יהודי מעם ישראל הוא בבחינת יהלום יקר. בעוד שישנם יהלומים שניקונים וזוהרם נראים למרחוק, ישנם יהלומים המכוסים בבוץ וברפש, דהיינו שהם מלוכלכים בתאוות ובעבירות, ובכדי להצילם לעיתים יש לרדת אל תוך הלכלוך, לגאול אותם מן הזוהמה ולמרק את נשמתם מכל הלכלוך שדבק בהם. ולמעשה זהו כוח הערבות, להרגיש בכל יהודי ויהודי כאילו היה יהלום יקר ולפיכך להתאמץ למענו ככל האפשר על מנת שניקונו וזוהרו יתגלו וייראו למרחוק.

ונראה לתת רמז בדבר שערבה היא מלשון בערות, משמע שישנם מקרב עם ישראל שהינם בבחינת נבערים מדעת התורה, על כן חובה עלינו לנהוג בהם דין ערבות על ידי שנומנם אותם ונקרבם אליו יתברך. הנה הושענא רבא הוא יום האושפיזין של דוד המלך שאמר "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי". ואף אנו מתפללים אל ה' שפינו הרומז לערבה יעסוק ויהגה בשיח התורה הקדושה שתהא אהובה ועריבה לפנינו, ולא רק פינו לבדו, אלא פיותיהם של כל עם ישראל הערבים זה לזה.

כמו כן נראה להוסיף ולומר שכמו הערבה שאין בה טעם ואין בה ריח, אף אנו מצווים לאהוב כל אחד מכלל עם ישראל אף שאין בו תורה ומצוות ואף שמראהו ומעשיו אינם מעוררים רצון להתקרב אליו ולהימצא עימו יחדיו. ובשעה שהאדם מקרב אליו את החלשים והמסכנים שלא ניתן בהם כל טעם ושלעיתים ריחם הרע מרחיק מעימם את הציבור, הוא זוכה שהקב"ה יקיים בו את האמור 'והערב נא' - שדברי התורה יהיו מתוקים בפיו כפי שהעיד דוד המלך בתהילים (יט, יא) "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים".

ערבה - שטר ערבות

כאשר אנו נוטלים את חמשת הערבות בהושענא רבא, אנו כביכול חותמים שטר ערבות

"ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד"

מעמד קבלת התורה

כינוס רב רושם התקיים בערב ראש חודש סיון במוסדות "אורות חיים ומשה" באשדוד מעמד שכל כולו היה כבוד לתורה, לומדיה ותומכיה

במעמד השתתפו מאות אברכים ובני תורה לצד בעלי בתים הקובעים עתים לתורה, כולם נקבצו באו לשמוע דברי אלוקים חיים, מפי הרבנים הגאונים שליט"א ובראשם מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א נשיא המוסדות.

את המעמד פיארו גדולי ישראל שליט"א מכל החוגים והעדות, לצד רבני המוסדות וראשי הכוללים ורבני אשדוד ובראשם מרנן ורבנן הגאון הצדיק רבי חיים ואלקין שליט"א משגיח דיישיבת "עטרת ישראל". מקים עולה של תשובה הגאון הגדול רבי ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת "אור החיים". כ"ק האדמו"ר מטשורנוביל שליט"א, שטרך להגיע מבני ברק על אף חולשתו. כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א שאף נשא דברים בלשון הקודש. הגאון הגדול רבי צמח מאזוז שליט"א משגיח דיישיבת "כסא רחמים" הגאון הגדול רבי נתן איינפלד שליט"א, מרבני כולל "חזון איש" בבני ברק. ועוד גדולי תורה נוספים.

הכינוס נפתח במעמד מרגש ורב רושם של אמירת "תפילת השל"ה הקדוש" על חינוך הבנים - עליה אמר "ליבי אומר שערב ראש חודש סיון הוא הזמן המסוגל ביותר לתפילה על הבנים". כשלפני התיבה עובר הגאון רבי ידידיה אסרף שליט"א - ראש הכוללים, ואומר את התפילה מילה במילה ברגש רב עם הציבור.

לאחר מכן הזמין המנחה את גדולי התורה לשאת את דבריהם, דברי חיזוק והכנה ליום הגדול יום מתן תורה. כל הדוברים עמדו בדבריהם גם על זכותו העצומה של מו"ר שליט"א בהקמת ובהחזקת עול התורה בכל רחבי העולם ובפרט בעיר אשדוד, אשר מאות אברכים ובעלי בתים ממיתים עצמם באהלה של תורה מכוחו הגדול.

במרכז הכינוס עמד המשא המרכזי של מורנו ורבנו שליט"א אשר הרחיב בחובת הזהירות בענייני בין אדם לחבירו אשר זהו חלק גדול מההכנה לקבלת התורה, ובחובת כל אחד ואחד למצוא לו פנאי לעריכת חשבון נפש והתבוננות על דרכיו ומעשיו, שרק כך יוכל לתקן ולשפר מעשיו.

הכינוס נגועל בקבלת עול מלכות שמים, זעקות "ה' מלך" ו"שמע ישראל" שבקעו מפיות מאות הנוכחים זעזעו את תנומת הליל ברחבי האזור. ולאחר מכן עבר הקהל הגדול להתברך מפי מורנו ורבנו שליט"א. כשכולם חוזרים לביתם בהתרוממות הרוח ובצפיה לקבלת התורה.

הגאון רבי נתן איינפלד שליט"א

בעל מחבר ספר 'שיחות חיים' ומרבני כולל חזון איש בבני ברק

...הרמב"ם אומר שכל איש מישראל חייב בלימוד התורה ואפילו זקן מופלג שתש כוחו אין תירוצו בידו להתרפות מן התורה. מורי ורבותי, מדוע הרמב"ם אומר זאת דווקא על מצות לימוד התורה, הרי היה אפשר לומר זאת על כל אחת ממצוות התורה, שהרי כל איש מישראל חייב לקיים את כל מצוות התורה.

...אך לעניין קיום התורה אין תירוצו, אין אנוס ואין פטור, וכל כך למה, במה שונה מצות לימוד התורה משאר המצוות. והביאור בזה על פי דברי הגמרא "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" משמע שהתורה היא רפואה כנגד היצר הרע. כתוב במדרש שבני ישראל מה נוכל לעשות כנגד היצר הרע שהוא גדול, אמר להם הקב"ה - יש לכם את התורה הקדושה שהיא רפואה כנגד היצר הרע.

... וכאשר מדובר ברפואה אין תירוצים וספיקות, חייבים ללמוד תורה בכל מצב כי בזה תלויה ועומדת רפואת האדם.

הגאון רבי יצחק קורלנסקי שליט"א

נכדו של מרן הגרמ"י לפקוביץ צוק"ל

...הקב"ה מבקש להעביר מסר לבני ישראל לפני מתן תורה - "אתם ראיתם... ואשא אתכם על כנפי נשרים... ועתה אם שמע תשמעו בקולי... והייתם לי סגולה מכל העמים... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש".

באחת השנים הסבא קדישא זצ"ל נשא דברים בערב חג השבועות בישיבת בית שמעיה ובין דבריו קרא את הפסוקים הללו ואמר שזוהי תמיהה גדולה, שהרי מובא במסכת שבת שהארץ עמדה תלויה בציפייה לראות האם בני ישראל יקבלו את התורה, ואם לאו, הארץ תחזור למצבה הראשוני כפי שהיתה לפני בריאתה. וכיון שכך קשה מאד מדוע הקב"ה הקדים לבני ישראל הקדמה זו לפני מתן תורה בזה שאמר להם שאם ילמדו את התורה וישמרו חוקיה הם יזכו להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, הרי בני ישראל ידעו זאת בידיעה ברורה כיון שכל העולם היה מצפה ומייחל ליום שבו בני ישראל יקבלו את התורה משום חשיבותה לתיקון ויסוד העולם...

ובאר הסבא קדישא שלפני שהעם היהודי קבל את התורה הוא היה צריך לדעת מהי התורה. לעיתים כאשר האדם בא לקבל את התורה הוא מרגיש בה עול וכובד אך למעשה חלילה לנו לקבל כך את התורה אלא עלינו להרגיש את המתקנות שבה. וזו למעשה ההקדמה שהקב"ה הקדים לבני ישראל טרם מתן תורה, שידעו שהם הולכים לקבל את התורה שעתידה לרומם אותם ולקדש אותם לדרגת ממלכת כהנים וגוי קדוש, לייחד אותם לעם סגולה, ואם כן התורה היא לא רק בבחינת עול ושעבוד אלא ממש זכייה בפנים.

ההכנה לקבלת התורה היא הבנת הערך בזכות לקבל את התורה וללומדה.

הגאון רבי ניסים יעקב עטייה שליט"א

ראש הכולל הדיין המצוין

...האור החיים הקדוש אומר שכדי לקבל את התורה זקוקים לשלושה תנאים הכרחיים.

והתנאי הראשון הוא - "ויסעו מרפידים". כאשר ידיהם של ישראל רפו מן התורה קם עליהם עמלק ונילחם עימם. עמלק לא רצה להשמיד את ישראל אלא רצה להחליש אותם, לטמא אותם ולהרפות אותם מן התורה והיו לו כל מיני אמצעים ושיטות להגשים את רצונו זה. וזה מה שאנו רואים היום לצערנו, כל מיני מכשירים מתועבים כאינטרנט ודומיו. אדם יכול ללמוד תורה יום שלם וברגע אחד לאבד את כל התורה הקדושה ויראת השמים שלו בצפייה בדברים אסורים.

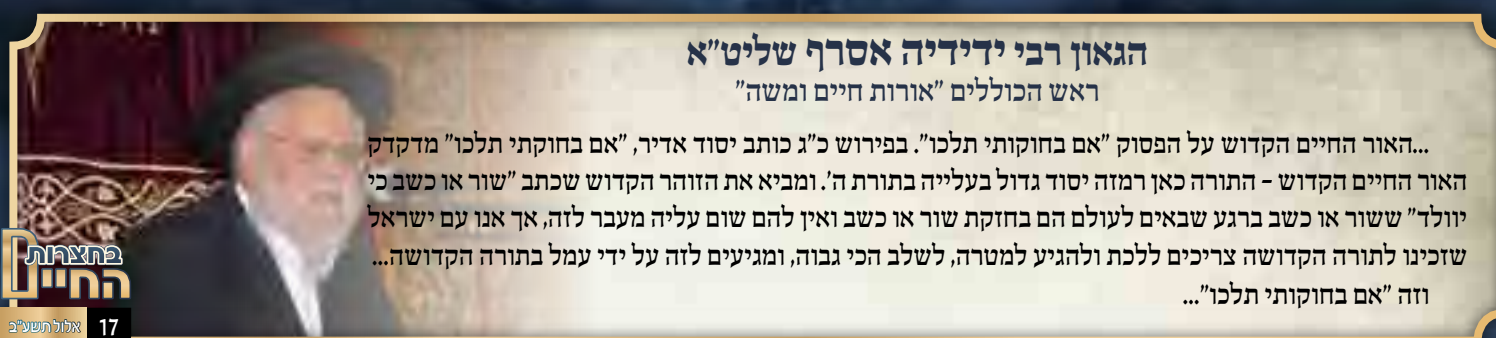
הרבה מקרים של בעיות בשלום בית באו לפני עם תלמידי חכמים שנכשלו בדברים הללו, ברגע אחד של ריפיון וקלות דעת. ברגע שאדם לא עמל בתורה כמו שצריך, עמלק יכול לקום עליו ולהכשיל אותו, כפי שמצינו אצל בני ישראל במדבר שבזמן שרפו ידיהם מן התורה מיד קם עליהם עמלק להכשילם.

וכנגד זה עלינו לדעת שבזמן שהאדם עוסק בתורה מתוך עמל, עמלק ושלוחיו אינם יכולים לקום עליו כי התורה מגנה בעדו. והוא שבאר האור החיים הקדוש על הפסוק "ויסעו מרפידים" מלמד שברגע שבני ישראל הסיעו את עצמם מן הרפיון בתורה וקיבלו על עצמם להתחזק בה, הם היו ראויים לקבל עליהם את התורה.

הגאון רבי ידידיה אסרף שליט"א

ראש הכוללים "אורות חיים ומשה"

...האור החיים הקדוש על הפסוק "אם בחוקתי תלכו". בפירוש כ"ג כותב יסוד אדיר, "אם בחוקתי תלכו" מדקדק האור החיים הקדוש - התורה כאן רמזה יסוד גדול בעלייה בתורת ה'. ומביא את הזוהר הקדוש שכתב "שור או כשב כי יוולד" ששור או כשב ברגע שבאים לעולם הם בחזקת שור או כשב ואין להם שום עליה מעבר לזה, אך אנו עם ישראל שזכינו לתורה הקדושה צריכים ללכת ולהגיע למטרה, לשלב הכי גבוה, ומגיעים לזה על ידי עמל בתורה הקדושה... וזה "אם בחוקתי תלכו"...

הגאון רבי צמח מאזוז שליט"א

מנהל הרוחני ומראשי ישיבת "כסא רחמים"

...רבותינו אומרים "מאן מלכי - רבנן". אנחנו בדעה שלנו מבינים שמלך הוא אדם ששולט על עם גדול כמו מלך סעודיה, מלך מרוקו ועוד. והנה באו רבותינו ומגלים לנו את האמת, אלו אינם מלכים כי המלכות שלהם אינה קבועה ואינה מוחלטת ובבוא המהפכה הם מורדים מכיסאם. ולמעשה מלכים אלו הם עבדים של העם ונשלטים תחתיו ואם כן מי הם המלכים האמיתיים - הרבנים.

ולכאורה קשה הוא, שהרי תלמידי החכמים לא פעם חיים מתוך עניות גדולה וכיון שכך קשה - וכי מלכות יש כאן. ותשובת הדברים שמלך הוא אדם שיועד לשלוט בעצמו, לשלוט על התאוות שלו, וזאת על ידי שמשתעבד לחוקי התורה. ואם כן מלכים הם בראש ובראשונה תלמידי החכמים שיודעים לשלוט על עצמם ועל תאוותיהם.

הגאון רבי שלמה רביבו שליט"א

ראש ישיבת "תורת דוד" אשדוד

...הנה הקב"ה דורש מכולנו לעמוד בתורה, לקבוע עיתים לתורה ולהתנזר מן הדברים הנוראים שבדורנו שכל הרבנים הזהירו וצעקו עליהם. והנה מורנו ורבנו היה מבין הראשונים לצעוק ולהזהיר על הכלים הטמאים ובראשם האינטרנט. אנחנו צריכים לדעת שהקב"ה אוהב אותנו אוהב עזה ונימים של אוהב מחברים בינינו לבינו גם אם לא תמיד אנו מסוגלים לראות אותם. וכמו שאבא אוהב את בנו תמיד גם כשיחטא לפניו, כך גם הקב"ה אוהב אותנו אוהב עזה אף בזמנים שהוא כועס עלינו ומכה אותנו.

...במתן תורה עוף לא פרח, ציפור לא צייץ ובכל העולם שרר קול דממה דקה של דרי מעלה ודרי מטה. ואין זאת אלא שהתורה ניתנה בקול דממה דקה וזאת כדי ללמד אותנו שכל אדם צריך לחשוב לעצמו ולהתבונן במעשיו בשעה של שקט כפי שאומר החזון איש שהאמונה היא נטייה דקה מעדינות הנפש ואינה מתגלית אלא בשעת השקט. במהלך החיים יום רודף יום שבוע חולף ומיד שבוע נוסף בא אחריו, ולכן איננו מתפנים לחשוב ולהתבונן על מעשינו האם הם רצויים לפניו יתברך.

הגאון רבי חיים וואלקין שליט"א

משגיח דיישיבת 'עטרת ישראל'

...לפני יותר מעשרים שנה הייתי ביחד עם הרב פינטו אצל מאור הגולה מרן הרב שך זצ"ל, הרב שך אמר כבר אז למורנו - דע לך שהדלת שלי פתוחה בשבילך עשרים וארבע שעות ביממה ואינך זקוק לשליח. ובטוחני שאמר זאת משום שהערך עד מאד את גודלו.

הגמרא בפסחים אומרת בשם רב יוסף שאמר להכין לו לחג השבועות עיגלא תילתא, דהיינו, עגל השלישי לבטן שהוא משובח. ומוסיפה הגמרא ואומרת "דאי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא", ומשמעות הדברים שרב יוסף חגג את חג השבועות באופן מיוחד וביקש לאכול בו עגל משובח באומרו - רק היום הזה נתן לי הבנה שאני יוסף ששייך לתלמוד ולא לשוק, התורה נתנה לי את ההבנה ואת הגילוי מי אני.

כתיב בפרשת במדבר (כ.א) "שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם במספר שמות" וגו', ואילו במניין בפרשת פינחס לאחר המגיפה הקב"ה ציוה למנות את בני ישראל לבית אבותם ולא ציין הכתוב למנותם במספר שמות. וכתב הספורנו ש"במספר שמות" פירושו הזהות הרוחנית, שמנו כל אדם לפי שמו ולפי מיוחדותו, לא סתם מנין של כמות בלבד. שם מורה על מיוחדות ולכל אחד מיוצאי מצרים היה צביון מיוחד משל עצמו שאותו מנו במניין האמור בפרשת במדבר. ומשמע בזה שבדור דעה של יוצאי מצרים לבני ישראל היתה מהות של מספר שמות, אך אחרי החטא והמגיפה שפרצה בקרב עם ישראל היה זה מניין רק לגולגלותם. ...רש"י אומר בתחילת שיר השירים, "ישקני מגשיקות פיהו", עם ישראל מבקש נשיקה נוספת מהקב"ה, הנשיקה הראשונה היתה במעמד הר סיני, ובני ישראל רוצים עוד נשיקה כזו כחתן לכלה. כל אחד צריך להרגיש ביחס לגמרא כחתן וכלה, שהוא נשוי לגמרא, כי אין שעשוע בעולם שיכול להתחרות עם שעשוע התורה שהוא כחתן המקבל את הכלה.

...כשרואים את מו"ר פאר יהדות מרוקו נזכרים באותן דמויות שראינו שם. רבי דוד הוא דוגמא אישית בשבילי לעין טובה, ועליו נאמר "טוב עין הוא יבורך" (משלי כב. ט). נאמר "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע" וגו', ואומרים חכמים שמשה רבנו היה יכול להשאיר את התורה לעצמו אך משום העין הטובה שהיתה לו הוא לא שמר אותה רק לעצמו אלא נתן את כולה לעם ישראל והעבירה במסורת הלאה לתלמידו יהושע. וכך מו"ר כל מה שיש לו נותן לאחרים וזאת משום העין הטובה שיש לו. יתן ה' שיזכה מו"ר להגדיל תורה ולהאדירה עד ביאת משיח צדקנו.

הגאון רבי מרדכי דרורי שליט"א

ראש ישיבת חמד

...כתיב בחז"ל שכאשר ישראל עושים רצונו של מקום הם קרויים בנים אך בזמן שאינם עושים רצונו של מקום הם קרויים עבדים. והנה קשה הוא הדבר עד מאד שהרי היכן מצינו עבד שאינו עושה רצונו של אדונו, הרי כל מהות העבד לעשות את רצון אדונו, ואם כן מה פירוש הנאמר שבזמן שישראל אינם עושים רצונו של מקום הרי הם קרויים עבדים.

שמעתי פירוש נפלא משמו של רבי אליהו לופיאן זצ"ל. כשהאדון אומר לעבדו 'אני צמא' ומבקש ממנו לשתות מים, מיד העבד רץ כחץ מקשת למלא את ציווי האדון ולהביא לו מים. לעומת זאת אם האבא יבקש מבנו לשתות, מיד הבן יחפש לתת לו משקה טוב שערב עליו, כי הבן לא רק מחפש למלא את רצון אביו אלא מחפש להיטיב עימו ולענג אותו. וכגון זה כלל ישראל הם בגדר בנים בזמן שהם עושים רצון ה', כבן המחפש לעשות רצון אביו בהידור ובשלמות. אך כאשר אינם עושים רצונו של מקום מתוך שמחה אלא כמי שכפאו שד, הרי הם בגדר עבדים המחפשים למלא את השליחות אך לא מעבר לכך.

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

ראש ישיבת אור החיים

...הגמרא אומרת במסכת יומא מאי ואהבת את ה' אלוקיך, איך ניתן לאהוב את ה', האם מנשקים את השמים, מנשקים את הספר תורה, מנשקים את הפרוכת. ומשיבים חכמים "שיהא שם שמים מתאהב על ידך", שיהא אדם קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ומשאו בנחת עם הבריות, ומה אומרים הבריות - אשרי אביו ואשרי רבו שלימדו. ועליו נאמר "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך".

האור החיים הקדוש אומר בפרשת ואתחנן - "ואהבת את ה' אלוקיך" וכו', שלושה דברים יש לאדם אוהב אליהם והם, הבנים שלו כי דרך האדם לאהוב את בנו, כמו כן האדם אוהב את עצמו ואת נפשו, וכן האדם קרוב ואוהב את ממונו. וממשיל האור החיים משל לאדם השוכב בסכנת נפשות כמעט ללא ניע ואדם זה לא זכה לבנים וכמו כן הוא עני מרוד. בא אליו אדם ואומר לו אל תדאג אתה עוד תזכה לקום מחוליך ותהיה בריא ושלם, ולא רק זה אלא שתזכה לבנים עוד בשנה הזו, ובנוסף, יגיע אליך עושר גדול - שלושת הדברים שהאדם אוהב יתקיימו אצלך.

ננסה לחשוב איזו אוהב אותו אדם יחוש כלפי אותו שליח שבא לבשר לו את אלו הבשורות. ועל אחת כמה וכמה כמה אוהב אנו צריכים לחוש כלפי הקב"ה שנתן לנו את הכל. נאמר "אלוקי נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה", ולולא נתת בנו נשמה לא היו בנו חיים, אתה מחיה את כולם. והנה הקב"ה לא רק נתן לנו חיים אלא נתן לנו גם בנים וכמו כן פרנסה מן השמים.

.. אומר את האמת, לי עצמי יש ישיבה ובשעת הצורך כשמבקשים למען מוסדות אחרים אני נותן מעט פרוטות לצורך זה. לעומת זאת הצדיק רבי דוד בא לישיבת אור החיים דרש דרשה ושמה שמחה גדולה בראותו כוללים לבעלי תשובה, הוא אמר שברצונו שיהיה לו חלק וזכות בכוללים אלו ולכן הרים תרומה הגונה. ואמרתי לו הרי אתה שופך כספים בלי סוף במוסדות שלך, אך לא הסתפק בזאת ורצה לתת משלו על מנת שיהיה לו חלק נוסף במקום של תורה.

...באים בקרבנו של מו"ר, נמצאים לידו רגעים מספר ומרגשים ששם שמים מתאהב על ידו, בכל מקום שהולך שם ה' מתאהב על ידו. והנה לא רק שמתאהב על ידי שזכה להיות בנם של קדושים ומגזע תרשישים עד רבנו הגדול רבי חיים פינטו זיע"א, אלא הרב עושה את מעשי אבותיו הקדושים בעצמו, הוא בעצמו מזריח את אור הקדושה והטהרה.

כ"ק האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א

מה' מצעדי גבר כוננו. מן השמים באנו לכאן, כמו שאמר דוד המלך "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך". חשבתי ללכת למקום פלוני אבל רגלי הוליכו אותי לביהמ"ד. היה הרבה מה לעשות היום, אבל לכבוד המרא דאתרא שליט"א שעושה רבות למען כלל ישראל, באתי לכאן כדי לחזק את המקום הגדול והקדוש שלו.

נאמר בתורה "ביום הזה באו מדבר סיני". דרשו חז"ל כל יום יהיו בעיניך כחדשים. יש להתבונן איך אפשר להרגיש התחדשות כל יום. הרי בדורות עברו כלל ישראל היו למעלה מדרגת המלאכים כפי שנאמר "אני אמרתי אלוקים אתם", ואם כן כיצד אפשר להרגיש כאילו קיבלנו את התורה היום, הרי איננו בדרגתם.

נאמר "ויסעו מרפידים ויחנו במדבר סיני", בני ישראל עשו תשובה על שרפו ידיהם ואז הגיעו למדבר סיני. והנה עמלק בא על ישראל בגלל שהיו מצויים בקרירות, וההיפך מכך, על ידי התלהבות אפשר לזכות לתלמוד תורה. כמו כן נאמר "זאת התורה אדם כי ימות באוהל", מלמד שהאדם צריך להמית עצמו באוהלה של תורה, ואם נפרדים מהעצלות והחולשה זוכים לתורה.

וזה ההכנה של ר"ח סיון, בימים האלו עד מתן תורה צריך להזדרז בתורה, במצוות ובמעשים טובים, צריך להשליך מעלינו את כל התאוות, צריך לקבל עול מלכות שמים מחדש כל פעם בזמן אמירת המלכות, כי כל הרהור תשובה וכל התאמצות והתחזקות פועלים רבות בשמים. ובעז"ה נזכה לקבל פני משיח צדקנו ואמן.

בואו חשבון - בואו ונחשב חשבוננו של עולם

1 יחנן שם ישראל נגד ההר" (שמות י"ט ב')

ידועים דברי חז"ל שימי ספירת העומר הם ימי הכנה לקראת קבלת התורה. אין די בספירת העומר כשלעצמה בכל לילה ולצאת בכך ידי חובה, אלא שבימים הללו צריך כל אדם לפשפש בדרכיו ולבחון את אורחותיו, ולתקן את הטעון תיקון כדי שנשמתו תהא מוכנה וראויה לקבל את התורה הקדושה ביום חג השבועות.

אהבת הזולת - יסוד לקבלת התורה

ובפרט ייתן אל ליבו ליישר את ההדורים בינו לבין חברו. שיאהב אותו אהבת אמת וינהג כלפיו בדרך ארץ ובמידות טובות לפי שזהו עיקר גדול בעבודת ה' יתברך. ובלתי אפשרי לזכות למעלת התורה מבלי מידות טובות וישרות. וכבר אמרו חז"ל (ויקרא רבה ט') דרך ארץ קדמה לתורה. ורבי עקיבא יצא ודרש "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד). והמתבונן יראה שחלק נכבד ממ"ח קניינים שהתורה הקדושה נקנית בהם, והם מובאים במסכת אבות (פרק ו' משנה ו') שייכים לעניינים שבין אדם לחברו. כגון - דקדוק חברים, ענווה, ארך אפיים, לב טוב, אוהב את הבריות, נושא בעול עם חברו, מכריעו לכף זכות ועוד כהנה רבות. מכאן שיסוד ראשון לקבלת התורה הוא מידות טובות וישרות ואהבת הזולת, שישתדל להיטיב עימו ויגמול עימו חסד וירחם עליו, ויזהר למאוד בכבודו ויאהבנו אהבת אמת.

ומי לנו קדושים וטהורים יותר מתלמידי רבי עקיבא אשר היו גדולים ועצומים בתורה וביראה, ובכל זאת פגעה בהם מידת הדין באופן נורא ואיום. ומתו עשרים וארבעה אלף מהם במיתת אסכרה. מדוע? אומרת הגמרא (יבמות סב.) מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. הרי שהתורה שעסקו בה לא הגנה עליהם להצילם מן המגיפה, מפני שלא נתנו ליבם לכבד ולהוקיר ולהעריך האחד את רעהו. וזה לשון המדרש (בראשית רבה ח"י שרה סא) "ב אלף זוגות תלמידים היו לרבי עקיבא, וכולם בפרק אחד מתו. למה? שהייתה עיניהם צרה אלו באלו. ובסוף העמיד רבי עקיבא שבעה תלמידים - רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון, רבי אלעזר בן שמוע, רבי יוחנן הסנדלר, ורבי אליעזר בן יעקב. אמר להם - בניי, הראשונים לא מתו אלא מפני שהייתה עיניהם צרה אלו באלו. תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם. עמדו ומילאו כל ארץ ישראל בתורה, עד כאן.

ותמהתי על מדרש זה. אם אכן ידע רבי עקיבא את סוד העניין, שחוסר הכבוד לזולת הוא שהיה בעוכריהם להביא עליהם את המגיפה הנוראה הזו, אם כן מדוע לא הזהירם מבעוד מועד על כך? מדוע רק לאחר פטירת כל אותם תלמידים מצא רבי עקיבא לנכון לדבר על לב הנותנים שיזהרו האחד בכבודו של רעהו? והלא לכאורה מתאים היה שלמן הרגע הראשון שבו החל הנגף

בעם היה רבי עקיבא מכנס את תלמידיו ומזהירם ומדבר על ליבם שיאהבו האחד את חברו ויכבדו איש את רעהו. ובטוחני שדברי תוכחתו היו מתיישבים על ליבם, ותיכף היו הם מתקנים את דרכיהם ומיד הייתה המגיפה נעצרת. אם כן מדוע המתין רבי עקיבא להזהירם על הדבר רק לאחר פטירת עשרים וארבעה אלף מתלמידיו?

ובכדי לבאר זאת יש להקדים את דברי חז"ל (בבא בתרא עח.) "על כן יאמרו המושלים בואו חשבון" על כן יאמרו המושלים ביצרם בואו ונחשב חשבוננו של עולם. וזה לשון ה"מסילת ישרים" (פרק ג') כלל הדבר יהא האדם מעיין על מעשיו כולם, ומפקח על כל דרכיו שלא להניח לעצמו הרגל רע ומידה רעה. כל שכן עבירה ופשע. שיחיה מדקדק ושוקל דרכיו דבר יום ביומו. כלומר, מבלי חשבון נפש והתבוננות על דרכיו ומעשיו - עלול האדם להיות סבור לתומו שהוא צועד בדרך הנכונה, אך האמת אינה כן. כי לאחר שיתבונן האדם עם עצמו ויפשפש בדרכיו וייתן שימת לב על כל מעשה שהוא עושה, ויבחן היטב האם טוב הוא אם לאו, או אז יגלה חסרונות רבים בדרכיו ויבין את מקור טעותו, וידע לתקן את מעשיו.

טרדת עינינו העולם - כלא המחשבה

ומהו הדבר המונע מן האדם מלעצור ולעשות חשבון נפש ולפקח על דרכיו? על כך עונה ה"מסילת ישרים" (פרק ה') כי בהיות האדם טרוד בענייני עולמו, הנה מחשבותיו אסורות בזיקי המשא אשר עליהם. ואי אפשר להם לתת לב אל המעשה, עד כאן. כלומר, כדי לעשות חשבון נפש אמיתי ולהסיק מסקנות נכונות, על האדם להסיר לפרק זמן את כל הטרדות הסובבות אותו ולהתבונן על עצמו בנחת לבחון מעשיו ולבודקם.

ועל פי זה נראה לי לומר שכל עוד שתלמידי רבי עקיבא ניגפו בהמוניהם במגיפה הנוראה, לא הייתה שהות לרבי עקיבא להתבונן ולערוך חשבון נפש ולבחון על מה ולמה באה הצרה הזו. מכיוון שהיה טרוד כולו בהלוויותיהם המרובות של תלמידיו אשר נערכו מדי יום ביומו, אם זה במציאת מקום קבורה לכולם, ואם זה בדרשות ובהספדים לכל תלמיד ותלמיד כראוי לו לפי כבודו. וכשאדם אפוף טרדות, והלב שבור ורצון מגודל הצער - אין אפשרות ברגעים שכאלו לערוך חשבון נפש ולבחון מאין באה המכה ומהי סיבתה. לכן באותה שעה באמת לא ידע רבי עקיבא שסיבת המגיפה היא מפני שלא נהגו תלמידיו כבוד זה בזה, ולא הזהירם על כך. אולם לאחר שפסקה המגיפה ופסקו הטרדות, אז ישב רבי עקיבא והחל לבדוק ולחקור בדבר כדי לעמוד על שורש העניין שהרי לא חשד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דין. ומשמצא שהסיבה למגיפה באה מפני שלא נהגו כבוד זה בזה, תיכף ומיד אסף את הנותנים והזהירם על כך.

להגדיל תורה ולהאדירה

ובאמת יכולני להעיד עד כמה חמור עניין זה. הנה עברה עליי תקופה לא קלה כלל ועיקר (זמן קץ התשע"ב) כאשר ספגתי עלבונות וביזיונות עד אין קץ בעקבות פרסום כתבה שקרית ומעוותת אודותי בעיתונות הכללית בארץ ישראל. ובאמת אינני יודע מה מצאו בי כל עוול, והלא גלוי וידוע לפני בורא העולם שכל חיי הם מקשה אחת של מסירות נפש לה' יתברך ולתורתו. כל משאת ליבי בזה העולם הינה אך ורק לקדש את שם ה' יתברך ולהגדיל תורה ולהאדירה. ולמען מטרה קדושה זו עוזב הנני את ביתי ומשפחתי, ונווד למרחקים במשך שבועות וחודשים. וכמעט שאיני נמצא במחיצת בני ביתי הקרובים, כי מטרתי הנבחרת היא להפיץ את דבר ה' בעולם ולהרבות עוד פעלים לתורה ולמצוות. ועל אף כל זאת באו הללו ופערו עליי פיהם לבלי חוק, ובקשו להטרידני ולהוציא דיבתי רעה ברבים בדברי הבל ושקרים ללא כל סיבה מוצדקת.

ויש לדעת כי ככל שהאדם מפורסם יותר וידוע ברבים, כך מנגד גדלה עוצמת הביזיון. כי דרכם של אנשים להאמין ללא עוררין לדברי הבלע והכוזב המופצים בעיתונות, ולקבל את

מכאן יחרד כל אדם לנפשו עד כמה הקב"ה מקפיד על עניין הזהירות בכבוד הזולת, ואינו מוכן לסלוח ולמחול למי שפגע בחברו או זלזל בכבודו. כמו שאמרו במדרש (תנא דבי אליהו רבה כח) אמר הקב"ה לישראל, בניי אהוביי כלום חסרתי דבר שאבקש מכמך? אלא מה אני מבקש מכם שתהיו אוהבים זה לזה ומכבדים זה את זה, ויראים זה מזה.

...

**מפעלינו
הכבירים ומוסדות
התורה והחסד שלנו אשר
פזורים בכל ארצות תבל, ובהם
יושבים אלפי תלמידי חכמים
ועוסקים בתורה - הם הם המעידים
על מעשינו יותר מאלף עדים,
שכל כוונותינו ומעשינו אך
ורק למען שמו באהבה,
והם הסוברים את פי דוברי
השקר המדברים עלינו עתק. על
כן אתם אומרים "פן ירבה" ואנו
נאמר "כן ירבה וכן יפרוץ" והתורה
הקדושה תשגשג ותפרח בגאון בכל
מקום ובכל פינה בעולם**

דבריהם הנלוזים כדברי אמת וצדק. לכן בתחילה רפו ידיי ומעשה שטן הצליח, הייאוש החל לכרסם בתוכי עד כי גמרתי אומר להפסיק מכל פעולותיי ולסגור את כל מוסדותינו הקדושים בארץ ישראל, כי אמרתי לנפשי שאם לא מסייעים אותי משמיא, כנראה שישנו עבורי רמז משמים שיש דופי במעשיי ואולי אין כוונתי בהם לשם שמים, חלילה וחס.

באותם ימים קשים, ימי משבר, גמלה בליבי ההחלטה שלא לקבל קהל. ומצאתי עצמי מסתגר בחדרי ומתבודד עם נפשי ועורך חשבון נפש על כל מפעליי הרבים. לנגד עיניי עברו כל אותם מאות האברכים הלומדים במוסדותינו הקדושים בארץ ישראל, וכל פעלינו הרב למען צרכי עמך בית ישראל שכידוע רבים הם. והגעתי למסקנה שלא כדאי שאתן ידי לשטן ולסטרא אחרא, והרי ההפסד שאגרום בסגירת מוסדות התורה יהא נורא ואיום. מה יהא על כל אותם מאות אברכים היושבים וממיתים עצמם באהלה של תורה - אנה ילכו ולמי יפנו? ומה יהא על החיסרון העצום בתורה שייגרם בעקבות כך? והלא אם אסגור את מוסדות התורה אתן בזה כח לשטן לגדול ולהתעצם. האם בכך חפץ הקב"ה?! מה גם שאאבד במו ידיי את כל עולם התורה שבניתי במשך שנים מתוך עמל ויזע מרובים ובמסירות נפש גדולה. לכן אזרתי חלצי ואמרתי שעלי להיות מן הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים. ובלבד שעולם התורה ימשיך לשגשג ולפרוח ביתר שאת וביתר עוז, כי אין לנו שיור בזה העולם מלבד תורתנו הקדושה.

לולי תורתך שעשועי...

והאמת היא שכל אותם דברי שקר וכזב השפיעו לרעה גם על מצב בריאותי, אשר החמיר מיום ליום. נשימתי נעתקה, ומכאובים אפפו אותי עד כי הרופאים חששו שמא עבר עליי התקף לב רח"ל ... כי קשה היה לי לסבול את כל אותם ביזיונות שאינני רגיל בהם. ולולי העידוד הרב מצד כל גדולי ישראל ללא יוצא מן הכלל, מכל החוגים והעדות - אשר דברו על ליבי וחיזקוני ואמצוני במתק שפתותיהם להמשיך ולהעצים את עולם התורה, ולולי העידוד ששאבתי מבני ביתי שיחיו ובעיקר מן התורה הקדושה שעליה אני אומר את דברי דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט צ"א) "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעיניי", כי היא מבטחי והיא תקוותי ואלמלא כל אלו לא היה בי הכח להחזיק מעמד. אולם כאמור החלטתי בנחישות מעתה להמשיך ולהחזיק ולהגביר במרץ את עולם התורה, כי אין לי דבר אחר בעולמי מלבד אהבת ה' יתברך ואהבת תורתו הקדושה.

המשכן - משכן העדות

ולכל אותם כתבים אשר אין פחד אלוקים לנגד עיניהם, אומר את דברי. הכתוב אומר (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקודי המשכן משכן העדות". וידועים דברי חז"ל (ילקוט שמעוני תטו) שלאחר שתמה ונשלמה מלאכת המשכן, היו בני ישראל מרגנים אחרי משה ואומרים - משה נתעשר מכספי המשכן שלקחם לצורך עצמו. עמד משה וחישב חשבון מדוקדק על כל פרט ופרט במשכן ומסרם להם. באותה שעה נתפייסו ישראל שנאמר "אלה פקודי המשכן" עד כאן.

ועדיין יש להבין מהו "המשכן משכן העדות"? אלא "עדות" מלשון עדים. בשעה שהחלו העם לפעור פיהם ולדבר סרה במשה, עמד המשכן בכבודו ופתח פיו באורח פלא להמליץ טוב בעד משה ולהעיד עליו שאין כל דופי ואין כל פסול במעשיו. והיה המשכן זועק בכל עוז "משה אמת ותורתו אמת, יפה דיברת יפה עשית, וכל מעשיך לשם שמים". וזהו פירוש "אלה פקודי המשכן משכן העדות" כלומר ברגע שהיה משה רבנו פוקד את הכספים שנתנו לו בני ישראל לעשות בהם את המשכן, מיד היה מעיד משכן העדות שכל פרוטה ופרוטה של בני ישראל הושקעה כולה במשכן ה'.

כן ירבה וכן יפרוץ

וכך אומר לכל אותם דוברי שקר וכזב. מפעלינו הכבירים ומוסדות התורה והחסד שלנו אשר פזורים בכל ארצות תבל, ובהם יושבים אלפי תלמידי חכמים ועוסקים בתורה - הם הם המעידים על מעשינו יותר מאלף עדים, שכל כוונותינו ומעשינו אך ורק למען שמו באהבה, והם הסוברים את פי דוברי השקר המדברים עלינו עתק. על כן אתם אומרים "פן ירבה" ואנו נאמר "כן ירבה וכן יפרוץ" והתורה הקדושה תשגשג ותפרח בגאון בכל מקום ובכל פינה בעולם.

דברים הללו נאמרים בסמוך לחג השבועות, בעיצומם של ימי ההכנה לקראת קבלת התורה. ועלינו לדעת כי כגודל ההכנה למתן תורה, כך גם גודל קבלתה. כלומר הקב"ה מצידו מוריד לעולם שפע עצום של הארת התורה ביום חג השבועות, אולם השאלה היא האם הכין לו האדם בית קיבול ראוי לשפע. והנה שני שמות יש לחג, "חג מתן תורה" מלשון מתנה. ו"חג קבלת התורה". הקב"ה נותן לנו ביום הזה מתנה חשובה, והיא התורה, אולם חובה על כל אחד מאיתנו להושיט ידו ולקבלה. וזאת נעשה על ידי הכנה ראויה של תוספת קדושה ותוספת טהרה, ובעיקר תוספת של מידות טובות וישרות ותיקון העניינים שבין אדם לחברו, אשר זהו יסוד חשוב לקבלת התורה.

ותן חלקנו בתורתך

וחשבתי לומר בסייעתא דשמיא, שלכן נאמר על חג השבועות (ויקרא כ"ג ט"ו) "והקרבתם מנחה חדשה לה'". העולה ראשי תיבות "מוחל", כלומר שגם יום מתן תורה נחשב כיום דין שבו הקב"ה מוחל וסולח לעוונותינו. שהרי לא ניתן להגיע ליום הנכסף, יום מתן תורה ללא הכנה ראויה של סילוק הרע מן הלב ושיפור המעשים ותיקון הדרכים העקלקלות. ובפרט הכנה ראויה בעניינים שבין אדם לחברו. ואם אכן השתמש האדם לטובה בימי ספירת העומר ותיקן מידותיו, והשתדל להוסיף בקרבו עוד מעלות רוחניות -

הרי שהוא יגיע לחג השבועות כשהוא זך ונקי מכל חטא ועוון. על כן מתרצה הקב"ה למחול לו על כל פשעיו ולסלוח לעוונותיו. וזאת יש לדעת, כי אין יהודי בעולם אשר אין לו חלק ונחלה בתורה הקדושה. חלק פרטי השייך לו בלבד, ואינו שייך לאף יהודי אחר. על כן אנו אומרים בתפילתנו "ותן חלקנו בתורתך" דהיינו החלק הפרטי השייך רק לנו. וזכינו לחלק זה כבר בשעת מעמד הר סיני, שכל נשמה ונשמה זכתה לקבל את חלקה בתורה. רק עלינו לדעת להשתמש לטובה באותו החלק ולהוציאו לאור עולם מן הכח אל הפועל.

מדבר סיני - אוהל מועד

ועל פי הדברים הללו באתי ליישב קושיה עצומה. הנה ידוע שבשעת מעמד הר סיני ירדה השכינה הקדושה על ההר, שנאמר (שמות י"ט י"ח) "והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש" וכל כך גדלה קדושת ההר, עד שהזהיר הקב"ה למשה לבל יהיו איש להתקרב אליו, שנאמר (שם י"ט ב') "השמרו לכם עלות בהר וגו' בקצהו כל הנוגע בהר מות יומת". וראה זה פלא, ברגע שתם ונשלם המעמד הנשגב של קבלת התורה, תיכף ומיד פסקה קדושת ההר והוא נהפך להיות הר פשוט ככל ההרים הרגילים. והראיה היא - האם שמענו שכיום חלה קדושה מיוחדת על מרגלות הר סיני, האם נהוג להתפלל שם?! אם כן היכן היא כל אותה הארה נפלאה ששרתה על ההר?

אלא נראה לומר פשוט וברור. עיקר ההארה הגדולה והקדושה האדירה שהייתה בהר סיני, באה מכח התורה הקדושה שניתנה עליו. וברגע שכל נשמה ונשמה זכתה לקבל את חלקה בתורה, הרי שלא נותרה בהר סיני כל קדושה. כי התורה שהייתה על ההר נחלקה לנשמות בני ישראל ונספגה בקרבם, וכבר לא נותר מאומה על הר סיני מכל קדושת התורה. לכן שב ההר וחזר להיות ככל ההרים.

ומעתה קדושת הר סיני העתיקה את מקומה לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, אשר שם קולו של יעקב נשמע ברמה. ובני ישראל יושבים בהם ועוסקים בתורה, וכל אחד ואחד מנסה לגלות את חלקו אשר ניתן לו בהר סיני. וזה שאמר הכתוב (במדבר א' א') "וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד". מהו "מדבר סיני"? מדוע בפרשת בהר נאמר (ויקרא כ"ה א') וידבר ה' אל משה "בהר סיני" וכן בפרשת בחוקותי נאמר (שם כ"ז מ"ו) אלה החוקים והמשפטים אשר נתן ה' "בהר סיני" ואילו כאן שינה הכתוב לקוראו "מדבר סיני" מדוע?

ולפי דברינו לעיל, טמונה התשובה בפסוק עצמו. "במדבר סיני באוהל מועד" כל עוד שלא היה אוהל מועד, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות - הרי הקדושה הייתה בהר סיני. אולם ברגע שזכו ישראל לקבל את חלקם בתורה ונפתחו שערי אוהל מועד, וכל יהודי בא אל בית המדרש לעסוק בתורה באותו החלק שזכתה נשמתו לקבל בהר סיני - הרי שמעתה בטל "הר סיני" דהיינו קדושת ההר ואין בו כל מעלה ייחודית, והמקום נהפך להיות ל"מדבר סיני" מדבר רגיל הנדוש ברגלי אדם שאין בו כל דבר מה ייחודי.

יהי רצון שנזכה להיות מעפלי התורה, ונזיה אנחנו ונצאצאיו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, אמן ואמן.

הלל המצרי

ביאור אמירת ההלל בראש חדש ובמועדים

ההלל הינו חלק בלתי נפרד מסדר התפילה בימי חג סוכות זמן שמחתנו, הלל זה נאמר בשלמות, עם ברכה לפניו ולאחריו. בשונה מימי חול המועד של פסח ואף שביעי של פסח בו אין אומרים הלל שלם. כמו כן בימי ראש חודש אין אומרים הלל שלם, אלא הלל בדילוג. במאמר שלפנינו נעסוק בביאור אמירת הלל שלם והלל בדילוג, שהרי אם צריך להגיד אותו בשלמות, נאמר בשלמות, ואם אין צריך להגיד לא נאמר כלל, אך למה לאומרו בדילוג קטעים.

| הרב רפאל הכהן רבין |

שלשה מיני הלל

לשה מיני הלל נזכרים במשנת רבותינו: א. פסוקי דזמרה, והם מזמורים קמ"ח וק"נ שבספר תהילים, על כך

אנו לומדים מדברי הגמ' במסכת שבת (ק"ה, ב) 'אמר רבי יוסי יהא חלקי מגומרי ההלל בכל יום', ומבאר הגמ' שמדובר בפסוקי דזמרה וכתב רש"י 'שני מזמורים של הילולים, הללו את ה' מן השמים, הללו אל בקדשו'. ב. הלל הגדול, והם מזמורים קל"ח בתהלים. ג. הלל המצרי, והם מזמורים קי"ג - קי"ח בתהלים. בגמ' ברכות (נו ע"א) נאמר, אמר ליה: אקריין הללא מצראה בחלמא - הקריאו לי את ההלל המצרי בחלומי, אמר ליה: ניסא מתרחשי לך - ניסים יתרחשו לך, וברש"י הללא מצראה - 'הלל שאנו קורין בפסח, לפי שיש הלל אחר הקרוי הלל הגדול, קורין לזה הלל המצרי'. וכלל בידינו שכל הלל סתם הנוזכר בתלמוד הוא הלל המצרי.

תוכן ההלל וסדר אפירתו

ששת המזמורים שבהלל כוללים בתוכם חמשה נושאים, יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מתן תורה, תחית המתים, וחבלו של משיח. בחלקו הראשון על שני מזמוריו עוסק בגאולת מצרים על מפעלותיה והמסתעף ממנה עד השלמתם. ובחלקו השני בגאולה העתידה.

(פסחים ק"ח א.)

בימים קדומים סדר אמירת הלל היה שונה מהנהוג כיום, בגמ' במסכת סוכה (ל"ח ע"א) מבואר שהמנהג בזמן חכמי התלמוד היה שאחד קורא את ההלל בשביל כל הציבור, והציבור היה יוצא ידי חובתו בשמיעת ההלל מפיו. טעם התקנה משום שכל ישראל חייבים באמירת ההלל, אך אין כולם בקיאים, ועל כן אינן יכולים להגיד לבד את ההלל, לכך תיקנו שיהיה ההלל נאמר באופן שאחד מוציא את כולם ואף תיקנו שגם הבקאים יצאו ידי חובה. מנהג זה מיוסד על הכלל של שומע כעונה, שעל פיו אדם יכול לצאת ידי חובת אמירה של מצוה כגון ברכה או תפילה על ידי שמיעתו מאחר. דין זה של שומע כעונה נאמר רק באופן שהמקריא חייב באותה אמירה, אבל אם אינו מחויב אינו יכול להוציא את הרבים ידי חובתם. וכך שנו רבותינו במשנה בסוכה שם, 'מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו' - דהיינו שהיו קורין עבורו את ההלל כדי שהוא ישמע ויצא ידי חובתו. 'עונה אחריו מה שהן אומרים' מאחר שהם אינם מחויבים בדבר צריך לחזור אחריהם מילה במילה את כל סדר ההלל, ונמצא שקרא את ההלל בעצמו. אך 'אם היה גדול מקרא אותו' כלומר מי שחייב באמירת ההלל, 'עונה אחריו הללויה', אינו חייב לחזור אחריו מילה במילה, אלא אחרי כל קטע וקטע בהלל הוא עונה 'הללויה', ויוצא ידי חובת ההלל מדין שומע כעונה. וטעם אמירת הללויה מבואר בחידושי המאירי, כדי להגדיל את השמחה של קריאת ההלל.

אולם לאחר שנעשו כל ישראל בקיאים בקריאת ההלל, שינו חכמים את המנהג ותיקנו שכל אחד יקרא בעצמו את ההלל, ולא יסתמך על קריאת השליח ציבור, ואכן כן הוא המנהג כיום שכל הציבור אומרים את ההלל.

הימים שבהם אומרים הלל שלם

במסכת ערכין (י ע"א) מונה הגמרא שמונה עשר ימים שבהם אומרים הלל שלם, ואלו הם: שמונה ימי חג סוכות, ושמונה ימי חנוכה, ויום טוב הראשון של פסח, ויום טוב של עצרת. ובגולה - ששם עושים יום טוב שני - עשרים ואחד ימים, ואלוהם: תשעה ימי החג, ושמונה ימי חנוכה, ושני ימים טובים של פסח, ושני ימים טובים של עצרת. ושם הגמ' דנה מדוע במועדים אחרים בשנה אין אומרים בהם הלל, ומדברי הגמ' עולה כלל ברור בדכדי שיהיה חיוב להגיד הלל צריך לזה ג' תנאים: א. יום שחלוק בקרבנות מחבירו. ב. זמן שנקרא מועד. ג. יום שנאסר בעשיית מלאכה.

במכלול הימים שמנתה הגמרא שאומרים בהם הלל, לא נזכרו ימי חול המועד של פסח ויז"ט אחרון שלה, ולא ימי ראש חודש, והגמ' שם עומדת על כך, ובתחילה דנה הגמ' מה שונים ימי חג סוכות שאומרים בהם הלל שלם, לימי חג פסח שאין אומרים בהם הלל שלם, עונה על כך הגמ' שימי חג סוכות חלוקים בקרבנותיהם, כלומר שבכל יום משבעת ימי חג סוכות מקריבים קרבן מוסף אחר, לפיכך נחשב כל יום ויום כחג בפני עצמו, משא"כ ימי חג הפסח שבכל יום מביאים את אותו קרבן למוסף לפיכך נחשבים כל הימים כחג אחד ארוך ואין חיוב הלל אלא בראש החג. מעתה שואלת הגמ' ראש חודש שנקרא מועד מדוע אין אומרים בו הלל שלם, משיבה על כך הגמ' מכיון שלא נאסר בעשיית מלאכה.

רבותינו בעלי התוס' (ערכין שם ד"ה י"ח ימים) סוברים שמה שהגמ' אמרה על ימי פסח וראש חודש שאין אומרים בהם הלל, כוונתה שאין אומרים בהם כלל ועיקר, אפילו הלל בדילוג, והוכיחו כן מדברי הגמ' עיין בדבריהם.

הלל בראש חודש

כפי שמבואר לעיל אין חיוב לומר הלל בראש חודש כלל ועיקר מאחר שלא נאסר בו עשיית מלאכה, יסוד אמירתו הוא מנהג, וסמך לכך שאמירת הלל בראש חודש הוא מנהג, אנו למדים מדברי הגמ' במסכת תענית (כ"ח ע"ב) שרב נזדמן לבבל, וראה שאומרים הלל בראש חודש, חשב רב להפסיקם מקריאת ההלל, שהרי אין חיוב לומר הלל בראש חודש, אך מכיון שראה שהם מדלגים על חלק מהפסוקים בהלל ואינם קוראים את כולו, אמר רב שמסתבר שכך הוא מנהג אבותיהם, ואמירת הלל בראש חודש אינה משום חיוב, אלא כך מנהג אבותיהם ולכן לא הפסיקם.

רמז וטעם לאמירת הלל בר"ח

צריך טעם וביאור מדוע אומרים שבח והלל לה' לעת כזאת, שהרי רק שבשעה שנעשה נס ופלא לעם ישראל תקנו לומר הלל על אותה צרה שנגאלו ממנה, וא"כ צריך לבאר את טעם אמירת הלל בראש חודש.

וכדי לתת טעם לזה, יש להקדים את דברי הגמ' במסכת חולין (ס ע"ב) בו מובא הדו שיח בין הקב"ה לירח, וע"פ יתבאר טעם יפה. ואלו דברי הגמ': רבי שמעון בן פזי הקשה כתיב 'ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים' וכתבי: 'את המאור הגדול ואת המאור הקטן' - הרי שבפסוק אחד מבואר שאור השמש ואור הירח שווים הם, ומאיך יש פסוק שמבואר בו שהלבנה היא קטנה ואיך יתבארו שני פסוקים אלו. אמרה ירח לפני הקב"ה: רבש"ע, אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד? אמר לה: לך ומעטי את עצמך! אמרה לפניו: רבש"ע, הואיל ואמרת לפניך דבר הגון, אמעית את עצמי? אמר לה: לך ומשול ביום ובלילה, אמרה ליה: מאי רבותיה, דשרגא בטיהרא מאי אהני - מה יועיל אור הנר בצהרים. אמר לה: זיל, לימנו כך ישראל ימים ושנים, אמרה ליה: יומא נמי, אי אפשר דלא מנו ביה תקופותא, דכתיב 'והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים', זיל, ליקרו צדיקי בשמיך: יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן. חזייה דלא קא מיתבא דעתה, אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח! והיינו דאמר ר"ש בן לקיש: מה נשתנה שעיר של ראש חדש שנאמר בו לה' - אמר הקב"ה: שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח. עכ"ד הגמ', ואפשר שמה שאנו משבחים ומודים להקב"ה בראש חודש על שניצלנו מהקטרוג הנ"ל ונושענו.

עוד טעם לאמירת הלל בראש חודש, לפי מה שכתב רבינו יוסף חיים זיע"א בספרו בן איש חי (הקדמה לפרשת ויקרא שנה שניה) 'ועוד נראה לי בסייעתא דשמיא, על פי מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כי ה"ב ראשי חדשים היו ראויים להיות מועדים ורגלים כמו שלש רגלים, אך אחר שחטאו ישראל הפסידו אותן, שלא זכו שיהיו להם מועדים גמורים כמו שלש רגלים, וזוהי פרשתי הטעם דאין גומרים עתה את ההלל בראש חדש, וכתבו המפרשים דלעתיד אחר גמר התיקון תחזור עטרה ליושנה, ונזכה שיהיו כל ראשי חדשים מועדים גמורים וגדולים כשלש רגלים עכ"ד.

טעם נוסף כתב המפרשים, כי לולי ראש חודש לא היו כל המועדים, על כן ראוי הוא ראש חודש לתת עליו שבח והודאה. בספר שבלי הלקט (סימן קע"ב) הביא טעם בשם הגאונים ז"ל, ומה שאנו קורין הלל בראש חודש מצאתי לגאונים זצ"ל, מניין שאומרים הלל בראשי חדשים, מצינו שרמזו דוד בתהלים, הללויה הללו אל בקדשו י"ב פעמים, הללו כנגד י"ב חדשים ומשמע הללו אל בקדשו על קידוש החודש הללויה, ולפיכך אנו כופלין כל הנשמה על שנה מעוברת שיש בה י"ג חדשים ועל חודש שני ימים.

ובספר פרי חדש (או"ח סימן תכב סק"ב) הביא את דברי השבלי הלקט, והקשה הרי בראש השנה אין אומרים הלל, כמו שאומרת הגמ' בערכין 'מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו וישראל אומרים שירה' א"כ איך נרמזים ימי ראש חודש ב"ב פעמים שכתוב הללויה. והניח בקושיא.

ובספר אשל אברהם (סימן תכב) הביא את קושיתו של הפר"ח, וכתב ליישב, שעכ"פ בכל חודש מהי"ב חודשים יש הלל, ובתשרי יש הלל בסוכות, ועיי"ש עוד בדבריו.

ובספר רמתים צופים מביא טעם למה אומרים הלל בר"ח, שהרי לא נעשה בו שום נס, משום שכל שבט מיוחד הוא לחודש אחד, וע"כ כל שבט נעשה מרכבה לחדשו, ועז"נ נגמר תיקון העולם וזהו נקרא גאולה ולכן אומרים הלל, ע"כ.

טעם נוסף לאמירת הלל בראש חודש, דבגמ' תענית שהובאה לעיל מבואר שבבבל נהגו לומר הלל, ועל זה תמה רב, משמע שבארץ ישראל לא נהגו להגיד הלל בראש חודש, ולכך רב תמה על מנהגם. רבינו המאירי (תענית שם) כתב, שהטעם שאמרו הלל בבבל כדי לעשות זכר לקידוש החודש, או שיתפרסם הדבר שהיום הוא ראש חודש, ולכן בני ארץ ישראל לא היו אומרים ההלל בראש חודש מכיון שהם היו מקדשים את החודש על פי ראייה ודי להם בזה, אך בני בבל קראו הלל לפי שלא היה להם היכר אחר.

בספר הלבוש (או"ח סימן תכב סעיף ג) כתב, משום דראש חודש הוא יום סליחה וכפרה לכפר על התינוקות משום אסכרה שהיה רגיל ליפול עליהם, וקרבן ראש חודש מכפר עליהם, וכיון שהוא יום כיפור וסליחה, הוי כמו ראש השנה ויום הכיפורים שהם ימי הדין, ואין אומרים שירה גמורה.

הלל בחול המועד של פסח

כפי שנתבאר לעיל אין חיוב באמירת הלל בימי חול המועד של פסח ויום טוב אחרון, א"כ מנין לנו אמירת ההלל בחולו של מועד, ובראב"ד פרק י"א מברכות הלכה ט"ז כתב 'אבל קריאת ההלל בימים המקודשים וקרבן מוסף בהם אם תקנו בהן ההלל משום היכר לקדושתן יפה עשו, וצריך ברכה'.

טעם שאין אומרים הלל שלם בחול המועד של פסח

לעיל הבאנו את דברי הגמ' בערכין שביארה מדוע חלוקים ימי חג הסוכות שגומרים בהם את ההלל מימי חג הפסח, שאין אומרים בהם הלל שלם, מפני שבחג סוכות מקריבים כל יום מספר שונה של קרבנות על כן כל יום נחשב כמועד בפני עצמו, ואילו בחג פסח אינו חלוק בקרבנותיו. בתלמוד ירושלמי (פרק ה דסוכה הלכה א) מבואר טעם אחר, מכיון שבחג הסוכות מצות לולב מתחדשת בכל יום, ולכן גומרין בה כל יום את ההלל, משא"כ בפסח.

הטעם שאין אומרים הלל שלם בשביעי של פסח

בבית יוסף (או"ח סימן תצ ד"ה כל הימים) כתב בשם השבלי הלקט, שכתב בשם מדרש הרנינו, מדוע בחג אחרון של פסח אין אומרים הלל שלם, לפי שנטבעו המצריים בים, וכתבי בנפול אויבך אל תשמח (משלי כד, יז). ע"כ. וביאור דבריו, דהרי בשביעי של פסח טבעו המצריים בים, ואמר הקב"ה למלאכים מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה, ע"כ בשביעי של פסח לא תקנו חז"ל לומר הלל גמור, ומכיון שכן אף בחול המועד אין גומרין אותו, שלא יהיה חול המועד עדיף מיום טוב אחרון.

לפי טעם זה קשה לכאורה, מדוע אנו אומרים חצי הלל בשביעי של פסח, ממה נפשך, או שנגמור את ההלל כמו בכל החגים, או שלא נאמר הלל כלל מטעם 'מעשה ידי טובעים בים'.

ונראה בזה שאי אמירת הלל מפני הטעם של 'מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה' לא שייך אלא רק לגבי המלאכים שהם לא סבלו מהמצרים, ולכן להם אין לומר שירה על גאולת ישראל, מפני שהגאולה קשורה עם אסונם של יצירי כפיו של הקב"ה, אך לא כן הדבר עם בני ישראל עצמם, שסבלו כל כך הרבה מרשעים אלה, עליהם בודאי יש לשמוח על מפלתן, ולהם ראוי והגון לומר הלל להשי"ת שהציל אותם מידיהם וכמאמר הכתוב "באבוד רשעים רינה", אולם אף על פי שבני ישראל צריכים לומר 'הלל' על גאולתם, בכל זאת אינם רשאים לגמור את ההלל בשביעי של פסח שבו נטבעו המצרים, כי בפרק 'לא לנו' נאמר 'כי אם לשמך תן כבוד' וכבוד השי"ת הוא תשובתן של רשעים ולא מיתתן, כי יתמו 'חטאים' כתיב ולא יתמו 'חוטאים', וכמו כן אין לומר ביום זה את הפרק אהבתי שבו נאמר 'חנון ה' וצדיק ואלקינו מרחם' כי אי אפשר לנו להזכיר מידת רחמיו בעת שהמצרים טובעים בים, כי הלא 'ורחמיו על כל מעשיו' כתיב, וכמו שאמר הקב"ה ליונה הנביא 'ואיך לא אחוס על נינוה העיר הגדולה' ומפני זו אף על פי שאנו אומרים הלל על גאולתנו ופדות נפשנו, אך בכל זאת אין אנו רשאים לגמור את ההלל, אלא בדילוג מתוך שני הפרקים לא לנו ואהבתי. (ע"פ מהרש"א סנהדרין לט ע"ב).

מדוע אין אומרים הלל בשבת

ע"פ היסוד של הגמ' בערכין שיום שחלוק מחביריו בקרבנותיו יש בו חיוב הלל, מקשה הגמ' מדוע בשבת לא אומרים הלל, הרי קרב בו קרבן מוסף, משיבה הגמ' ששבת לא נקראת מועד, ואין חיוב הלל אלא ביום שנקרא מועד.

מדוע אין אומרים הלל בראש השנה ויום כיפור

מאחר שראש השנה ויום כיפור נקראים מועד, ונאסרים בעשיית מלאכה, מדוע לא אומרים בהם הלל, כך מקשה הגמ' בערכין, ומתרצת הגמ' דאמר רבי אבהו, אמרו מלאכי

השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים? אמר להן: אפשר, מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה לפני.

טעם שגומרים את הלל כל שמונת ימי חנוכה

הגמ' בערכין (י ע"ב) שואלת מאחר שנתבאר שבכדי להתחייב באמירת הלל צריך ג' תנאים: א. יום שחלוק בקרבנות מחבירו. ב. זמן שנקרא מועד. ג. יום שנאסר בעשיית מלאכה. שואלת הגמ' מדוע בחנוכה אומרים הלל הרי אין זה נקרא מועד ואינו חלוק בקרבנותיו ואינו נאסר בעשיית מלאכה. משיבה הגמ' משום הנס שאירע בימים אלו, כלומר אין זה מדין יו"ט אלא שירה על נס פח השמן שהתחדש בכל יום. ועיין עוד בתוס' במסכת תענית (כח ע"ב ד"ה ויום טוב).

בשבלי הלקט כתב בשם רש"י טעם נוסף, שימי חנוכה חלוקין בנרותיהן כמו ימי חג סוכות שחלוקים בקרבנות. ועוד כתב שהרי חנוכה נקרא על שם, שניקו את המקדש באותם ימים, לאחר שטמאו אותו היוונים, וכמו שבזמן חנוכת המשכן כל יום הקריב נשיא אחד את קרבנו, ובאותו יום אמר שירה, דהא אין קרבן בלא שירה, ובימי חנוכה אנו קוראים את פרשת הנשיאים ע"כ אין ראוי לחדש את קריאת פרשת הנשיאים ללא אמירת הלל.

מדוע אין אומרים הלל בפורים

במה שונה פורים מחנוכה שאין אומרים בו הלל, הרי גם בפורים נעשה נס, הגמ' בערכין אומרת מאחר שאין אומרים הלל על נס שנעשה בחו"ל, מקשה על כך הגמ' הרי יציאת מצרים נעשתה בחו"ל ואפ"ה אומרים בה הלל, משיבה הגמ' משכנסו לארץ ישראל אין אומרים עוד שירה על נס שקרא בחוצה לארץ. תירוץ נוסף שקריאת המגילה היא נחשבת להלל. ופירש ברוקח שבמגילה יש קס"ו פסוקים כמנין תיבות של הלל הגדול (תהלים קל"ו) שיש בו קס"ו תיבות עיי"ש. הרי מגילה היא במנין פסוקים במקום הלל במנין תיבות, נמצא שבכל פעם שמוזכרין שם מסכת מגילה הלא הוא כאילו מזכירין הלל.

האומר הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף בגמ' מסכת שבת (ק"ה ע"ב) נאמר 'הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף', והנה יש לדון באדם שקורא את ההלל בדילוג אם גם הוא בכלל 'מחרף ומגדף'. ועוד יש לדון באדם שקורא הלל בדילוג כשאין לו חיוב, כגון שהתפלל כבר ואמר הלל עם הציבור, ועכשיו נזדמן לו שוב מנין שאומרים הלל אם יכול לומר איתם שוב. ועוד כגון שאומר הלל כדי להוציא ידי חובה את מי שאינו בקי. האם גם הוא נחשב כ'מחרף ומגדף'.

והנה מבואר בדברי תלמידי רבינו יונה (ברכות כט ע"א ד"ה והאמר) בשם הירושלמי שטעם

שקורא את ההלל בכל יום נקרא מחרף ומגדף, מפני שאומרים שם עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם, וכשאומר כן בכל יום נראה כמחרף ומגדף כלפי מעלה שכביכול אינו יכול לבטלם מן העולם. נמצא לפי דברי הירושלמי שהאומר הלל בדילוג הרי הוא מדלג פסוקים אלו נמצא שאינו מחרף ומגדף. אולם לפי ביאורו של רש"י שכתב (שבת שם ד"ה הרי) 'וזה הקוראה תמיד בלא עתה' - אינו אלא כמזמר שיר ומתלוצץ. א"כ גם הקורא בדילוג הרי הוא כמחרף ומגדף. כמו כן לפי מה שכתב רבינו פרחיה בר ניסים (הובא בספר המאורות הר"מ המעילי שבת שם, עמ' קנה הערה כב) שמכיון שאומר זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו אין ראוי לומר כן אלא בימים טובים שנתנו לגילה ושמחה. נמצא דגם לפי טעם זה הקורא שלא בזמנה מחרף ומגדף.

האם מברכים על מנהג

בגמ' בתענית (כח ע"א) מבואר שיסוד אמירת הלל בראש חודש הוא מנהג, וישנם חילוקי מנהגים לגבי ברכה על מנהג.

א. הרמב"ם (פרק ג מחנוכה הלכה ז) סובר שאין מברכין על הלל בראש חודש מפני שהוא מנהג, ועל מנהג אין מברכין. וברש"י בגמ' סוכה (מד ע"ב ד"ה מנהג) כתב לבאר מדוע אין מברכין על מנהג, דמכיון שאין זה דבר שבחובה והמבטל את המנהג אינו עובר על לאו של לא תסור, אז אין שייך לברך על זה אשר קדשנו במצוותיו וציונו.

ב. דעת רבינו תם בתוס' בתענית (שם ד"ה אמר) שלמרות שאמירת הלל בראש חודש הוא מנהג, מברכין עליו אף ביחיד, שמאחר שמחייב עצמו בזה אין זו ברכה לבטלה. ג. שיטת הריטב"א בגמ' סוכה (מד. ד"ה אתמר) שכל מנהג שנהגו העם מאליהם אין מברכין עליו, ומה שמברכין בראש חודש

על ההלל כי זו היא תקנת חכמים לומר הלל בכל מקום שנהגו.

ד. שיטת המכתם מרבותינו הראשונים (סוכה שם) שאמירת הלל בראש חודש היא תקנה גמורה, ומה שרב אמר 'מנהג אבותיכם בידכם' זה הולך על אופן הדילוג וע"כ מברכים על ההלל.

קריאת ההלל בדילוג - יסוד התקנה

צריך להבין מדוע חכמים תיקנו לנו לומר לכתחילה את ההלל בדילוג, ולמה לא הנהיגו לקרותו כעיקר מצותו, ובמשנה ברורה (סימן תכב ס"ק יב) כתב, כדי שיהיה היכר שאינו מצד הדין לכן מדלגים בו. ע"כ. ולמעשה עיקר התקנה גם היא צריכה ביאור, מדוע היה צורך לעשות היכר, והרי נטילת ערבה בשביעי הוא מנהג, ולא עושים בו שום היכר שזה מנהג, והביאור הוא דהקריאה בדילוג אינו משום היכר בלבד, אלא מפני שאין כח ביד בית דין אחר להנהיג מנהג הלל בימים שאין מכל הימים שתקנו בהם הלל, שהרי אם נקבע עוד ימים נמצא שאנו מבטלים את עיקר התקנה של הלל שנקבע בימים מסוימים, וע"כ אם היו נוהגים לגמור את ההלל בראשי חודשים נמצא שעקרו את התקנה הראשונה.

סדר הדילוג בהלל - וטעמו

יש להבין מדוע מדלגים קטעים בהלל, ומדוע נקבעו קטעים אלו דוקא לדילוג, באליה רבה (סימן תכב ס"ק יב) כתב בשם שו"ת בנימין זאב טעם לדילוג, לפי שפרק 'לא לנו' ברוב עניינו שוה להמשך ה' זכרנו', וכן פרק 'אהבתי' במקצת עניניו שוה להמשך הפרק 'מה אשיב'. ע"כ.

יש שכתבו ביאור נוסף, שהרי דילוג לא שייך בהתחלה, אלא כשמתחיל כסדר ובאמצע הוא מדלג. כמו כן בשני הפרקים הראשונים 'הללויה' ו'בצאת ישראל' אין אפשרות לדלג בהם מפני שכל הפרק הוא ענין אחד, ואין אפשרות להתחיל באמצע הפרק. משא"כ בפרק 'לא לנו' בפסוק ה' זכרנו יברך מתחיל ענין חדש. כמו כן בפרק אבהתי מדלגים עד 'מה אשיב' ששם זה גם ענין חדש, כמו כן בשאר המזמורים לא שייך לדלג כי אין שם היכן להתחיל ענין חדש, שכל פסוק ופסוק קשור לפסוק שקדם לו.

לפיה אפירת הלל נקבעה לאחר תפילת שחרית ולא לאחר מוסף

מה שקוראים את ההלל אחר תפלת שחרית ולא אחרי מוסף, דלכאורה היה נראה להקדים תפלת מוסף להלל שהיא תדירה יותר מהלל הבא מחודש לחודש, ובשו"ת ישכיל עבדי (חלק ח סימן כ אות ג) כתב, דההלל הוא המשך מיעלה ויבוא שאומרים בעמידה שבה מזכירין עליית ראש חודש שמתעלה ביום ההוא, ואנחנו מבקשים להעלות זכרונינו לפניו ביום העילוי הזה, ותיכף ממשיכים קריאת ההלל, שבו שבח ותהלה להשי"ת על עילוי היום הזה, ותיכף סומכין קריאת ספר תורה שבו קוראים פרשת ראש חודש, שבה נצטוונו על קרבן ראש חודש, ומכיון שאין לנו קרבנות בזמן הזה אנו אומרים תפלת מוסף שהיא בבחינת ונשלמה פרים שפתינו, וכן הדבר בשאר ימים טובים. ועוד שמכיון שבשאר ימים אנו אומרים תחנונים אחר תפלת שמונה עשרה לכן בכדי לתת פרסום לכבוד היום שאין אומרים בו תחנונים, אנו אומרים בו במקום שהיינו צריכים לומר תחנונים אנו אומרים במקומו הלל, על דרך מה שאמרו בסוכה וברמב"ם פרק ו' מהלכות תמידין ומוספין גבי מזמור ברכי נפשי ולפי סודן של דברים יש בפסוקי ההלל כוונה לתיקון היום במקום התחנונים.

והאיש משה עניו מאד...

נ תכנסנו כולנו ברוב עם לכבוד יום ההילולא של אדוני אבי ומורי המלומד בניסים בנן של קדושים רבנו משה אהרן פינטו זצוק"ל כדי להעלות את זכרו הטהור ולספר מעט ממעשיו וכך נלמד מדרכיו ונצעד באורחותיו.

"ויאמינו בה' ובמשה עבדו"

האמת היא שאף אנשים מבני דורו לא זכו להכיר בדיוק את גדולתו העצומה ולא ידעו את קדושתו הנשגבה, כי ידע בחכמתו להצניע את צדקותו מפני הרואים, והצליח להסתיר את מעשיו הכבירים מעין כל, עד כי אף הסובבים אותו לא ידעו להעריך כראוי את רום ערכו ומעלתו. כי גופו של אבא זיע"א היה בארץ והתהלך בפשטות כאחד העם, אולם ראשו היה בשמים. כל מחשבותיו ורעיוניו היו נתונים לענייני הרוחניות ורק לאחר פטירתו נתגלו לנו מעט מזעיר מפעולותיו הכבירים ומהניסים והפלאות שיצאו מתחת ידו. ונספר מעט מהם כדי שנתחזק כולנו באמונה תמימה בה' יתברך ובעבדיו הצדיקים בבחינת "ויאמינו בה' ובמשה עבדו".

פקידת עקרות

סיפר לי אדון ביטון הי"ו שפגש באשה שזכתה להכיר את אבא ע"ה, וכך סיפרה- לפני כשלושים שנה בערך בעלה החליט לגרשה. כי זה שנים מספר שהם נשואים, ועדיין לא זכו לפרי בטן. כאב גדול היה בליבה והיא לא ידעה את נפשה מרוב צער. בצר לה הלכה אל אבא זצ"ל ובכתה לפניו וסיפרה לו את צרתה, ואבא ע"ה ענה לה בנועם "אל נא תבכי בתי. אני מבטיח לך שבשנה הבאה בעזרת ה' יתברך את חובקת בן ואני אהיה הסנדק... הזרזי והודיעי זאת לבעלך!" והאשה מספרת כי כדברי הצדיק כן היה ולשנה הבאה במועד הזה ילדה האשה בן לחיים טובים ולשלום, וכ"ק אבא זיע"א שימש כסנדק בברית.

"רשום את התאריך הזה ביומנך..."

יהודי בשם מר עמרם בן חמו ז"ל, מהעיר טולוז שבצרפת, לקה בליבו לפני כשלושים שנה. התקף הלב היה חמור מאוד רח"ל,

ולדברי הרופאים מצבו היה בסיכון גבוה, עד כי אם חלילה יעבור עליו שוב התקף לב שכזה הוא לא יחזיק מעמד רח"ל. וכבר אמרו חז"ל (בבא בתרא קטז.) מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. וכך עשה מר עמרם ז"ל, הוא הגיע לביתו של אבא זיע"א והחל לבכות ואמר "אנכי עדיין צעיר לימים. בסך הכל כבן ארבעים שנה, והרופאים אמרו שמצב בריאותי חמור מאוד. אנא, התפלל עלי שאזכה לכל הפחות לראות בשמחת הבר מצווה של בני שיחיה..."

אבא ע"ה אחז בידו בחיבה ואמר לו "זכי די לך לראות בשמחת הבר מצווה שלו? אני מבטיחך שבחסדי שמים תזכה לראות גם בחופתו. ומן השמים הוסיפו לך כעת עוד עשרים שנה תמימות!"... ובכדי לחזק את ליבו בדבר הוסיף אבא זצ"ל ואמר לו "רשום את התאריך הזה ביומנך..."

והנה לפני כעשר שנים, בהיותי בליאון- התקשרו אלי מבאי ביתו של מר עמרם ז"ל וסיפרו לי שהוא לקה שוב בהתקף לב חמור, והוא מבקש לשוחח עימי בטלפון.

משנפנית לדבר עימו, אמר לי מר עמרם ז"ל בחלישות כח "כבוד הרב, בבקשה ממך בוא אלי לטולוז כי הגיע זמני להיפטר מן העולם..." נדהמתי לשמוע מפיו דברים שכאלו, ושאלתי "מדוע תדבר כך, והלא בסייעתא דשמיא עוד תחיה, כי אתה בסך הכל כבן שישים שנה- צעיר לימים עודך"?

ואז ענה לי מר עמרם ז"ל "דע לך כי אביך זצ"ל בירכני לפני כעשרים שנה, והודיעני כי מן השמים יספו לי עשרים שנה תמימות. וכעת רואה אני כי דבריו שנאמרו ברוח הקודש מתגשמים כי כעת שוב לקיתי בהתקף לב חמור. ובעוד שבוע ימים ביום שלישי בשעה עשר בבוקר ימלאו עשרים שנה לאותה שיחה שהייתה בינינו. על כן אבקש ממך כבוד הרב, שתבוא לעמוד לצידו בשעות הללו..."

נדהמתי לשמע אוזניי ותיכף ומיד נסעתי לעיר טולוז. ואכן, ביום שלישי ההוא בשעה עשר בבוקר בדיוק נלקח מר עמרם ז"ל

לבית עולמו והשיב את נשמתו ליוצרה, ואף השתתפתי בהלווייתו, ונשאתי דברי הספד שם.

ראו איזה כח רוחני קדוש וטהור היה לאבא זצוק"ל אשר יכול היה להבטיח ליהודי דברים שכאלה, ואף הם התקיימו והתגשמו במלואם. מבלי שייפול דבר מדברו ארצה. ומה באמת היה סוד הצלחתו ורז כוחו? התשובה היא שהוא חש בכל עת והרגיש בכל זמן שהקב"ה הוא בעבורו כאבא רחמן טוב ומיטיב, והוא לו כבן קטן המתרפק על צווארי אביו, וסומך ובוטח בו בכל עת. כי ביטחון חזק ואיתן היה לאבא זיע"א בצור העולם ועל כן הוא מילא חפצו ורצונו בבחינת "צדיק גוזר והקב"ה מקיים".

רואה את הנולד

זאת ועוד. זכה אבא זצ"ל לראות את הנולד ולהיות צופה למרחוק, מפני שעניו היו קדושות וטהורות. הוא היה נזהר מאוד בשמירת העיניים והיה מקדש עצמו בכל עת וזמן. מעולם לא הרים עינו מחוץ לארבע אמותיו. ודבר ידוע הוא שכל קדושת האדם באה מכח שמירת עיניו רמז לדבר (בראשית ל"ח כ"א) "איה הקדשה היא בעיניים".

גם על קדושת פיו ולשונו שמר אבא זצ"ל מכל משמר, וכל דיבור ודיבור אשר יצא מפיו היה שקול ומדוד, מנופה כדבעי. וכידוע הוא הנהיג עצמו בתענית דיבור במשך ארבעים שנה רצופות. ושמירת העיניים והפה הינם עיקר גדול לאדם המבקש להשיג את מעלת הקדושה והצידקות.

ומצאתי רמז נאה לדבר. הנה סדר האותיות הן ע' פ' צ', דהיינו השומר את העין והפה, הוא זוכה להיות בבחינת "צדיק". על כן זכה אבא ע"ה שעניו הקדושות צפו למרחוק, והוא ראה הנסתרות- מה שאחרים לא ראו.

רגלו חסידיו ישמרו

אבא זצ"ל סבל מאוד ממחלת הסכרת. פעם החמיר מצבו כאשר נשפכו מים רותחים על רגליו, ורגלו לא נתרפאה. החלטת הרופאים הייתה כי אין מנוס מלקטוע את הרגל רח"ל זאת בכדי שהנמק לא יתפשט חלילה לשאר חלקי הגוף.

בלילה שקדם לניתוח ישב אבא זצ"ל בחדרו בבית החולים, ואנו כולנו שהינו מסביבו- דרוכים מפני הבאות. לפתע החל אבא זצ"ל להנעים בקולו את הפיוט שחיבר הסבא קדישא רבנו חיים פינטו זצוק"ל זיע"א, בהגיעו למילים "ארוממך הא-ל אלוהי ישראל, המציל הגואל מדחי את רגלי"- זלגו עיניו הטהורות דמעות כמים, וכולנו הצטרפנו לבכיו. חשנו שזו הייתה מעין תפילה שנשא לפני הקב"ה על החלמתו.

והנה לפתע אמר אבא זצ"ל בנחישות "היו לא תהיה. לא אסכים לכך שיקטעו את רגלי. בסייעתא דשמיא סמוך ובטוח אני כי גם ללא ניתוח תבריא רגלי..." כך אמר ולא יסף.

השחר עלה, ומועד הניתוח הגיע. הוא הוכנס אל חדר הניתוחים, והוצא משם לאחר כשעה מבלי שנותח!. הרופאים נימקו את החלטתם שלא לנתחו, בזה שלאחר הערכת מצבו הרפואי הם מעוניינים לנסות לזרז את החלמת הרגל על ידי תרופות שונות ובאמצעים אחרים מבלי לקטוע את רגלו...

ואכן נתקיים באבא זצ"ל הפסוק (תהילים קמ"ה י"ט) "רצון יראיו יעשה ואת שוועתם ישמע ויושיעם" כי תפילתו הזכה

שנשא בערב שקדם למועד הניתוח, פעלה פעולתה במרומים. ומה נאה לדרוש עליו את הפסוק (שמואל א' ב' ט') "רגלי חסידיו ישמור".

ישועה מן השמיים

בה' באלול התשמ"ה, בתקופה שאבא זיע"א נפטר לבית עולמו, שהיתי במרוקו. באותו ערב נערכה שמחת בר המצווה לבנו של מר מרדכי כנפו הי"ו, שהוא בעל הבית שלי במרוקו.

בעיצומה של השמחה, עלתה בליבי תחושה שאינה מבשרת טובות לגבי אבא זצ"ל וחשש כבד מילא את ליבי מפני הבאות. תיכף יצאתי ממקום השמחה ושבתי אל ביתי. משום מה עלה בי רצון לישון על הארץ, וכך אכן עשיתי...

באשמורת הבוקר נשמעו נקישות על דלת הבית, ומר כנפו עמד בפתח. תמהתי ושאלתי אותו "מדוע הינך מגיע אלי בשעת בוקר כה מוקדמת, שמא ידוע לך דבר מה על אבא?" בתחילה הוא לא ענה וניסה להתחמק משאלתי. אולם אמרתי לו "דע לך כי כבר מאמש עלתה בליבי הרגשה לא טובה בקשר לאבא..." ואף הכנסתי אותו אל הבית, והראתי לו שישנתי על הארץ. ואז הודיע הוא לי בצער וביגון קודר על הסתלקותו של הצדיק אבי מורי זיע"א. מיד נעניתי ואמרתי "ברוך דיין האמת".

תיכף נחפזתי בדרכי לעבר שדה התעופה כדי להספיק ולהשתתף במסע ההלוויה בארץ הקודש. שמתי פעמי ליעבר הטיסה היוצאת לצרפת, כדי להמשיך להמריא משם לארץ

ישראל, זאת מבלי שהיה בידי כרטיס טיסה לארץ הקודש. מה גם שבאותה התקופה שררו יחסים עכורים בין מדינת ישראל למרוקו, ובידי היה דרכון מרוקאי בלבד ללא כל אשרת כניסה לישראל.

אולם השלכתי יהבי על ה' יתברך ונשענתי על רובי חסדיו כי כבר אמצא את הדרך. בשדה התעופה במרוקו עליתי על המטוס שהיה בדרכו לצרפת. משנחת המטוס בצרפת, הופתעתי לראות כי מיקום הנחיתה היה סמוך ונראה למטוס של חברת התעופה "אל על" העומד להמריא לארץ ישראל... בירידתי מן המטוס, עליתי מיד אל המטוס שפניו מועדות לארץ הקודש. על אתר הקיפוני אנשי ביטחון רבים בדרישה להציג בפניהם את כרטיס הטיסה ואת כל המסמכים הכרוכים בכך. המולה קמה מסביבי...

רציתי להסביר את נסיבות נסיעתי ואת כל הקורות אותי בשעות האחרונות, אך פרץ של דמעות עמדו בגרוני ולא יכולתי לדבר.

הטייס אשר שמע את הקולות העולים מן המטוס יצא מתאו ושאל אותי "מה שמך?" ועניתי לו. אך הוא המשיך ושאל "מה שם אביך?" "רבי משה אהרן פינטו זצוק"ל" השבתי. "ומתי הוא נפטר?" הוסיף לשאול. "אמש..." עניתי בבכי.

על אתר הורה הטייס לאפשר לי לטוס ולהסדיר לי מקום ישיבה... ואני עודני תמה היאך לפתע נשתנה היחס הנוקשה אליי, וכיצד זה אירע שהטייס עצמו הסדיר לי את העניין על מנת שאוכל לטוס. אך פליאתי לא נמשכה זמן רב, והטייס נפנה

אליי ואמר לי כך "דע לך, כי אומנם יהודי אנוכי, אך גדלתי בבית שאינו שומר מסורת, אולם מבלי ספק נגלתה לעיני היום הזה יד ההשגחה העליונה באופן מוחש וברור.

זה לי מספר שנים שאני נמנע מלהאזין לרדיו, וזאת משום שלעיתים קרובות מדווח שם על אירועים טראגיים שונים, והדבר מקשה עליי לטוס עם בשורות רעות המתרגשות ובאות לעולם, ומעדיף אני לטוס בבוקר בשמחה. אולם משום מה הבוקר כשקמתי משנתי בשעה ארבע לפני בוקר על מנת להתכונן לצאת לעבודתי, חלפה בי מחשבה תמוהה - אני חפץ לשמוע את החדשות ברדיו... מיד כשהאזנתי לחדשות שמעתי את הקריין המבשר על פטירת אביך זצ"ל בזו הלשון "היום תתקיים הלווייתו של הרב הצדיק רבי משה אהרן פינטו זצ"ל בעיר אשדוד בשעה ארבע אחר הצהריים..."

כיביתי ברוגז מה את המכשיר, אכן צודק אני להימנע מלהאזין לרדיו, כי תמיד מבשרים שם בשורות רעות. אך שוב כמו יד נעלמה גרמה לי להדליק שוב את המכשיר בפרק זמן קצר לאחר מכן, ושוב - שמעתי את ההודעה על פטירת אביך זצ"ל. וכך חזר הדבר הפלאי הזה ונשנה מספר פעמים, כאשר אינני מוצא כל סיבה הגיונית לכך, וכולי תמה מדוע הודעה זו היא דווקא הנשמעת לי פעם אחר פעם.

והנה כעת רואה אני לנגד עיני את בנו של הצדיק זצ"ל עולה אל המטוס, וכעת מתברר לי מעל לכל ספק מדוע שמעתי את ההודעה על פטירת הצדיק זצ"ל - אין זאת אלא אות וסימן משמים שנשלחו אליי כדי שאאפשר לך לטוס עימי חרף כל הקשיים בהסדר ענייני הטיסה!"

וכעת המשיך הטייס וביקש ממני בתחינה "אנא, הזכר את שמי לטובה על קברו של אביך הצדיק זיע"א לישועה ולברכה".

כמובן שמילאתי אחר בקשתו והתפללתי עליו, ואין בליבי כל ספק שזכיתי לישועה המופלאה הזו רק מכח זכותו של אבא זצ"ל, אשר משמיים סיבבו עבורו שאסע להשתתף בהלווייתו ולחלוק לו את הכבוד האחרון כיאה לרום קדושת מעלתו. אומנם הגעתי לאחר שנערכה כבר ההלוויה, אולם התחלתי לשבת "שבעה" יחד עם אחיי ואחיותי.

אבא זיע"א נפטר לבית עולמו, אך כידוע "צדיקים במיתתם קרויים חיים" כי אכן רוחו הטהורה ונשמתו הזכה עודנה עימנו, והוכחה נוספת לכך הנה היא כאן.

יום ההילולא - יום פסוגל לישועה

מזה כשבוע ימים (אלול התשע"א) שהגיעה זמנה של כלתי - אשת בני היקר רבי משה אהרן הי"ו, ללדת. ומשום מה בוששה הלידה מלהגיע.

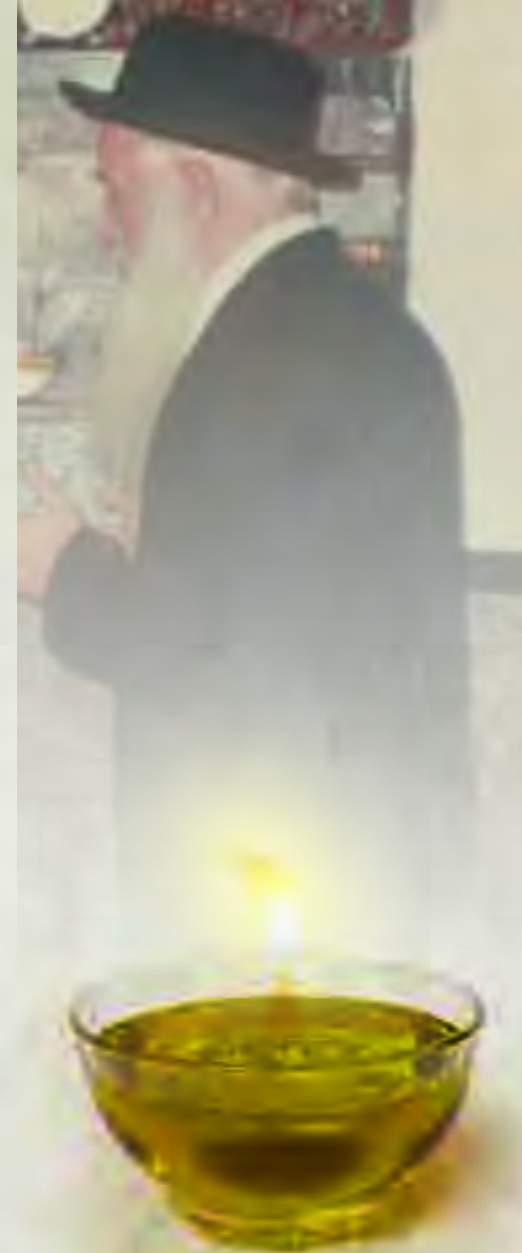
שאלתי את בני האם ניגשו הם לרופא על כך, אך הוא השיב לי "אבא התפללתי להקב"ה שרעייתי תחיל' תלד ביומא דהילולא של סבא רבנו משה אהרן פינטו זצוק"ל".

והנה בערב ההילולא הדלקתי נר בביתי לעילוי נשמת אבא זיע"א, ונשאתי תפילה מקירות ליבי שכלתי תחיל' תלד בנקל לחיים טובים ולשלום. רעייתי תחיל' שעמדה מן הצד שמעה את תפילתי ונענתה ואמרה "רבי דוד, אני מבטיחה לך שהיום בלילה שחלה בו ההילולא הקדושה, תלד כלתנו תחיל'". "מניין לך זאת?" שאלתי. והיא ענתה לי ואמרה "ראיתי ושמעתי היאך מתפלל רבי משה אהרן בננו היקר הי"ו, ונושא תפילה לה' שאשתו תחיל' תלד דווקא ביום ההילולא, ובטוחני שהקב"ה שמע תפילתו, כי זכות הצדיק וכן זכות הרבים עומדת לו באשר הוא עושה נפשות לתורה..."

ואכן, באשמורת הבוקר בדרכי לאמירת הסליחות, צלצל הטלפון בביתי ועל הקו היה בני רבי משה ג"י מקנדה. "מזל טוב אבא, נולד לנו בן בשעה טובה ומוצלחת..."

שמחה גדולה מילאה את ליבי והודיתי לה' יתברך על רוב טובו וחסדיו עימנו, כי באמת מתנה נפלאה העניק לנו הבורא יתברך דווקא ביום ההילולא הקדושה, ואין ספק שהצדיק הטהור העתיר בעדנו במרומים כי רב כוחם וגדולה עוצמתם של הצדיקים הללו לפעול ישועות.

יהי רצון שזכות אבותיי הקדושים תגן בעדכם, וייתן לכם בורא העולם מידו הרחבה והפתוחה שפע של הצלחה וסייעתא דשמיא. זכותו של אבא זצ"ל תעמוד לכולנו להיכתב ולהיחתם לאלתר בספרן של צדיקים לאורך ימים ושנות חיים טובים, אמן ואמן.

רבנו זצ"ל עם בנו מורנו הגה"צ רבי דוד חנניה שליט"א

גדול כח הרבים להשפיע על היחיד

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים
(במדבר ל"ג א')

התכנסנו היום כדי לבכות מרה ולהתאבל על פטירתו הטראגית של הצדיק המלומד בניסים האי גברא רבה רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל זיע"א. לב מי לא יחרד לשמע הבשורה המרה על סילוקו בלא עת, כי עמד הוא כחומה בצורה להגן על ישראל בכח קדושתו, וכתרים מפני הפורענות על כל הדור כולו. אוי לנו שכך עלתה בימינו.

לצערנו ולדאבוננו, חיים אנו בדור שהחושנים בו קהו והרגש כמעט ואבד. אולם בשורה כה קשה מעין זו – וודאי מזעזעת את ליבו של כל השומע, ואף מי שלב אבן בקרבו, גם הוא יחרד ויילפת לנפשו מגזירה כה איומה ונוראה. ומכה כואבת שכזו אשר באה בקרבנו, אינה מותירה אדישות בלב, וכל עין דמע דמוע בשומעו את הבשורה הרעה הזו.

לא לחינם באה הגזירה הזו דווקא בימי בין המצרים, שהוא זמן חורבן בית אלוקיננו, ואמרו חז"ל (ראש השנה יח:) קשה סילוקן של צדיקים כשריפת בית אלוקיננו. וידועים דברי חז"ל (יומא ט:) שבית המקדש השני נחרב מפני שנאת חינם. ועל כן כשקורה מאורע כה מזעזע, שוב מתלכד כלל עם ישראל ומתאחדים הלבבות. אולם לצערנו איחרנו את המועד, והמעשה האיום כבר נעשה. אילו רגע קט קודם לכן היינו מתעוררים ונותנים לב להתאחד ולהיות כולם כאיש אחד בלב אחד, לאהוב איש את רעהו ולסלק שנאת חינם מתוכנו – בוודאי שהיה בכח האחדות לבטל את הגזירה הקשה, ולמנוע את שפיכות הדמים המחרידה. כי אכן יש בכוחה של האחדות אף למגר את שפיכות הדמים.

וכך נאמר בפרשת עגלה ערופה (דברים כ"א א'–ז') "כי ימצא חלל באדמה... לא נודע מי הכהו... ויצאו זקניך ושפטיך... ולקחו זקני העיר ההיא עגלת בקר... וערפו שם את העגלה בנחל... וענו ואמרו ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו". מקשה הגמרא (סוטה מח:) וכי עלה על דעתנו שזקני בית דין שופכי דמים הם? אלא מאי "ידינו לא שפכו" – לא בא לידינו, ופטרנוהו בלא מזונות. ולא

ראינוהו והנחנוהו בלא לווייה, עד כאן. ולכאורה מהו הקשר בין שפיכות הדמים לבין הדאגה למזון לאותו חלל. וכי אם ציידו אותו אנשי העיר במזון, וליוו אותו ככרת דרך – אזי לא היה נשפך דמו? התשובה היא כן, באמת הוא לא היה נהרג כי זהו כוחה של האחדות, שאם היו כל בני אותה העיר מלוכדים כאחד, והיו נותנים ליבם לדאוג לשני למזון ולמחייה – אין ספק שהאחדות הזו הייתה משפיעה לטובה גם על האחרים. ואיחוד הלבבות היה נותן את אותותיו בכל מקום עד כי היה בכוחו לסלק מתוכם כל מידה רעה כקנאה ושנאה ותחרות. ואז ודאי הוא שלא היו מגיעים למצב שיצא שופך דמים מקרבם. כי כשיש מידות טובות אין פגעים רעים.

וכתב ה"אבי עזר" בפירושו על האבן עזרא (סימן קטן י"ג) וזה לשונו – "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני ה'" באמת אם ישראל היו בתכלית השלמות באחוה ורעות וכולם כאיש אחד, המה בכלל "לא יאונה לצדיק כל אוון" (משלי י"ב כ"א) כי כאשר ישתתפו הגופים לעזור איש את אחיו ואיש את רעהו, כן ישתתף שיכלם ורוחם יחד להציל נפש הנרצח ולהציל מחשבות הרוצח לבל יעברו גבולם להכות נפש, עד כאן לשונו. הרי לנו מפורש בדבריו שיש בכח מעלת האחדות בין הלבבות, למנוע את הרוצח הנתעב ממעשיו ולהסיר מליבו מחשבת שפיכות הדמים, כלשונו הטהור "להציל מחשבות הרוצח" כי כשכולם מאוחדים ומלוכדים באהבת חינם, הרי דבר זה משפיע לטובה על כולם ללא יוצא מן הכלל, ומבער כל מחשבת זדון

מליבו של כל יחיד ויחיד.

גם מפרשת ערי מקלט, למדים עד כמה גדול הוא כח הרבים להשפיע על היחיד. הפסוק אומר (במדבר ל"ה י"ד) "את שלש הערים תתנו מעבר לירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען" אומרת הגמרא (מכות ט:) אף על פי שבארץ כנען היו ט' שבטים, ובעבר הירדן היו רק שניים וחצי שבטים – מניין ערי המקלט היו שווים להם משום שבעבר הירדן היו מצויים רוצחים, עד כאן.

והשאלה הנשאלת היא, אם התרבו שם הרוצחים, הרי מן הסתם מזידיים הם. אם כן מה יועילו להם ערי מקלט, והלא הם אינם קולטים אלא הורג נפש בשגגה? התשובה היא – מכיוון שהתרבו שם מעשי שפיכות דמים במזיד בעבר הירדן הרי המעשים הנלוזים הללו השפיעו לרעה גם על האנשים האחרים שהתגוררו שם ועל אף שלא הייתה להם תאוה לרצוח חלילה, מכל מקום עלולה בטעות ושלא במתכוון לצאת תקלה מתחת ידם, ויבואו לידי רצח בשוגג. כי ריבוי מקרי שפיכות הדמים אשר היו שם, השפיעו לרעה על האווירה ששררה במקום, ואכזריות ועזות מצח היו בקרבם עד שהדבר נתן אותותיו גם על האחרים.

וכן הוא העניין גם

במידת האחדות והשלום. אם יקבל כל אחד מאיתנו על עצמו את מידת האחדות בינו לבין סביבתו, ולאהוב אהבת אמת איש לרעהו – אין ספק שזה ישפיע לטובה על כל יחיד ויחיד הנמצא בסביבתו. עד כי אף את מחשבת הרוצח יש בידנו להציל, וביכולתנו למנוע ממנו מלשפוך דם נקי.

ומעתה, כאשר שוד ושרר כה איום ונורא בא בגבולנו ויצא מקרב מחננו אדם שופך דמים נתעב ונאלח אשר קם בחמת זעם על משיח ה' להכותו נפש ולשפוך דמו רח"ל, הרי לדאבון ליבנו זוהי הוכחה שעדיין רחוקים אנו ביותר ממידת האחדות, ויצר הרע של שנאת חינם עדיין מפעפע בינינו, ה' יצילנו.

וכל אחד צריך לומר "בשלי באה הרעה הזאת ועוונותיי ומידותיי הרעות הם גרמו לזה". על כן חובה קדושה מוטלת על כל אחד ואחד מאיתנו להתעורר ולעשות חשבון נפש נוקב ולפשפש במעשינו ולשוב אל ה' יתברך. ובעיקר צריך למגר ולבער את כל המידות הרעות השוכנות בתוכנו כקנאה, נקמה וכדומה. ויש להשתדל בכל עוז לסלק שנאת חינם מקרבנו ולאהוב את הזולת באמת ובתמים ללא כל חשבונות אנוכיים למיניהם ויש לדאוג ולסייע לזולת עד ככל שידנו משגת, ועל ידי שנרבה אהבה ואחוה בתוכנו. ואין ספק שהדבר ישפיע לטובה על כל אחד מבני ישראל באשר הוא, ולא יישמע עוד שוד ושרר בגבולנו.

הצדיק הקדוש והטהור רבי אלעזר זיע"א, נתבקש לשיבה של מעלה בפרשת מסעי, שבה עוסקת התורה במסעות בני ישראל ובסדר חנייתם. כל אדם היוצא לדרך אל מסעו – עיקר תכליתו

להשלים את המסע ולהגיע בשלום אל היעד שאליו הוא שואף להגיע. אולם ישנם כאלו היוצאים לדרך ופותחים במסעם, ומשום מה מכל מיני סיבות שונות אינם מגיעים ליעדם כפי שציפו. וכך הוא העניין גם לגבי הרוחניות.

הקב"ה הביא את האדם לעולם הזה כדי לעבור מסע ככרת דרך ארוכה במטרה להגיע ליעד הנכסף, אל עולם האמת כשהוא זך ונקי מכל חטא ועוון. וכמו שנאמר (דברים כ"ח ו') "ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך" כותב רש"י – שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך לעולם, עד כאן. ואם זכה לזה – הרי בכך הוא השלים את מסעו בזה העולם באופן הראוי והמוצלח ביותר.

באדיבות GSR PRINT

וזו הייתה תמצית חייו של הצדיק הקדוש והטהור

רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל זיע"א. הוא נלקח מעימנו בלא עת, אולם וודאי שזכה למלא את מסעו בזה העולם בשלמות. וכשם שבא לעולם בלא חטא, כך יצא הימנו בלא חטא ועוון, גדוש בתורה, מלא בצדיקות ובמעשים טובים לרוב. ועל כולם – הפרישות הנוראה שהייתה דרכו בה ושמירת העיניים המופלגת. כל חייו היו קודש לעבודת ה' יתברך, ובמסירות נפש עצומה עסק בצרכי ציבור באמונה, טרח ויגע למתק את הדינים על כלל ישראל, ולברך את כל הבאים אליו ולהתפלל עליהם. ובזה זכה להאהיב שם שמים על הבריות, יהי זכרו הטהור ברוך.

בהיותי צעיר לימים, זכיתי להיפגש עימו פעמים רבות בביתו של אחי היקר הגאון הצדיק רבי חיים שמעון שליט"א שייבדל לחיים טובים. ושוחחנו רבות בדברי תורה, בשילוב הגיגים מהווי חיינו. רבות הוא שוחח עימנו וסיפר על ימי נעוריו בהם זכה להסתופף בצילה של הישיבה הקדושה "פורת יוסף" המעטירה. אולם כאשר זכינו בסייעתא דשמיא להקים את ביתנו, פנה כל אחד לדרכו. הצדיק זיע"א קבע מקום מגוריו בעיר באר שבע מסיבות השמורות עימו, ושם הסתגר בביתו בקדושה ובטהרה עד יומו האחרון. חבל על דאבדין ולא משתכחין. מי ייתן לנו תמורתו, תהי נשמתו צרורה בצרור החיים, אמן.

יהי רצון שיאמר הקב"ה די לצרותינו ולא יישמע עוד שוד ושרר בגבולנו, יראה ה' יתברך בעוניינו ויגאלנו גאולת עולמים בקרוב בביתא משיח צדקנו ובבניין בית קודשנו ותפארתנו במהרה בימינו, אמן ואמן.

"אורות חיים ומשה" אשדוד

ישנו
מקום אחד,
ייחודי. מאיר ומאציל,
משפיע מאורו כמגדלור
סביב סביב. זהו המבנה ההדור
של "מוסדות אורות חיים ומשה"
באשדוד, בנשיאות מורנו ורבנו
עטרת ראשנו רבי דוד חנניה פינטו
שליט"א. תורה מפארה בכלי מפואר
מונחת שם, עולם שלם של קדושה, עולם
שלם של התנצחות בלימוד סוגיא מתוקה
מדבש. עולם שלם של אלו שהפקירו את כל
ענייני החומר, נטשו אותם מאחרי גוים,
ובאו- באו לכאן לעסוק בנצח נצחים.
איש איש ונקודת המוצא שלו בחיים. כאן
תמצאו כאלו שינקו את טעמה המשכר
של התורה עוד משחר היוולדם, וכאלו
שזכו לטעום מצוף אמריה רק בהמשך
מבואות החיים. אך המכנה המשותף
לכולם, שכאן הם מוסרים נפשם עליה
בבחינת "עוזבים חיי שעה ועוסקים
בחי עולם".

ב

נייני מגורים נשקפים מסביב.
פה ושם נראות גינות מוריקות
נוסכות אוויר שלווה. מעבר
להן נסלל לו כביש המחבר
ומקשר בין הרובעים הצפוניים והדרומיים של
העיר. ובתווך- בלתי אפשרי להסיר את המבט
מן המבנה המפואר, שזיו של קדושה חופף עליו.
בית מקדש מעט לתורה ולתעודה, מקום השראת
השכינה עטור הוד...

אשדוד. המעצמה החרדית השלישית בגודלה
בארץ הקודש, עיר שהחולין מתמזג שם בהררים
של רוחניות. בתי כנסיות ובתי מדרשות, תלמודי
תורה, ישיבות וכוללים, ואף בתי יעקב לבנות. כלל
גוונים קשת הציבור החרדי קבעו מקומם באשדוד,
וכלם בני עלייה.

אך ישנו מקום אחד, ייחודי. מאיר ומאציל,
משפיע מאורו כמגדלור סביב סביב. זהו המבנה
ההדור של "מוסדות אורות חיים ומשה" באשדוד,
בנשיאות מורנו ורבנו עטרת ראשנו רבי דוד חנניה

פינטו שליט"א. תורה מפארה בכלי מפואר
מונחת שם, עולם שלם של קדושה, עולם שלם
של התנצחות בלימוד סוגיא מתוקה מדבש.
עולם שלם של אלו שהפקירו את כל ענייני
החומר, נטשו אותם מאחרי גוים, ובאו- באו לכאן
לעסוק בנצח נצחים. איש איש ונקודת המוצא
שלו בחיים. כאן תמצאו כאלו שינקו את טעמה
המשכר של התורה עוד משחר היוולדם, וכאלו
שזכו לטעום מצוף אמריה רק בהמשך מבואות
החיים. אך המכנה המשותף לכולם, שכאן הם
מוסרים נפשם עליה בבחינת "עוזבים חיי שעה
ועוסקים בחיי עולם".

כנצר לשושלת מפארה מגזע תרשישים,
תלמידי חכמים מופלגים ועובדי ה' אמיתיים,
שואף מו"ר הרב שליט"א להגדיל תורה ולהאדירה
בכל אתר ואתר. כה נכסף הוא להקים ישיבה על
קברו של אביו הצדיק הקדוש והטהור, **רבנו משה
אהרן פינטו זצוק"ל זיע"א**, אשר מנוחתו כבוד
בבית העלמין באשדוד. קצרה כאן היריעה מלספר

על מעשי ניסים ומופתים שהתרחשו לבאים
להשתטח על ציונו, ועצם התפילה במקום זה,
ידועה כסגולה לישועה בכל עניין להחיש חסדי ה'
יתברך על המתפללים שם.

ואכן, משאת נפשו של מורנו ורבנו שליט"א
התקיימה מעל ומעבר. אימפריה של תורה
ותפילה הוקמה כאן, ממלכה שלמה של אור רוחני
עצום. קול התורה נישא ברמה, מהדהד בחצות,
בוקע רקיעים. שלחבת דקדושה עולה כאן מאליה
מדי יום ביומו.

מאה וחמישים אברכים כן ירבו! קבעו כאן את
מקום לימודם. ספסלי הלימוד מלאים בבני עלייה,
מעל גבי הסטנדרים נפתחת הגמרא, והאושר
האמיתי מציק את הכתלים ואת המרצפות.
ממלא את החלל במתק קסום, שכל אוזן שומעת
מרוקת אליו. והיו הדברים מאירים כבשעת
נתינתם מסיני.

מתוך מחשבה לפרטי פרטים, מחולק הכולל
הענק לשישה קבוצות אברכים. יש כאן התאמה

ברורה לכל סגנון הלומדים. על כל קבוצה עומד ראש הכולל שהוקצה לה - אחראי על הלומדים, מנחה אותם ומעבר לכך, עוסק יחד עימם בחומר הנלמד.

חפצנו ושאיפתנו להעלות על הכתב, הגיגים ורשמים מביקורנו בכל אחת מן הקבוצות הללו. תורה היא, וללמודה אנו צריכים.

ראשית שמנו פעמינו אל עבר קבוצת הכולל אשר בראשותו של הרב שמואל עזריאל שליט"א. בעונות חן אופיינית הוא מספר על האכסניה לתורה.

"זכינו בסייעתא דשמיא מזה כחמש עשרה שנה, לשבת באהלה של תורה, בכולל "אורות חיים ומשה" בנשיאות מורנו ורבנו הרב הצדיק רבי דוד חנניה פינטו שליט"א.

סדרי הלימוד בכולל הינם כמקובל בעולם הישיבות מדי בוקר נפתח סדר יומם של האברכים בלימוד גמרא בעיון, עם פירושים עיקריים לשיטת הראשונים והאחרונים.

כעת, נלמדת מסכת שבת על בורייה. לאחר מכן משלבים בלימוד הלכה הנוגעת לסוגיא מטור ובית יוסף, ועד שולחן ערוך וט"ז. "מגן אברהם" ו"משנה ברורה" עם פוסקי זמננו.

סדר הלימוד אחר הצהרים נמשך בלימוד בבקיות באותה מסכת מתחילתה. כאשר מדי שבועיים נערכים מבחנים מקיפים ומסכמים את החומר הנלמד, והאברכים שיחיו נוגשים אליהם לאחר שינון בעמל מרובה."

בקשנו מהרב עזריאל שליט"א לשתף אותנו במבחנים מיוחדים הנערכים על ידי רבנים חשובים הבאים במיוחד על מנת לבחון את האברכים, ולעמוד על רמת ידיעותיהם. דוק של התרגשות נמשך בעיניו כשהוא מספר לנו על המבחנים החשובים הללו...

"בשנה שעברה הגיע לכאן הגאב"ד באשדוד, רבי ישראל בונים שרייבר שליט"א, בנו של מרא דאתרא הרב פינחס שרייבר זצ"ל.

בהיכנסו לכולל הוא התפעם מאוד מן האברכים הרבים, ומרמת ידיעותיהם המופלגת. בדבריו נשא שבחו למורנו הצדיק הרב פינטו שליט"א, המוסר נפשו לרומם את קרן הקדושה, ולחזיק במצבי התורה. הוא הוסיף לומר כי ניכרת כאן למאד השקעתו המרובה של מו"ר שליט"א להרבות חיילים לתורה.

האברכים היקרים שיחיו הוכיחו בקיאות מופלאה בסוגיות מסכת שבת, וזכו לברכותיו של הגאב"ד שליט"א, שימשיכו לראות ברכה והצלחה בעמלם, עמל הקודש.

גם בשנה זו זכינו ליישם מבחני קודש אלו, עם בואו של אחד מן הרבנים החשובים, הרב אופיר מלכה שליט"א שערך מבחן מקיף לאברכים בהמשך הנלמד בסוגיות מסכת שבת. ואף הוא העלה על נס את היקף הידע של האברכים היקרים, וציין כי הדבר מורה על המאמצים המרובים שכ"ק מורנו הרב שליט"א משקיע בתלמידי הכולל, והתמסרותו בכל מאודו ונפשו לאפשר להם ללמוד את התורה הקדושה ביתר יישוב הדעת.

פרט נוסף הראוי לציון הוא, שכבוד מורנו הרב שליט"א טרח להוסיף מילגת עידוד לאברכים שעברו בהצלחה את המבחנים, ואכן כולם ללא יוצא מן הכלל עברו את המבחנים בהצלחה בסייעתא דשמיא."

לסיום, פנינו בשאלה לרב עזריאל שליט"א - כראש כולל למעלה מעשור שנים, מה יוסיף הש"ת וייתן, אלו רשמים חזקים נחרתים על ליבו של הרב שליט"א?

"הרושם החזק בליבי הוא ללא ספק, מסירותם של בני העלייה הללו לתורה. בסייעתא דשמיא זכינו לאברכים יקרים וחשובים מאוד, אשר אין להם בעולמם אלא ד' אמות של הלכה בלבד. הם מצליחים ורואים ברכה בעמלם וסיפוק רב. ובטוחני כי כל זאת בוודאי, נזקף לזכותו של מורנו הרב שליט"א נשיא המוסדות, העושה ימים

ולילות במסירות נפש עצומה להחזיק את הכולל ביד רחבה ובנעימות.

זוכים אנו מדי שבוע לשמוע מדברותיו המחזקות אותנו באמונה וביטחון בעמלה של תורה. כאשר הרב שליט"א מוסר מדי שבוע משא קודש מרכזי לאברכי הכולל, ומשלב באומנות שאין שני לה את ענייני הפרשה עם ענייני דיומא. כאשר המסר העולה מן הדברים הוא ברור - חיזוק באמונה, התמדה בתורה וביראת שמים טהורה, יחד עם עבודת המידות.

בהזדמנות זו באים אנו להודות לו על כל העמל וההשקעה עבור הכולל, ונושאים תפילתנו לפני שוכן מעונה שיזכה להגשים את כל שאיפותיו הטהורות לתורה, מתוך בריאות גופא ונהורא מעליא."

באווירה רוחנית מרוממת ומחזקת, שמנו פעמינו לעבר קבוצת הכולל השנייה במוסדות "אורות חיים ומשה". בראשותו של הדיין המצוין הרה"ג רבי ניסים יעקב עטייה שליט"א. בקשנו להבין מה מייחד את קבוצת הכולל הזו בשונה משאר קבוצות הלומדים בשאר הכוללים במקום?

כל הליכותיו ונועם שיחו של הרב עטייה שליט"א מעידים עליו שהוא מלא וגדוש בתורה. והוא שב יחד עימנו לימי הבראשית של הכולל שבראשותו, ולרקע שעליו הוקם.

"לפני כחמש שנים לערך, התגבשה קבוצת אברכים מתמידים מתוך הכולל. המכנה המשותף לכולם היה- הרצון החזק שהיה להם, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. אותם אברכים חפצו להמשיך ולהתקדם בלימודיהם במסגרת הכולל הרגיל שבו למדו, עד להוצאת תעודות הוראה ודיינות.

כיום ברוך ה', לאחר עמל של שנים מספר ברצף, ולימוד מקיף ומחייב ביותר, עומדים הם לסיים את חוק לימודיהם להסמכתם "יורה

יורה". רובם ככולם עברו בהצלחה את המבחנים המקיפים, וזו אכן סייעתא דשמיא גדולה ביותר."

מטעם מי נערכו המבחנים הללו?

"המבחנים נערכו על ידי דיינים חשובים וידועים, אשר יד להם רב בבחינתם של אלו המעוניינים לשמש כמורי הוראה. מדי פעם נערכת נסיעה מאורגנת של האברכים היקרים לבית ההוראה מטעם הרבנות הראשית "היכל שלמה" בירושלים, שם נבחנים הם על החומר הנלמד, והבוחנים עומדים על רמת הישגיהם, שכאמור הינה גבוהה ביותר ברוך ה'."

האם האברכים הללו למדו זמן רב במסגרת כולל רגיל, קודם הכשרתם להוראה?

"אכן כן. אותם אברכים מילאו כרסם בש"ס ובפוסקים, זמן רב לפני שנסתופפו בין שורות הלומדים לדיינות. אולם בתקופה האחרונה נוצר מצב בו ביקשו אברכים בגילאים צעירים יותר להכשיר עצמם להוראה ודיינות. אותם אברכים חשו כי הם מעוניינים להתחיל את לימודיהם בכולל שלנו, על אף שידעו בבירור כי מדובר במסגרת לימוד מלאה ומפרכת.

מורנו הרב שליט"א, אשר שמע על בקשתם של אותם אברכים, נרתם לעניין בגדול אהבת התורה שבקרב. חשיבות רבה ראה הוא בכך שגם צעירי הצאן יזכו להעפיל בדרגת "יורה יורה ידין ידין". אי לכך, בידעו כי אלו הם צעדיהם הראשונים בלימוד זה, העמיד הוא להם את אחד מתלמידי החכמים הבוגרים מן הכולל שלנו.

וכך לאחר מחשבה מרובה, ומאמצים למידת התאמה מרבית, נבחר הרב יגאל איטח שליט"א לעמוד בראש קבוצת הלומדים הצעירים בכולל ההוראה.

זמן לא רב לאחר פתיחת הלימוד בחורף התשע"ב, החל הכולל לצעירים בראשותו, לעלות על דרך המלך. וב"ה הלומדים שם חשים סיפוק רב, ומשקיעים זמן וכוחות בלתי נלאים להתקדם בלימודם, ולעשות חיל בלימודי ההוראה והדיינות."

כבוד הרב הזכיר קודם לכן את המבחנים שנערכו ב"היכל שלמה" בירושלים. האם בנוסף לכך נערכו מבחנים נוספים במסגרת הכולל עצמו?

"בוודאי, אי אפשר לשכוח זאת. כל מעמד של מבחן כזה, הוא מרגש ומרומם בפני עצמו. ואנכי רואה בכל פעם, באופן מוחשי ביותר עד כמה השאיפה הטהורה של מו"ר שליט"א מתממשת ומתקיימת. אחת לחודש נערך מבחן פנימי מקיף על כל החומר הנלמד באותו חודש, וב"ה כל האברכים עוברים אותו בהצלחה מרובה.

בנוגע למבחני חוץ, לא ניתן לשכוח את אחד המבחנים המקיפים בהלכות חופה וקידושין, שנערכו על ידי הרה"ג הרב פנירי שליט"א מחשובי הדיינים בארץ הקודש, ומחבר הספר החשוב "בית חתנים". הרב שליט"א התרשם מאוד מן הידע המקיף והמלא של האברכים, ובירכם שיזכו להיות מורי הוראות בישראל."

הרב שמואל עזריאל שליט"א:
"הרושם החזק בליבי הוא ללא ספק, מסירותם של בני העלייה הללו לתורה. בסייעתא דשמיא זכינו לאברכים יקרים וחשובים מאוד, אשר אין להם בעולמם אלא ד' אמות של הלכה בלבד. הם מצליחים ורואים ברכה בעמלם וסיפוק רב. ובטוחני כי כל זאת בוודאי, נזקף לזכותו של מורנו הרב שליט"א נשיא המוסדות, העושה ימים ולילות במסירות נפש עצומה להחזיק את הכולל ביד רחבה ובנעימות

ללומדים, ופנינו בשאלה לראש הכולל- מהו היסוד להקמת הכולל שבראשותו הנכם עומדים? הרב אוחיון שליט"א משיב בנחת רוח ובמאור פנים, ומילותיו מסבירות ובהירות:

"לפני מספר שנים הביע מורנו ורבנו שליט"א את רצונו, לאפשר לקבוצות לומדים בסגנון שונה למצוא עצמם בעולם הכולל. הכוונה היא, כי בניגוד לאברכי הכולל שהם בני הישיבות, אשר כל חייהם היו במסגרת העולם התורני- נוצר מצב שבעלי תשובה ואף כאלו שזה מקרוב באו, לא מצאו עצמם ברמה תואמת לאברכים האחרים, האמונים על לימוד הגמרא.

וכך קרם רעיון הכולל לבעלי תשובה עור וגידים, והוא הוקם כאן במוסדות אורות חיים ומשה."

האם תוכלו לשתף אותנו בימים דאז? קשיים מיוחדים, התלבטויות?

"כמו בכל דבר שבקדושה, נערמו עלינו קשיים רבים בתחילה. ראשית, אני נזכר בחיור, שהכולל דאז מנה מספר זעום ביותר של אברכים- שלושה במספרם... ומובן שזה אינו קל בעליל לנהל מסגרת מסודרת של כולל בכמות כה קטנה, שהלא קבוצה גדולה תורמת לאווירה חזקה. וכיום כשבחסדי שמים נמנים על כולל זה כשלושים אברכים, וברצות ה' יתברך עוד היד נטויה, אכן זה מעודד ומרגש כאחד.

שנית, גם כאשר הוקם הכולל במטרה לשלב את בעלי התשובה שיחיו במסגרת ישיבתית, עדיין נוצר אצלם קושי ניכר להשתלב בעניינים מסוימים, אשר מי שספג אותם משחר היוולדו, אינו משכיל להבין ולרדת לעומקם."

באילו תחומים בעיקר התבטאו הקשיים הללו?

"בעלי תשובה, זקוקים מטבע הדברים לחיזוק רב בענייני השקפה וביראת שמים. אשריהם שזכו להניח את כל העבר מאחריהם ולהקדיש עצמם לעבודת ה' בכל המובנים. חלקם מתמודדים עם קשיים שונים במישור האישי בחייהם, קשיים הנובעים מן המעבר החד לתוככי עולם שומרי התורה והמצוות. בנוסף לכך, ישנו קושי ליישם את שיטת הלימוד הנהוגה כיום בעולם הישיבות, כפי שהסברתי קודם לכן."

האם הנכם חשים כיום, בעיצומה של הדרך, כי הקשיים מאחוריכם?

"בסייעתא דשמיא, אנו יכולים לומר כיום שהאברכים הללו, אשר עשו כבדת דרך ארוכה- ב"ה פורחים ומשגשגים בעולם התורה והלימוד. ועל כך אנו מודים לה' יתברך, ומברכים את כבוד מורנו ורבנו שליט"א שמוסר נפשו להצלחתם."

מהו סדר הלימוד היומי בכולל?

"האברכים לומדים במסגרת יום שלם כשאר האברכים בכוללים האחרים כאן. שעות הלימוד זהות לחלוטין, כאשר סדר הלימוד בבוקר הוא בעיון. האברכים שיחיו לומדים נושאים הלכתיים בעיון, על פי מקורות ההלכה מן הגמרא, ראשונים וטור ב"י עד משנ"ב וילקו"י.

הרה"ג רבי שמואל עזריאל שליט"א

הרב ניסים יעקב עטייה שליט"א:

"בד בבד עם תחושת השליחות שמסר לי הבורא יתברך- לתת כלים לדור הבא של עולם התורה וההוראה ולהנחיל להם את הידע הדרוש, ממלאת אותי הכרת הטוב העצומה למורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, אשר אהבתו לתורה אינה יודעת גבולות.

הרב שליט"א התברך מפי עליון בכח נתינה שאינו פוסק, באהבת תורה לשמה, וברצון עז ואמיתי לזכות את הרבים. וזהו למעשה הכח שמפעיל אותו גם כאן, במסגרת הכולל שלנו שנועד להרבות מורי הוראה בישראל

ופה אחד בחרנו את אחד מבחירי הכולל עצמו, הרה"ג ציון שמה שליט"א".

האם ישנו הבדל בשיטת הלימוד של שתי הקבוצות?
"מטבע הדברים, הרמה בקבוצת המתקדמים גבוהה יותר באופן כללי. סדר הלימוד בקבוצה זו

זיכנו ה' יתברך ברחמי לסיים במסגרת סדר זה את הלכות ברכות, הלכות חנוכה, הלכות פורים וקריאת המגילה, וכן הלכות ארבעת המינים. בנוסף לכך עם סיום הלכות ט"ל מלאכות שבת, עוסקים אנו בהלכות קידוש.

בשעות אחר הצהריים מתקיים סדר בקיאות בכולל, ובו לומדים האברכים גמרא, וזאת על מנת להרגילים ללימוד הגמרא ולהעניק להם את הכלים הדרושים להבנת שקלא וטריא.

גם במסגרת הלימוד בצהריים, זכינו ב"ה לסיים מסכתות רבות וביניהן- מסכת ביצה, סוכה, בבא קמא, מגילה. וכעת אנו עוסקים בלימוד מסכת יומא.

כמובן, שמדי שבועיים לערך נערכים מבחנים על הנלמד, שנועדו לשקף את רמת ההתקדמות של האברכים- הן בעיון והן בבקיאות".

מעבר לסדר הלימוד הרגיל, ישנו משהו ייחודי שמאפיין את שיטת הלימוד בכולל?

"אכן כן. מדי יום הן בבוקר והן אחה"צ נמסר שיעור יומי ובו עוברים על החומר הנלמד מילה במילה, כדי להבין את סדר לימוד הגמרא עם שילוב דברי הפוסקים, ודברי רש"י. כל זאת מתוך מטרה ברורה, להקנות כלים ומיומנויות נדרשות לאברכי הכולל היקרים".

כאשר אברכים חדשים נכנסים לכולל, כיצד הם משתלבים עם האברכים הוותיקים יותר?

"שאלה זו מביאה אותי להסביר על החלוקה שנעשתה לפני מספר חודשים בכולל שלנו. היות ונוצר מצב בו האברכים הותיקים התקדמו מאוד ביחס לאברכים בעלי תשובה שנכנסו זה עתה ומנסים להשתלב- ראינו שישנו פער גדול מאוד ביניהם, הן ברמת הידיעות והלימוד וגם מבחינת עניינים שונים שהם טעונים חיזוק לגביהם. בתחילה ניסינו לאזן בין הרמות, אך הדבר היה בלתי אפשרי. לכן הוחלט לפצל את קבוצת הכולל הזו לשניים דהיינו- קבוצת בעלי תשובה חדשים, וקבוצת בעלי תשובה מתקדמים.

כשעלתה ההחלטה לחלק את הכולל, שקלנו היטב מי יוכל לעמוד בראש קבוצת המתקדמים, שב"ה מחד רכשו כלים נאותים בלימוד ובהשקפה, אך מאידך זקוקים עדיין להכוונה בכל התחומים.

הוא בעיון במשך כל היום. אולם בכל אופן בכדי לשלב גם את לימוד הגמרא בבקיאות, ישנה שעה אחת בצהריים שאותה מקדישים האברכים בקבוצה זו ללימוד גמרא בבקיאות אך באופן עצמאי, כל אברך לפי רצונו.

בסייעתא דשמיא זכו האברכים במסגרת זו לסיים תוך תקופה קצרה את הלכות ארבעת המינים, וכיום הם עוסקים בהלכות ברכות. גם רמת הבחינות גבוהה יותר, ודורשת מן האברכים השקעה מרובה".

כיצד משתדלים ראשי הכוללים לאחד ולשלב בין שתי הקבוצות?

"שמירת האחדות והאווירה החמימה והתומכת בין שתי הקבוצות, חשובה לנו מאוד. על כן מדי שבוע ביום חמישי מתכנסות שתי הקבוצות יחד ללימוד פרשת השבוע עפ"י פירושי האור החיים הקדוש, ובשילוב רעיונות נוספים מן הפרשה. במסגרת זו משולבים גם דברי מוסר והשקפה, ולמותר לציין כמה עידוד וחיזוק נוסכים השיעורים הללו הן בין שתי הקבוצות, והן לכל אחד מן האברכים היקרים. ובכדי להוסיף ולקרב בין הלבבות, מוגש כיבוד קל ומשקה בבחינת "גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות".

כשהמשכנו את סיוורנו הנפעם במקום, לאחר שראינו את חמשת קבוצות הכוללים השונות, ליוותה אותנו התחושה החזקה לאורך כל הדרך, כי כאן ימצאו כולם אוזן קשבת, ובמקום זה פועלים ללא לאות למען כל אחד ואחד מבלי יוצא מן הכלל. הבנו מיד כי גם הקבוצה השישית של הכולל, נועדה לתת מענה לחלק מסוים מן האברכים.

שמנו פעמינו לעבר הישיבה הגדולה המעטירה "תורת דוד" שאף אותה הקים וייסד ביקרא דאורייתא מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א.

לבקר בישיבה זוהי חוויה רוחנית בפני עצמה. חשוב לזכור כי באשדוד אין מספר כה רב של ישיבות, לעומת כוללים שישנם רבים ברוך ה'. מורנו הרב שליט"א ראה כי ישנם יתרונות ייחודיים לפתיחת ישיבה גדולה לבחורים דווקא כאן. הישיבה נועדה לתת מענה לבחורים איכותיים ביותר מעדות המזרח, שחשקה נפשם לגדול בתורה. בנוסף לאווירת הלימוד החזקה שמשרים הכוללים הפועלים במקום, כאן יכולים הבחורים באמת להתעלות ביראת שמים ובלימוד, ללא כל מפריעים מסביב. ואכן, ניכר על פניהם של הבחורים שכולם בני עלייה, בני תורה במלוא המובן.

בראשות הישיבה מכהן הרה"ג רבי שלמה רבינו שליט"א, אחד מבכירי הבוגרים בישיבת פוניבז' המעטירה. הוא זכה ליצוק מים על ידיו של מרן ראש הישיבה הרב שך זצוק"ל, ולאחר נישואיו המשיך ללמוד בכולל האברכים של ישיבת פוניבז' ונפשו נקשרה בנפשו של מרן ראש הישיבה הגארי"ל שטיינמן שליט"א.

הרב רבינו שליט"א זכה גם לחבר סדרת ספרים חשובים בשם "משנת שלמה" ובה נסדרו בטוב טעם ודעת שיעורים על מסכתות עבודה זרה וכריתות, שמסר לבחורים מישיבת פוניבז' ובית מתתיהו.

הישיבה עומדת על תילה במשך כשנתיים ומחצה בלבד, אך שמה הטוב הולך למרחוק, עד כדי כך שנראה כאילו היא קיימת כשני עשורים ואף יותר. למרות גילה הצעיר, נוצר לה ביקוש גדול ועצום. הנה בחודש תמוז בשנה החולפת (התשע"א) בזמן ביצוע הרישום לישיבות, הגיעו כארבע מאות וחמישים בחורים! מכל רחבי הארץ להירשם על מנת ליזכות להתקבל כתלמידים מן המניין בישיבה.

למרות מספרם הרב של הנרשמים, התקבלו רק כשלושים מהם, המובחרים ביותר על פי הנהלים והדרישות הגבוהות ביותר שקבעה הישיבה לעצמה על מנת לשמור על איכותה וייחודיותה.

רצינו לשמוע עוד ועוד על הווי הישיבה, לחוש את האווירה המיוחדת המנשבת בין הכתלים, ועל כן פתחנו בשיחה עם כבוד הרב רבינו שליט"א, שניאות להקדיש לנו מעט זמן מתוך סדר יומו הגדוש.

כל הליכותיו של ראש הישיבה אומרות כבוד. למרות גילו הצעיר יחסית, ניכר עליו כי הוא כלי מלא בתורה ויראה. חיכו המסביר פנים מזמין אותנו להיכנס פנימה, ולצלול לתוך המתקנות של הישיבה המתמזגת בניגון הערב של קולות הלומדים.

מיהו הצוות המכהן בראשות הישיבה כיום?

"הרה"ג רבי אליעזר שטיינמן שליט"א, נכדו של מרן ראש הישיבה שליט"א הוא אחד מהרמ"ם בישיבה. דבר ידוע הוא בעולם הישיבות, ששיעוריו נהירים ובהירים, ונמסרים בעמקות מופלאה.

יחד עימו מכהן הרב רפאל ברוך טולדאנו שליט"א, כר"מ בישיבה בשיעור א'. והבחורים היקרים שותים בצמא את דבריו הנפלאים.

בסדר שני בו לומדים הבחורים את הגמרא בבקיאות, הרב יחזקאל שניידר שליט"א הוא השואל ומשיב בישיבה, וההספק עצום בסייעתא דשמיא. ובכל שבועיים נערך מבחן על הנלמד עד כה, וב"ה הישגיהם הגבוהים של תלמידי הישיבה, מוכיחים את בקיאותם הרבה.

המשגיח הרוחני הוא הרב תרם שליט"א. וכל בחור המבקש ליטול עצה והכוונה בעבודת ה', מוצא אצלו תמיד אוזן קשבת וחמימות נפלאה".

מה מאפיין את הישיבה הגדולה בצורה חזקה? "ראשית כל, לא ניתן להתעלם מן האווירה המיוחדת השוררת כאן בישיבה. כולם למען כולם, אחדות בין כלל הבחורים באשר הם, יחד עם אווירת לימוד חזקה. הבחורים הבוגרים יותר תומכים בבחורים החדשים, ומסייעים להם לעשות את צעדיהם הראשונים בעולם הישיבה הגדולה.

בנוסף לכך, כבוד מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, משקיע את כל כוחותיו

הרב שלמה רבינו שליט"א:

אור התורה הבוקע מהיכל הישיבה, ומן הכוללים המקיפים אותה- בוקע למרחוק ומשפיע קדושה על הסביבה כולה. בידוע הוא גם ש"תורה מגנא ומצלא" ואת זאת יכולים להעיד תושבי העיר בבירור, כאשר לצערנו לעיתים נשמעת האזעקה בחלל עקב מתקפת טילים על העיר, ה' ירחם. ובכל פעם מפעים לראות אלו ניסים גלויים מתרחשים. אין ספק שזכות התורה עומדת להגן על העיר כחומה בצורה, והזכות העצומה הזו נזקפת לכבוד מו"ר הרב שליט"א המוסר נפשו על כך ש"קול יעקב" יישמע כאן ברמה

והרבה מעבר לכך. צוות הישיבה הממונה על כך דואג שהמזון יוגש תמיד בזמן, לחימום תקין בחורף, ולמיזוג נאות בקיץ. כל מונע אין בעדם, ובלבד שיזכו לישוב ולשקוד על דלתות התורה".

ראש הישיבה הזכיר קודם לכן את דברות קדשו של מו"ר הרב שליט"א, מתי נמסרים השיעורים המיוחדים הללו?

"את השיעורים הנפלאים של כ"ק מורנו הרב שליט"א, זוכים אנו לשמוע מדי שבוע. ו"במקום שבו אתה מוצא גדלותו, שם אתה מוצא ענוותנותו". שיעוריו המלאים בתוכן ובמסור רב, משלבים בנועם חידושי תורה מפרי עטו, יחד עם אמונה צרופה וחיזוק רוחני שאי אפשר לתאר במילים. לפתע מקבלים כל ענייני דיומא מימדים אחרים, ומתקשרים היטב לפרשיות השבוע ולדברי התורה, ומרוממים את ליבם של הבחורים. את יראת השמים העולה מן הדברים ניתן לחוש כפשוטו.

זאת ועוד, בצורה זו נשמר גם הקשר החם וההדוק בין מורנו ורבנו שליט"א לבין הבחורים. הרב שליט"א מתעדכן במסגרת זו מן הקורות בישיבה, וכל הנאספים זוכים לקבל את ברכתו הטהורה בזכות אבותיו הקדושים זצוק"ל זיע"א".

האם נמסרות בישיבה שיחות חיזוק מפי רבנים נוספים?

"מדי פעם מגיעים לכאן רבנים חשובים. הרב ראובן קרלינשטיין שליט"א הגיע לכאן בערב ראש השנה ומסר שיחת חיזוק נפלאה ומרוממת לבחורים, והסביר בעמקות נפלאה מהו יום הדין, ובאלו כלים ניתן לעבור אותם לחיים טובים ולשלום, מתוך תשובה אמיתית.

כמו כן מדי שבועיים נמסרת שיחת מוסר והתעוררות מפי הרב חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א. עם הגיעו, מתמלא ההיכל הגדול של הישיבה מפה לפה, ובני תורה רבים מכל רחבי העיר מגיעים להתחזק משמיעת שיעוריו הייחודיים. לעיתים נותרים אנשים רבים על עומדם מחמת העומס הגדול..."

איזה רושם חזק חרט בזיכרוננו של ראש הישיבה, מתוך ההווי שבה?

"אינני יכול לשכוח את ערב חג השבועות מדי שנה, כאשר זוכים אנו להקביל את פניו של

להחזקתה של הישיבה ולביסוסה, ומעבר לחלק הרוחני, ולשיעוריו המרתקים הנמסרים מדי שבוע (שעליהם נרחיב בהמשך), דואג הוא כאב לבניו בבחינת "אם אין קמח אין תורה".

כדי להעניק כוחות לבחורים שיתעלו ויתחזקו, ניתנים להם כל התנאים הראויים מבחינה גשמית,

הרה"ג רבי ידידיה אסרף שליט"א

הרה"ג רבי ניסים יעקב עטייה שליט"א

מִן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן שליט"א, שלמרות זקנותו המופלגת, ועל אף שכל נסיעה קשה עבורו למאוד מחמת הטורח והמאמץ- הוא מגיע לחזק את ידיהם של הבחורים בקודש, להכין אותם לקראת מתן תורה, ולמסור דברי התעוררות ומוסר הנחרטים על לוח ליבם של בחורי הישיבה ברושם עז.

כמו כן ביקוריהם של ראשי ישיבת פוניבז' המעטירה לא יישכחו מהווי ישיבתנו הקדושה במהרה. כאשר זכינו להקביל את פניהם הטהורות של הרה"ג רבי גרשון אדלשטיין שליט"א וכן הרה"ג רבי ברוך דב פורבסקי שליט"א, שבאו לשאת מדברות קדשם לפני הבחורים היקרים, הן בהלכה והן באגדה. ונועם אמרתם כנפות צופים".

כמה בחורים מונה כיום הישיבה הגדולה?

"כיום לומדים בישיבה כשמונים בחורים כ"י, ובסייעתא דשמיא זכינו להרחיב את מסגרת הלומדים בה, וישנם כבר ג' שיעורים: שיעור א', שיעור ב' ושיעור ג'."

כיצד מתבטא הקשר של הישיבה עם קהילת "באר משה" בפרט, ועם תושבי העיר אשדוד בכלל?

"ברור הוא, כי אור התורה הבוקע מהיכל הישיבה, ומן הכוללים המקיפים אותה- בודע למרחוק ומשפיע קדושה על הסביבה כולה. בידוע הוא גם ש"תורה מגנא ומצלא" ואת זאת יכולים להעיד תושבי העיר בבירור, כאשר לצערנו לעיתים נשמעת האזעקה בחלל עקב מתקפת טילים על העיר, ה' ירחם. ובכל פעם מפעים לראות אלו ניסים גלויים מתרחשים. אין ספק שזכות התורה עומדת להגן על העיר כחומה בצורה, והזכות העצומה הזו נזקפת לכבוד מו"ר הרב שליט"א המוסר נפשו על כך ש"קול יעקב" יישמע כאן ברמה, כדי שלא ישלטו ידי עשוי חלילה.

ובהקשר לכך ברצוני להוסיף פרט מעניין ומרגש כאחד. כאן, בהיכל ישיבתנו הקדושה כמעט ולא נכבים האורות בלילות... הבחורים המתמידים יושבים כאן במשך כל הלילה! ועוסקים בתורה למרות שאלו אינן שעות

הלימוד הרשמיות בישיבה. זאת מפני שההקפות שנערכו בשמחת תורה נמכרו באלפי דפי גמרא... והבחורים שהציעו את סכום דפי הגמרא הגבוה ביותר, זכו בהקפות. כעת הם משלמים בלילות את אשר נטלו על עצמם, היות ובשעות היום הם לומדים כפי הסדר הרגיל בישיבה, וזה ללא ספק דבר מפעים כשלעצמו.

האם ישנו חידוש מבורך כלשהו מן התקופה האחרונה?

"כל אלו המכירים את כבוד מורנו הרב שליט"א יודעים היטב, כי משאת נפשו היא התורה הקדושה. כל מאמץ לשם כך כדאי הוא בעיניו, ומתוך מטרה קדושה זו יזם כ"ק הרב שליט"א רעיון להרחיב את מסגרת הישיבה הקיימת. וכך עם תחילת זמן קיץ התשע"א הוקם בישיבה כולל לחתנים צעירים, שזה עתה סיימו את חוק לימודם בישיבה עם נישואיהם.

ייסוד הכולל במקום מוסיף לבחורים אווירה חזקה של לימוד, ובמקביל הוא ממשיך ומחדד את האברכים הצעירים בלימוד המסכתות הישיבתיות. החומר הנלמד במסגרת הכולל הזה, זהה למעשה לנלמד בישיבה, דהיינו סדר נשים ונזיקין כנהוג בישיבות."

וכעת הגענו בעצם לכולל האברכים השישי הנמצא במקום. הכולל כאמור קיים במסגרת הישיבה הגדולה, ויש לו את ההווי המיוחד משלו. בראשות הכולל עומד הרה"ג אבנר רווח שליט"א תלמיד חכם מופלג וירא שמים, ומספר לנו בנעימות על הכולל הייחודי הזה.

"כעבור זמן מה מאז הקמתו המבורכת של הכולל בישיבה, רואים אנו בבירור כיצד עצם הלימוד במסגרת הישיבה, תורם לאברכים הצעירים ומחדד אותם בהבנת הסוגיות. אווירת הלימוד בישיבה היא כה חזקה, והאברכים מתמזגים בה יחד.

האברכים עצמם מוסרים מדי שבוע "חבורה" לאברכי הכולל. הכנת ה"חבורה" ומסירתה מאפשרים לאברכים לבנות את עצמם במסירת

שיעורים ומעניקה להם כלים, כך שבבוא העת אי"ה אם יוכשרו לתפקידי רמ"ם או מגידי שיעור, יוכלו להרצות את הדברים באופן קולח וברור.

מדי שבוע מסכמים האברכים את הסוגיא לעומקה עם פירושי הראשונים והאחרונים, ומוסרים לראש הכולל שיעבור על כך. כמו כן אחת לשבועיים נערך מבחן בבקיאות על החומר הנלמד. בסוף הזמן נערך מבחן מקיף וממצה, המסכם את כל החומר הנלמד במשך הזמן.

זוכים אנו מדי שבוע להצטרף לבחורי הישיבה הגדולה המעטירה, ולשתות בצמא את שיחתו השבועית של כ"ק מו"ר שליט"א, ולהתרומם טפח וטפחיים ברוחניות בכל פעם מחדש, בשמיעת דבריו הזכים וחודרי הלב.

בנוסף לכך, נמסר בכל שבוע שיעור מפי ראש הכולל, במטרה לחדד ולהעמיק את הבנת הסוגיא הנלמדת."

האם ישנו נוהג מסוים הלקוח מעולם הישיבות ש"אימצתם" לעצמכם במסגרת הכולל?

"אכן כן. בסיום סדר ב' בכולל מתקיים "סדר מוסר" במשך כעשרים דקות. עם פתיחת ספרי המוסר "מסילת ישרים", "חובת הלבבות" ו"שערי תשובה"- נפתחים גם הלבבות, ולמותר לציין את עוצמת ההשפעה של הלימוד הזה, שאומנם קטן בכמותו, אך גדול ומשובח באיכותו."

אנו מודים לרב רווח שליט"א ונפנים לדרכנו. ויחד עם הדפים הרבים שמילאנו באותיות קטנות וצפופות, מתמלא גם הלב באושר עילאי. אכן, מתפילת רבי נחוניא בן הקנה מתנגנות להן המילים "אשרינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש..."

ממלכה שלימה של תורה ויראה, נישאת כאן בעוז ובגאון. מחזקת ומשפיעה, נותנת ומבקיעה מאורה. בחן, בנועם ובמתק לשון.

זכינו כולנו בחסדי שמים שגדול יהא הבית הזה, בית ה' אמיתי. בנוי בהודו ובתפארתו, נסוך

הרה"ג רבי אבנר רווח שליט"א:
בסיום סדר ב' בכולל מתקיים "סדר מוסר" במשך כעשרים דקות. עם פתיחת ספרי המוסר "מסילת ישרים", "חובת הלבבות" ו"שערי תשובה"- נפתחים גם הלבבות, ולמותר לציין את עוצמת ההשפעה של הלימוד הזה, שאומנם קטן בכמותו, אך גדול ומשובח באיכותו

וכאן המקום להודות לרבי יצחק סבן שליט"א, חתנא דבי נשיאה, המוסר נפשו על מנת שהמוסדות הקדושים באשדוד בנשיאות מו"ר שליט"א עטרת ראשנו, ימשיכו וישגשגו בעלייה רוחנית מתמדת. דאגתו הרבה הן ברוחניות והן בגשמיות, ניכרת היטב, בהשקעה הרבה שלה זוכה המקום, ובתפקודו על הצד הטוב ביותר.

יחד עימו עזרו בקודש הרב החשוב יוסף זעפרני שליט"א איש אמונו, התורם את כל מאמציו וכוחותיו לסייע לכל דבר שבקדושה.

עם סיום כתיבת השורות הללו, נודעה לנו בשורה משמחת, המהווה למעשה שמחה עבור עולם התורה כולו. לקראת חג הפסח הבעל"ט, אמור לצאת לאור אי"ה ספר קודש, מבית מדרשם של ששת הכוללים גם יחד.

בספר מובאות בצורה ברורה ובהירה, הסוגיות שנלמדו על בורין עד כה בכולל. כל אחד מן האברכים העלה על נס את הסוגיא, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

חשוב להדגיש כי לא מדובר כאן בספר "חבורות" בלבד, כי אם בספר עיוני והלכתי, הכתוב בשפה שווה לכל נפש. לכל קבוצה וקבוצה צירף כבוד מורנו הצדיק רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, שיעורים על הנושא הנלמד שבו עוסקים כל חבורה וחבורה, וכך מהווה הספר יצירה תורנית מופלאה. ובעזרת ה' יתברך, וודאי שעוד יתפוס הוא מקום של כבוד בין לומדי התורה.

בעילאיות של תורה. זכינו שבראשו ובנשיאותו יעמוד כבוד מורנו ורבונו בן של קדושים, מזכה הרבים רבי דוד חנניה פינטו שליט"א. עם אהבתו המופלגת לתורה, מפכים המים הצלולים, מי התורה הזכים בקהילת "באר משה" כי "מן הבאר ההיא ישקו העדרים".

ונישאת התפילה והתחינה לפני שוכן מעונה שחפץ ה' יתברך בידו ימשיך ויצליח, להגדיל תורה ולהאדירה. יחד עם הרבנית הדגולה תחיל, המסייעת בעדו בכל דבר שבקדושה למען הפצת התורה, ונוטלת על שכמה את כל העול בשמחה, רק למען התורה הטהורה. יהי רצון שזיכו לרוות נחת מבני משפחתם היקרים שיחיו, אשר ממשיכים ומחזיקים את מהותו של בן תורה אמיתי המסורה מדור דור.

שאלת חתך חיים

התחושה דומה לזו המורגשת בעת תפילת נעילה - עת רצון שכל כולה סילודין והיטהרות, כאשר אנשים עומדים להתחנן על חייהם, בד בבד עם אווירת שמחה פורצת גבולות, כזו שמושגי הטבע והמקום אינם יכולים לה - שמחת הצדיק

♦ יהודים רבים התכנסו ובאו למרוקו כדי להתברך משפע הברכות ביום הילולת הצדיק הנודע רבי חיים פינטו זיע"א

♦ הם העתירו בתפילה על ציון הצדיק והתעלו בשלושה ימים שכל כולם רוחניות וקדושה ♦ ההילולא נערכה בראשותו של נכדו של בעל ההילולא הגאון הצדיק רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

וגם: כיצד מקרבים יהודים באמצעות ספינה אבודה, או כיסא נעלם? ♦ חיים כולכם היום.

| הרב יוסף סופר |

נחלצתי אז לעזרתו וסייעתי לו בהצבעה על המקומות הנכונים. "הנה, כאן אומר רק החזן וכאן מצטרף גם הקהל".

הוא היה נרגש מאוד בשנה שעברה, ניכר שזו לו אחת מהפעמים הראשונות שהוא אוזן בידו סידור תפילה. והנה עתה, שנה אחת לאחר מכן, קולו נשמע ברמה כבקי ורגיל, מכיר היטב ומחובר למילות התפילה ואפילו למנגינות.

פגשתי שוב במוצאי שבת קודש באמירת הסליחות ההמונית שנערכה בבית העלמין, סמוך ונראה לקברות הצדיקים הקדושים לבית פינטו. למדתי ממנו שיעור בהשתפכות הנפש, ראיתי מתחטא כבן לפני אביו "חטאנו לפניך רחם עלינו".

בשיחה שערכתי עמו לאחר מכן הוא לא נזקק להסברים רבים, "הצדיק רבי דוד פינטו שליט"א קירב אותי" אמר ועיניו הצטעפו. המשפט הזה - שכמותו שמעתי שוב ושוב בניסוחים שונים במהלך ימי ההילולא - הסבירו לי הרבה מאוד, הסבירו כמעט הכל. יהודים כה רבים מתקבצים ובאים מכל רחבי תבל, זונחים את כל עיסוקיהם הרגילים ובאים עד לכאן, למוגדור שבמרוקו, מה הביאם לכאן?

ו השנה השנייה שבה נופלת בחלקי הזכות להשתתף בהילולת הצדיק הקדוש רבי חיים פינטו זיע"א במוגדור שבמרוקו.

בתפילת שחרית מתיישב בסמוך למקומי יהודי שפניו מוכרות לי משום מה. אני מדחיק את המחשבה ומתרכז בתפילה המרוממת. הפייטנים משמיעים קולם ברינת התפילה ואני נסחף עם האווירה המאוד מיוחדת הזאת שכמותה חוויתי בפעם האחרונה לפני שנה - באותו הזמן ובאותו המקום בדיוק.

מידי פעם חומק מבטי לעבר אותו יהודי, רואה את תפילתו המשתפכת, מאזין לרגש שבקולו, והתהייה במקומה עומדת. לפני קריאת התורה מכה בי לפתע הזיכרון: היהודי הזה עמד לידי בתפילה גם בשנה שעברה, הוא נראה אז שונה לגמרי, מבולבל לחלוטין, נבוך ולא משתלב. הוא לא ידע כיצד לאחוז בסידור התפילה והתקשה מאוד לעקוב אחר התקדמות החזן והקהל. ניכר שעד עתה לא זכה להכיר את המאור שבתורה ובמצוות. גם מראהו החיצוני היה שונה אך לפני שנה אחת.

לשם קדושה

חז"ל לימדונו כללי דרך ארץ וכי 'פותחים בכבוד אכסניה'. המושל נושא דבריו תחילה ומזכיר בפתח את זכרה של 'ללה עישה' דודתו של המלך - אחות המלך הקודם שמתה בימים אלה ממש - ההסבר לסממני אבל לאומיים בכל רחבי המדינה. הוא ממשיך בדברי ברכה לכבוד הרב "על הכוח והאומץ הדרושים לעריכת ההילולא הזאת בצורה נפלאה ביותר".

פילוסופיות ואמיות

שבת ההילולא נערכה בימיה האחרונים של שנת תשע"א. בעיצומם של ימי המהפכות הגדולות בארצות ערב השונות. הציבור באולם נדהם לשמוע בתוך דברי המושל דיבורים גלויי לב על הנעשה בעולם הערבי, בין המדינות ובתוכן: "בזמן האחרון העולם הערבי היה שרוי במהפכות ששינו בהן סדרי בראשית. מרוקו נותרה מחוץ לתמונה מאחר והשלטון והמלך בראשו קרוב וקשוב לעם, מתנהל מתוך כבוד לעם - כפי שהיה במשך שנים רבות בעת שהותם של העם היהודי בתוכנו".

כל מי שמכיר ולו במעט את הנעשה בארצות כמו מרוקו יודע ומבין היטב כי דיבורים שכאלה לא היו נשמעים בפורום שכזה ולא באף פורום אחר מפי אישיות כה בכירה לולי היתה זו מדיניותה הברורה והחדה של הנהגת המדינה בכבודה ובעצמה. במקומות שכאלה אין רשות לאיש לדבר את הממשל

לאחר תפילת מנחה ראשונה נכתבות אותיות בספר התורה שיוכנס לעילוי נשמת הצדיק רבי חיים פינטו זצוק"ל - בעל ההילולא הקדושה. הרב שליט"א מזכיר לכל אחד ואחד לומר "לשם קדושת ספר תורה" ובשעה טובה ומוצלחת מסתיימת כתיבתו של ספר התורה המהודר לקול מצהלות הקהל.

משמחת התורה חוזרים שוב לימים הנוראים. הרב שליט"א ניגש ועובר לפני התיבה לתפילת ערבית. הוא פותח את התפילה במנגינת הקדיש הידועה של הימים הנוראים וקריאת שמע שלאחר מכן נשמעת בעוצמה אדירה, כזו המזכירה את תפילת נעילה - רגע השיא של הימים הנוראים.

הלה

חש שדבר מה

טורד את פנוחתי ושאלני

מהו. סיפרתי לו דברים

כהווייתו: אתה אינך יהודי והרב

אינו כותב אף פעם קמיע לאינו

יהודי, מעולם לא ידוע לו שהרב

כתב קמיע לגוי".

"נראה לו שאני כן מבין לפה

הרב כן כתב לו את הקמיע"

אמר, כנראה זה בגלל שאפא

שלו היא יהודיה..."

מיד לאחר התפילה ניגשים הכל לאולם הסמוך שבו נערכת חגיגת הכנסת ספר התורה. מלצרים הדורי לבוש הנושאים בידם מכל טוב ותזמורת מרוקאית אוטנטית עם הפייטן הנודע בנימין בוזגלו הם רק התפאורה לתוכן הרוחני העשיר והנפלא ש"נשפך" כאן במהלך כל הערב כולו.

כבכל שנה במהלכו של האירוע המפואר הזה מגיע למקום המושל המחוזי לבוש בבגדים מסורתיים, הוא מלווה בפמליה גדולה מאוד של הצמרת הממשלתית והצבאית של מרוקו - מפקד הצבא, מפקד המשטרה מיניסטרים וחשובי האיזור כולו.

ובמקביל לכל זאת אנו מקבלים הנחיות ברורות שלא לקחת מוניות שאינן מוכרות לנסיעות ברחבי העיר, מומלץ לנסוע אך ורק עם מוניות החונות בפתח המלון ואשר אושרו על ידי כוחות הביטחון. הכל מוכן ומזומן לקראת ההילולא, שום דבר אינו מכין אותך לחשמל העובר כברק באולם כולו ברגע שבו נראית דמותו המאירה של הרב שליט"א בפתח האולם. הציבור כולו פוסק מכל עיסוק אחר וקם באחת ממקומו על רגליו, נלהב ומרוגש, לקבל את פני האיש המרכזי שסביבו סובב כעת כל סדרה היום בעיר מוגדור.

אותו החשמל, אותה התלהבות ניכרים שוב ושוב, בתפילת ערבית הראשונה שביום הגעתנו וכך בכל התפילות, בהילולא עצמה, באירועי השבת המרוממת ובכל התכנסות במהלך הימים הכה מיוחדים הללו במוגדור.

הרב נכנס מלווה בבניו שליט"א היקרים לו מכל, הבנים שבשנים האחרונות מסייעים אף הם בידו בשיח הנפלא עם כל שכבות הציבור - צעירים כמבוגרים, משפחה המקרבת את בניו של בורא העולם לצור מחצבתם באהבה ומאור פנים בלתי רגילים.

ראיתי מקרוב דוגמא לפעילותם של בני הרב בקהילה הוותיקה שבעיר ליון. קהילה שנוסדה לפני שנים רבות על ידי הרב וכיום, כאשר בסיס משכנו של הרב ומשפחתו בעיר פאריז, מונהגת פעילות קהילה על ידי בנו הרב"ג רפאל פינטו שליט"א. הכנסת האורחים של הקהילה והצורה שבה התקבלו - כל הקבוצה הארצישראלית - ללינה בביתו של אחד מבני הקהילה, הדאגה והמסירות לכל פרט - לנסיעות ולארוחות, ואפילו לטלפונים הביתה, היו רק הדוגמא ללכידות הקהילה ולנכונות כל אחד מבניה לעשות הכל כדי לגדל ולהתגדל, לקדם ולצמוח ברוחניות ובגשמיות, באהבה ואחוזה שאינן מצויות במקומות רבים אחרים שבהם ביקרתי ברחבי העולם. ניכר שלכידות זו מקורה בהתעלותם הרוחנית המשותפת של בני הקהילה בשיעורי התורה ובכל ענייני הקהילה.

הם באו כדי להשתתף בהילולת הצדיק, להעתיק בתפילה על קברו לקראת השנה החדשה, אך בה בעת הם באו עבור דבר נוסף: הם מבקשים להסתופף ולשבות את שבת ההילולא בצילו הגדול של מורם ורבים, הגאון הצדיק רבי דוד חנניה פינטו שליט"א. האיש שקרובם, גידלם ורוממם. הצדיק שברכותיו ועצותיו מנחות את דרכם במהלך כל השנה כולה, הרב שכח אש גדלותו המאירה מגיעה עד למקומות מגוריהם - בארץ ישראל, צרפת, ארגנטינה, אמריקה או היכן שלא יהיה. הם מתחממים לאורו בימים קשים ואוכלים את פירות ברכותיו בימים הטובים. רבי דוד מקרב אותם.

חג בעיר המצוירת

מוגדור נקראת גם "אסווריה" - גלויה / תמונת נוף - על שם יופיה, בימי ההילולא לובשת העיר כולה חג. מודעות נתלו בכל רחבי העיר הכינו את תושבי המקום לקראת האירוע הגדול לצד אזהרות חריפות בכל הקשור לשמירה על ביטחונם ולא פחות חשוב - כבודם של באי ההילולא. אפילו בעיתון המקומי נכתבים בימים אלה תאריכי היום היהודיים בעברית - באותיות צרפתיות. הממשל המקומי - ידו הארוכה של המלך והממשל הארצי יוצאים מגדרם בכל שנה מחדש כדי להבליע את הכבוד הרב שאותו הם רוחשים לבית משפחת פינטו בכלל ולצדיק רבי דוד שליט"א בפרט. התושבים מוזהרים בצורה חריפה ביותר לכל תיפגע ולו שערה משערות האורחים הבאים הנה. "יריקה לכיוונו של יהודי", כך במקור, במודעות הרחוב, "דינה מאסר בפועל". לא פחות. בשיחה שערכתי עם גורם בכיר אני שומע על מערך הכולל כ- 2000 שוטרים ומטרתו לאבטח את באי ההילולא בנוכחות מוגברת מאוד בכל איזור העיר מוגדור. הממשל אינו מוכן לקחת שום סיכון

שנה חלפה ובין קולות המון חוגגי ההילולא נישא ברמה גם קול בכיו המרגש של תינוק רך ששמו בישראל 'חיים מתן'. בשיחה שערכתי עמם התברר לי כי הוא הובא הנה מארץ ישראל במיוחד על ידי אביו ואימו. הורים שבאו הנה רק כדי להודות לבורא העולם על תפילתם שנענתה ועל זכות הצדיקים שעמדה להם. דלה עטנו לתאר את מראה זיו פני הרב שליט"א בעת שהתינוק הרך חיים מתן הובא אליו בעיצומו של ליל ההילולא. עיני רבים מהנוכחים נמלאו דמעות של התרגשות למראה יהודים בעלי אמונה זכה וטהורה שזכו ומשאלת חייהם הגדולה ביותר התגשמה בזכות כוח אמונתם.

שבת קודש מגיעה, היא מלאה כולה בעונג שירת הקודש הנשמעת מפיות הפייטנים הנפלאים, במעדנים המוגשים לשולחנות השבת המפוארים, אך בעיקר בזכות שיעורי התורה והמוסר שנמסרים בכל השפות, לכל קהלי היעד על ידי הרב שליט"א ובניו החשובים במהלך השבת כולה. כל החפץ בכך יכול למצוא את השיעור המתאים לו ולרוחו ואכן רבים הם המוצאים הממלאים את האולמות השונים שבהם נמסרים השיעורים.

מחרדת הדין לשמחת התורה

והנה מגיע הערב המרכזי, ערב הילולת הצדיק. כמעט במפתיע דווקא ערב זה מלא כולו בשמחה. הילולא כפשוטה. זהו יום שמחת הצדיק שבו התעלה למקומו הראוי לו בשמי רום, זהו יום שבו בכוח שמחתנו בשמחת הצדיק אנו זוכים לשפע ברכה וישועה.

במהלך ימי ההילולא ראינתי כמה וכמה אנשים שמאחוריהם סיפורי חיים מרתקים, חלקם קשורים בכל נימי נפשם עם בית צדיקי משפחת פינטו וחלקם הכירו את הצדיק רבי דוד חגניה שליט"א רק בעת האחרונה.

יתכן ופיספסתי חלקים שונים מן הסיפורים מאחר ושמעתי במגוון שפות שלא כולן נהירות לי על בוריין. מילים שונות נאמרו שוב ושוב בשלוש שפות ויותר, כדי לנסות ולהסביר, להעביר את עוצמת הדברים, אולם ברור לי מעל לכל ספק שאת מה שביקשו הלבבות להעביר, את המילים שלא נאמרו בפה, שמעתי גם שמעתי בשפת הלב האוניברסאלית, זו היודעת לזהות ברק בעיניים, ולב הומה, זו שהצליחה להבין היטב מתוך כל בליל המילים והשפות את המסר שעבר כחוט השני בין כל האנשים שעמם שוחחתי ואשר ביקשו כמעט לזעוק את מסר ההתקרבות לבורא העולם - בזכות הצדיק רבי דוד חגניה פינטו שליט"א.

כולם הצביעו עליו כמי שאחראי להתקרבותם עוד ועוד, להתחזקותם באמונה ובכח דברי חז"ל ש"צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים". כולם הצביעו על כך

במשך כל השנה אנחנו רחוקים מה', זו הזדמנות מצויינת עבור כולנו להתחזק, להתקרב לה', להראות לו שאנו אוהבים אותו, רוצים לחסות בצל כנפיו ורק השאור שבעיסה הוא שמעכב ומרחיק אותנו מהטוב והרצוי.

הצדיק ר' חיים פינטו זצ"ל בעל ההילולא איחד את עם ישראל וכולנו מתאחדים כאן בהילולא שלו - אנשים רבים שבאו מכל העולם כדי להשתתף באירוע השנתי הגדול שנערך לזכרו.

בסיום דבריו פונה הרב שליט"א לקהל במילים חמות ונרגשות הטומנות בחובן מסר חד וברור שנועד לאוזני הקהל הרחב והמגוון שהגיע להילולא: הגענו לכאן לשלושה ימים של התקרבות לה' יתברך, אנחנו נמצאים כעת ממש בערבו של ראש השנה וימי הדין. אני מבקש שכולם ישמרו בשלושת הימים הללו על גדרי צניעות מוקפדים במיוחד. הבה ונדאג כולנו שהאווירה כאן תהיה כזו המביאה לקדושה וטהרה, להתעלות ברוחניות. מי שישמור על הקדושה - תפילותיו ייענו!

נתינת וחיים

קדושה וטהרה, היו גם היו, את ההתעלות רוחנית שאותה חוויתי למחרת על ציון הצדיק שבבית העלמין הישן של מוגדור לא אסכים להחליף בעד כל הון שבעולם.

היתה זו עבורי, כמו גם עבור כל המאות שהגיעו מכל קצווי תבל, ההכנה הנפלאה ביותר לימי הדין. בבכיות נרגשות העתירו אנשים על הציון על צרותיהם וענייניהם האישיים והכלליים. כמעט כל אחד מהנוכחים אחז בידו רשימות של שמות שנמסרו לו על ידי קרובים ומכרים לתפילה.

יותר מאדם אחד גילו את אוזני שתפילותיהם מן השנה שעברה נענו בדרכים פלאיות במהלך השנה החולפת. אחד מהם מספר על שידוך שהתעכב שנים ארוכות ונענה חודש וחצי לאחר שהעתיר בתפילה על הציון הקדוש, אחר מספר על חולה שהיה בביתו ובריאותו הוטבה ועוד ועוד סיפורים מדהימים.

והיתה גם עדות מוחשית, חיה, צוחקת ו...מתוקה: משמשו המסור והאהוב של הרב, הלוא הוא רבי משה מירלי שיחי' (מהאנשים המתוקים שזכיתי להכיר בימי חיי) מפגיש אותי עם משפחה יקרה מצפת - זוג נשוי שהמתינו לפרי בטן בתוחלת ממושכת היו כאן בשנה שעברה ממש. הם ניגשו אל הרב שליט"א וביקשו ממנו ברכה לפרי בטן הכה מיוחל. תשובתו של הרב ניתנה להם על אתר ובמילים הברורות ביותר: בעזרת ה' יולד לכם בן השנה בזכות הצדיק רבי חיים פינטו בעל ההילולא זצוק"ל! הרב צירף מילים נוספות לברכה "לבן שיוולד בעזרת ה' קיראו 'חיים מתן'.

מבלי שהדברים יתואמו היטב ובמדויק. לכן ניתנה לדברים הללו משקל רב באוזני הציבור באולם שרבים ממנו נוטלים חלק פעיל ומרכזי בצמרת הכלכלה באירופה כולה.

"בכדי לשמר את חירות האנשים דוגלים המלך וממשלתו באמונה בה' ובחיי אחדות בין כל הדתות". אמר המושל והמשיך להדהים את הקהל בהכרזה נוספת "אנחנו פועלים כל העת לעודד את המציאות שבה כל אחד ישמר את המסורת שלו, את הדת שלו, את המנהגים שלו" במילים מפורשות ואמיצות כיוון המושל את דבריו ליהודים ושמירתם על מסורת העם היהודי ומשתתפי האירוע נעמדים על רגליהם בתשואות, מריעים למושל על דבריו האמיצים. איש לא ציפה לשמוע במדינה מוסלמית מובהקת דיבורים שכאלה.

להתרפק על העבר

נשיא הקהילה במרסיי מר צבי עמאר פותח בדברי ברכה וכבוד למלך, למלוכה, למושל ולקהל הקדוש שהגיע מכל קצווי תבל ומיד ממשיך לעסוק בשבחים למדינה המארחת על חופש הדת שניתן לתושביה ואורחיה, על הכבוד המיוחד שבו נתקלים באי ההילולא במוגדור ועל כך שניכר כי מוגדור העיר משתבחת בהחלט בהיסטוריה של יהודיה ויהודי האזור ובראשם הצדיקים הנודעים לבית פינטו זצוק"ל - דבר המשתקף בכבוד הרב שהם חולקים לנכדם ממשיך דרכם הגאון הצדיק רבי דוד חגניה פינטו שליט"א.

התזמורת פוצחת בנגינה סוערת לכבודה של תורה, אך זו כמעט מתחרה עם קול השירה הרמה והממושכת שנשמעת מפי הקהל עצמו עת הוזמן כבוד הרב שליט"א לשאת דבריו.

בתוך דבריו מתייחס הרב גם לדברי המושל ולמצב הביטחוני במדינות ערב. הרב מספר שרבים מן האנשים שאלוהו לפני ההילולא האם כדאי לערוך השנה את ההילולא המסורתית במרוקו. "גם לנו עצמנו היו חששות מחמת רמזים שונים שקיבלנו שאולי לא כדאי לבוא הנה השנה" מגלה הרב לקהל הנדהם, "אולם הלוא אנו עצמנו גדלנו במרוקו, נולדנו שם, אף אחד אינו מתבייש או מפחד לחזור הביתה. גם היום, כאשר אנו דרים בצרפת, איננו מתביישים בכך שמקור משפחתנו ממרוקו". כהמחשה אישית לחיבורו אל שרשי המרוקאים משתמש הרב בעובדה ש"גם בני רבי רפאל שיחי' למד את השפה המרוקאית למרות שגדל בצרפת".

יהודי תושב קנדה שהשתתף בהילולא בשנה שעברה, כאן במוגדור, ניגש אלי לאחר מכן בדמעות בעיניו ואמר לי "תודה רבה! החיית את ימי ילדותי מלפני 40 שנה כשגדלתי במרוקו. העלית בלבי זיכרונות נפלאים, מתוקים ומענגים מימי הילדות".

שקיום גזרות הצדיק חיזק בקרבם את האמונה בכוח המקיים, קירב אותם ואת בני משפחתם עוד ועוד אל אבינו שבשמים.

בהבנת חלקים רבים במפעליו הכבירים של הרב שליט"א ברחבי העולם נעזרתי כל העת באנשים יקרים שעמם זכיתי לערוך את המסע המופלא הזה: לא אוכל להזכיר את כולם, אולם בלי להזכיר מי מהם לא יהיה המסע הזה שלם: ר' משה מירלי הי"ו משמשו בקודש של מו"ר שליט"א המוציא והמביא בכל ענייני המוסדות בארץ הקודש, כמו כן איתו - עימו ר' יעקב עזרא שיחי'. הנה סיפורם של קרולין ודוד טואטי המתגוררים במיאמי. בחרתי להביאו בלשונם בעריכה נדרשת מאחר והוא סופר לי בשילוב השפות אנגלית, עברית וצרפתית: באנו לכאן בגלל שאנחנו מתקרבים ליהדות ומקבלים כל כך הרבה מהרב שליט"א. זכיתי להימנות עם מאה האנשים הראשונים שהשתתפו בהילולא הראשונה שנערכה כאן במוגדור בעת שילדיו של הרב עוד היו קטנים בגילם.

עבורנו זוהי גם ההזדמנות להראות לרב עד כמה שאנחנו מעריכים מאוד את העובדה שהרב מתרוצץ בכל העולם - צרפת, אמריקה במדינותיה השונות ועוד, למעננו - למען כל האנשים שכמותנו השואבים מדבריו ועצותיו את הכח להמשיך הלאה, להתפתח עוד ועוד ברוחניות ובגשמיות. לעשות צעדים בעלי משמעות בחיינו, צעדים ומעשים שלולי הכח אותו הוא מעניק לנו יחד עם עצותיו החכמות לא היינו אוזרים את האומץ עבורם.

גילבר בן עמי, אף הוא ממיאמי, נולד בקזבלנקה לאם ילידת מוגדור. הוא מתגורר באמריקה מזה כ-20 שנה ולפני כן התגורר גם בצרפת: "בגיל 11 יצאתי ממרוקו ועבורי זוהי חזרה לנוף ילדות רחוק ונעלם. באתי הנה שוב מפני שאבא ז"ל היה ידידו של הרב שליט"א ולהבחיל"ח גם של אביו ואפילו של סבו זצ"ל.

"מהו הדבר העיקרי שאותו קיבלת מהרב?" אני שואל וגילבר עונה מיד: "הרב שליט"א לימד אותנו להאמין בכל ליבנו".

זו הפעם השלושה עשר שאני מגיע לכאן להילולת הצדיק, אך יש לי הזכות לראות את הרב יותר מכך: בכל עת בואו של הרב למיאמי (פעמים בשנה. יס.) אנו זוכים בכבוד הגדול לארחו בבינתו. גילבר מצביע על קבוצת אנשים ומספר כי מעירו לבדה הגיעו הנה להילולת הצדיק 18 אנשים.

אני חש שהוא מתחבט האם לספר לי משהו, הוא חוכך בדעתו האם לשתף. לבסוף יש לי הזכות (זכות הרבים כמוכן) לשמוע סיפור מדהים מכלי ראשון: כשמו"ר אבי ז"ל היה כבן 39 שנה התעוררו אצלו בעיות לב קשות, הוא חשב שהוא עומד למות. אבא ז"ל פנה לאביו של הרב - הלוא הוא הצדיק הנודע רבי משה אהרון פינטו זיע"א בשאלה "אני מאוד חולה, מה לעשות?" רבי משה חיך ואמר "עמרם אל תדאג, אתה תחיה עוד 20 שנה!"

אבא שמח על ברכת - הבטחת הצדיק, הוא ציין לעצמו את 'תאריך התפוגה' של אותה ברכה, אולם בכל זאת חשש כל העת מפני הבאות.

20 שנה חלפו ואבא המשיך לחיות. בחודש שבו הוא קיבל את הברכה, אמר בקול עייף, מתוך הבנה הגובלת בסוג של ידיעה "בחוודש הזה אסתלק מן העולם"

נחרדתי. התקשרתי לרבי דוד שליט"א ושאלתיו מה עושים? הרב ענה לי בענווה "אתה צריך להתפלל חזק, מה שהחזיק את אביך זו האמונה. לאבא שלך יש אמונה אמיתית וטהורה, הבטחתו של אבא החזיקה אותו 20 שנה!"

שיעור פניב פירות

אל ההילולא הנערכת במוצאי שבת מגיעים עוד אנשים רבים מכל רחבי מרוקו.

האולם מלא עד אפס מקום באנשים ובשמחה פורצת גבולות המגמדת את הצפיפות למושגים של "לא אמר אדם צר לי המקום".

רגע לפני שהשמחה הגדולה תחל מבקש הרב שליט"א מכל הקהל לעמוד על רגליו בדומייה שכולה כובד ראש מלא הוד "זהו יום ההילולא של הצדיק רבי חיים פינטו זכר צדיק וקדוש לברכה. בספרים הקדושים כתוב שנשמת הצדיק מגיעה לשכון במקום ההילולא הנערכת לכבודו, זוהי השמחה הגדולה - יחד עימו. מאחר שכך עלינו לקבל את פני נשמתו בכבוד הראוי. הס מושלך בקהל והכל מרוכזים בדיבורו הרך של הרב המבקש מכולם לרכז את דעתם באותה קבלת פנים מלאת כובד הראש ויראת תלמידי החכמים.

כבכל הזדמנות ובכל אירוע מבקש הרב מהציבור לכבד את האכסניה הכבודה ולהתפלל לשלומו של המלך מוחמד השישי ולברך את כל משפחתו המרוממת. "כשאנחנו מתארחים אצל המלכות, אצל המלך, אנחנו חייבים בכבודו, חייבים לברכו בכל הברכות שיאריך ימים על ממלכתו ושה' יתן לו הכח להנהיג את עמו בחכמה". כשהוא עטוף בטליתו אומר הרב את נוסח הברכה שתקנו חז"ל

לשלומה של מלכות וצוותי תקשורת מקומיים נראים מתרוצצים עם מיקרופונים, מצלמות וידאו וסטילס כדי לתפוס צילום מוצלח שאותו יעבירו לעם שבבתים.

הרב מדבר על אמונת החכמים שכה איפיינה את יהודי הדורות כולם ומספר על אדם שאדם אחר היה חייב לו סכום כסף גדול, אך לא היו בידו ההוכחות הדרושות לכך. רעייתו הציעה שילך לקבל ברכת רב, אך הוא סרב. ביום מן הימים פנתה אליו רעייתו ואמרה לו מחר ייערך שיעורו של רבי דוד פינטו שליט"א, גש מחר לשיעור וקבל את ברכת רבי דוד. לזה הוא הסכים. בלילה שלפני השיעור חלם האיש שרבי חיים פינטו בא אליו ואומר לו "הוא ישלם לך". סיפר האיש לאשתו על החלום והפעם היא זו שציננה את התלהבותו "כנראה חשבת על זה הרבה במהלך היום". הוא הלך לשיעור.

באמצע השיעור קיבל האיש מסרון (הודעה כתובה) בטלפון הנייד שלו, מחבר המבשרו כי "פלוגי מסר לי להעביר לך את סכום הכסף שאותו הוא חייב לך, אשתך סיפרה לי שאתה בשיעור". התשלום הגיע.

כנהוג מידי שנה, עם תום ההילולא פונים הכל לבית העלמין לאמירת הסליחות ברוב עם. שם, לאחר אמירת הסליחות, עת הלכות פתוחים בסיומם של שלושת הימים האחרונים שבהם נדמה היה כי יום כיפור ושמחת תורה שימשו בהם יחד בערבוביה מדהימה שתוצאתה הכנה מיוחדת במינה לימים הנוראים ולשנה החדשה שבפתח - יחד עם חיזוק עצום באמונה בכלל ובאמונת חכמים בפרט, אני פוגש עוד ועוד יהודים המסתובבים בעיניים לחות מהתרגשות, בלב פתוח לרווחה. הלב הפתוח מגלגל לפתחנו עוד ועוד סיפורים מדהימים מכלי ראשון.

משפחה

יקרה מצפת - זוג

נשוי שהפתינו לפרי בטן

בתוחלת מפושכת היו כאן

בשנה שעברה מפש. הם ניגשו

אל הרב שליט"א ובקשו מפש

ברכה לפרי בטן הכה פיוחל.

תשובתו של הרב ניתנה להם

על אתר ובפילוס הברורות

ביותר: בעזרת ה' יוולד לכם בן

השנה בזכות הצדיק רבי חיים

פינטו בעל ההילולא זצוק"ל!

הרב צירף פילים נוספות לברכה

"לבן שיוולד בעזרת ה' קיראו

"חיים פתן"

ר' ישראל אינגבר - מטורונטו שבקנדה מספר על היכרות בת כ-13 שנה עם הרב שליט"א. "פרוספר לוגסי - חבר וותיק - הוא שעודדני להגיע לקבל את ברכת הרב.

עד אותה תקופה קשור הייתי עם אחד מחשובי הצדיקים שנפטר אז לבית עולמו, זכיתי להיות תלמידו החביב של אותו צדיק זצ"ל וכעת חיפשתי לי רב לדבוק בו ולקבל ממנו דרכי הנהגה ישרים. מוצאו של ר' ישראל בעדות אשכנז אך למרות זאת "חיפשתי דווקא קשר עם רבנים ספרדים".

באמתחתו סיפורי אמונה רבים, אישיים בהחלט, אולם מנקודת מבטו, גדול בהרבה ערכה של ההדרכה לחיים מתוך דעת תורה צרופה, מתוך ראייה השמורה אך ורק לגדולי התורה ואדיריה. דוגמא? הנה אחת מיני רבות: יש לנו בת מוצלחת וטובה במיוחד שאנו מתקשים במציאת שידוך עבורה, בעת שהגיע הרב שליט"א למונטריאול היצגנו בפניו את התמודדותנו. הרב התבונן רגע קט ומיד השיב "אמנם זה קשה, אולם בכל עניין חייבים שיהיו גם בעיות שיהיו אתגרים, טוב שהאתגרים וההתמודדויות מגיעים עכשיו ולא אחר כך!"

דבריו היו עבורנו כמים קרים על נפשות עייפות מחמת המסר העצום הטמון בהם. במחשבה שניה אפילו הצלחנו למצוא בין המילים גם דברי ברכה להמשך טוב וקל יותר. המשך שהגיע כמוכן בשעה טובה ומוצלחת.

כלילה האחרון לשהותנו במוגדור, הצלחתי סוף סוף לשוחח גם עם יהודי יקר שדמותו משכה את תשומת ליבי כבר בשנה שעברה.

ג'וליאנו וינקל איש עסקים מארגנטינה שנראה היה

כמי שמחובר בעוצמה חזקה במיוחד לרבי דוד שליט"א, כמי שרוחש כלפיו כבוד רב מהרגיל.

בתפילת שחרית של שבת הוא היה אחד מהאנשים שרכשו 'עלייה' בסכום גבוה מאוד לכבודו של רבי חיים זיע"א ולהבחל"ח רבי דוד שליט"א.

איש צנוע הוא ובתחילה ניסה לפטרני בכך ש"דבר עם בני מרדכי מאלך, הנה הוא בסמוך אלינו, יש באמתחתו כמה סיפורים". את אחד מהסיפורים שחוזה מרדכי בעצמו שמעתי ורשמתי, אך בהמשך הצלחתי לשמוע גם את סיפור היכרותו הראשונית והמופלאה של האב גוליאנו.

הנה סיפורו של מרדכי מאלך המקדים כי זו הפעם הרביעית שהוא מגיע להילולא ומבקש לציין ברגש עז כי "חוויתי שינויים רבים בחיי בזכות רבי דוד שליט"א".

הוא מקדים כי כאמור יש באמתחתו סיפורים רבים בעדות אישית, אולם אספר לך הסיפור האחרון שראיתי. בפעם האחרונה שרבי דוד הגיע לבואנוס איירס, באתי אליו כהרגלי כשבפעם הזאת התלווה אלי אחד מידידי, ארגנטינאי גוי,

לא-יהודי. הוא בא לבקש ברכה מהאיש שעליו שמע סיפורים כה רבים ממני. בבואו אל הרב נכנסתי עמו מאחר והוא אינו דובר את השפה האנגלית. הקדמתי לרב שהוא אינו יהודי וסיפרתי שלאחד מבני משפחתו יש בעיות והוא זקוק לברכה.

הרב נטל דף ועט ו...כתב עבורו קמיע. חשבתי שהרב לא שם לב למה שציינתי בתחילת דברי ועל כן חזרתי ואמרתי "אבל הרב, הוא אינו יהודי, הוא גוי". ברור וידוע היה לי שהרב אינו כותב בשום אופן קמיעים לגויים. (מכיון שישנם פסוקים ויש חשש שלא ישמרו כראוי).

"כן", ענה הרב כשהוא מהורהר כולו, אבל אני מרגיש שהוא זקוק לקמיע".

הלה חש שדבר מה טורד את מנוחתו ושאלני מהו. סיפרתי לו דברים כהווייתן: אתה אינך יהודי והרב אינו כותב אף פעם קמיע לאינו יהודי, מעולם לא ידוע לי שהרב כתב קמיע לגוי".

"נראה לי שאני כן מבין למה הרב כן כתב לי את הקמיע" אמר, כנראה זה בגלל שאמא שלי היא יהודיה..."

סיפורו של הבן מדהים, של האב מר ג'וליאנו (שאותו שמענו בקצרה מפאת קוצר זמן) הותיר אותי פעור פה: "הסיפור הראשון שלי עם רבי דוד שליט"א התרחש לפני 3 שנים. הגעתי אליו לראשונה והוא מיד אמר לי "אני חושב שאת לבך מטרידה בעיה גדולה". אישרתי

והרב שאל "מה הבעיה?". גוללתי באוזניו את אשר על ליבי: ספינה גדולה שהיתה בבעלותי טבעה בים הדבר היה בגדר תעלומה אמיתית מאחר ומדובר בספינה גדולה מאוד וצוותות נרחבים של צוללנים וסירות חיפוש מקצועיות סרקו את איזור הטביעה כולו אך לא מצאו ולו גם רמז קל למקום הימצאה של הספינה. איש לא הצליח לתת מענה לפליאה העצומה להיכן נעלם גוף עצום שכזה, טונות רבים של ספינה שנעלמו מבלי להותיר עקבות כלשהם.

רבי דוד חנניה שליט"א הרהר מעט ולפתע חרץ בחדות "בעוד 36 ימים תימצא הספינה!"

"האם הרב בטוח בכך?" "כן! גם הכסף יחזור! אתה לא תפסיד כלום בעזרת ה'"

הרב הוסיף עוד כמה משפטי חיזוק שעבור ג'וליאנו היו ועודם בעלי משמעות עמוקה מאוד והוא יצא מהפגישה עם הרב ברגשות מעורבים מאוד.

הימים חלפו כשכל העת מושקעים סכומי עתק בנסיונות למציאת הספינה (המאוד) יקרה.

בדיוק לאחר 36 ימים מיום פגישתי עם הרב ישבתי מול המחשב מעט לפני יציאתי לתפילת מנחה, הסתכלתי על השעון המורה על כך שהיום הזה עומד להסתיים ומחשבות שונות מילאו את ראשי. "אולי הרב טעה", "אולי אתקשר אליו", "אולי לא הבנתי נכון את דבריו".

בעודי יושב על כיסאי נשמע האות המורה על קבלת דואר אלקטרוני במחשב, פתחתי אותו ותדהמה אמיתית אחזה בי. בהודעה זו שהגיעה זמן קצר ביותר לפני שקיעת החמה של היום ה-36 התבשרתי כי הספינה נמצאה בדיוק באיזור שבו שיערו שתהיה - 12 מטר בעומק הים. באותה הודעה התבשרתי אפילו כי שום דבר לא חסר בה!

ג'וליאני אוחז בידי ומגביה מעט את קולו כדי להדגיש נקודה חשובה מאוד: הסיפור הזה (ועוד עוד כמה וכמה סיפורים שכאלה שאתם חוויתי בגוף) אינו עוסק בספינה או בכסף הרב שהיא שווה ("כמה?" אני שואל, והוא מתחיק, "הרבה, הרבה מאוד"), הסיפור אינו עוסק בכך שלא הפסדתי

את הסכום הרב הזה, הוא עוסק ברבי דוד שכיוון את מילותיו על היום המדויק שבו תימצא הספינה. דברים שהתקיימו בדיוק נמרץ, מדהים ומעורר השתאות עצומה.

כסא לחיים

בשיחה שערכתי עם הרב שליט"א ואשר הופיעה בגליון הקודם של של "בחדשות החיים" שמעתי מפיו כי כל מטרותיו היא לקרב את האנשים לכור מחצבתם, לאביהם שבשמים.

ניתן היה להבין שכוונתו גם לאותם מעשים מופלאים שמותירים את צאן מרעיתו ואת כל השומעים עליהם פעורי פה. לאותם פיות נפערים משליך הרב מים חיים, מים טהורים - מי התורה המהווים סם חיים לכל.

בבוקר האחרון לשהותי במוגדור אומר לי הרב שליט"א "כדאי לך לשוחח עם מר אברג'ל מארה"ב" מתברר שבפי היהודי הזה ישנם כמה סיפורים מדהימים על דרכי הקירוב של הרב שליט"א, אולם מכולם בחרנו דווקא את זה שבמבט מבחוץ נראה פחות שגרתי, יהיו שיאמרו אפילו שפחות מקובל. אולם מי שמכיר מעט את הרב (וגם מי שאינו) יבין כי זהו חלק משיטתו האוהבת, המקרבת בכל מחיר.

מר אברג'ל מספר על משפחה ניו יורקית ("הם נמצאים כעת כאן, בהילולא במוגדור") שהרב שליט"א התארח בביתם לפני כשנתיים. אחת מבנות המשפחה הגיעה למקום כשהיא אינה לבושה בצניעות וניכר היה שהיא אינה מנהיגה את אורחות חייה על פי דרך התורה. היא הכירה בהחלט בגדלותו של האורח החשוב שבביתם וביקשה ממנו ברכה. הרב מצידו דיבר איתה על צניעות, על כך שדרך התורה מחייבת הנהגה מסויימת המתאימה יותר לכבודה של בת ישראל ולמהותה הפנימית.

לפתע הכריזה האשה משהו שבתחילה נשמע כבדיחה, אולם בהמשך ניתן היה להבין שעבורה מדובר ביותר מכך: "אני מוכנה לשנות את לבושי - בתנאי אחד" אמרה, "בסלון ביתי ישנו שלחן יקר ביותר וסביבו חמישה כסאות. כסאות אלה תואמים בצבעם

ברוך מתייך לשלום

בחרדת קודש מקדמים אנו
בברכת ברוכים הבאים בשם ה'
את מעלת כבוד
הגה"צ המפורסם לשם ולתהילה
מגדולי מקימי עולה של תורה
וממרבצי התורה בדורינו
חביבם של גדולי ומאורי ישראל

ה"ה כ"ק מורינו ורבינו
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
לרגל הופעתו כבוד בשערי ארץ הקודש
לפקוד מוסדותיו הקדושים
ולהתוות את המשך המסילה
העולה בית אל

צהלי ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך
המקדמים פניו ברינה

קהילת קודש
"אורות חיים ומשה"
אשדוד

קהילת קודש
"פניני דוד"
ירושלים

רבני ואברכי הכוללים
בירושלים ובאשדוד

שהיתה מעודכנת באובססיית הכיסא. היא סיפרה לה על הרב
וברכתו בנושא הכיסא. לפתע ניתקה את השיחה בפתאומיות "אני
חייבת לחזור אלייך" אמרה לחברה שמעבר הקו.
באותה שניה היא ראתה כיצד הפועלים מפנים מהמשאית
רהיט ועוד רהיט וביניהם לא פחות מכיסא התואם בדיוק לזה
שאחריו היא מחפשת מזה תקופה ארוכה!

היא ירדה מן הרכב בבהילות וניגשה לפועלים "האם אפשר
לקחת את הכיסא?" שאלה בתקווה, "בבקשה!" השיבו, "את
חוסכת לנו מקום באשפה" התחייכו.

הכיסא נמצא שלם לחלוטין, תואם
במדויק לאלה שבביתה! עבורה היתה זו
התגשמות מדהימה ומהירה בהרבה
משציפתה של ברכת הרב שליט"א.
כאשת עסקים ממולחת הבינה בה
בעת גם כי כעת עליה לפרוע את
התחייבותה שלה...

היא פרעה את התחייבותה
במלואה! "היא נמצאת כאן כעת,
בהילולת הצדיק, ראשה מכוסה
ובגדיה צנועים - כחלק מהתקרבותה
לשורשיה, ליהדות שאותה זנחה
עד עתה מחוסר הבנה וידיעה. היא
שינתה את אורחות חייה מן הקצה
לקצה. את ילדיה היא העבירה
למוסדות המכונים בדרך התורה
ואם תבקר בניו יורק תוכל לראותם
משתובבים כשציציותיהם מתבדרות
באוויר של ניו יורק".

מר אברג'ל מסיים את סיפורו
(בו היה נוכח מקרוב בעצמו) ברגש: "אותי
הדהים הסיפור הזה, לגלות כיצד אפילו
מתוך בקשות פשוטות ולכאורה שוליות
של אנשים ניתן לקרבם בצעדים גדולים
ומשמעותיים".

זוהי דרכו של הרב הצדיק רבי דוד חנניה פינטו שליט"א,
המטרה הסופית שלו תמיד זהה, אין זה משנה אם מדובר באונייה
אבודה - או בכיסא נעלם, תמיד בסופו של הסיפור, כשימצא הפתרון
לבעיה - יהיה שם גם יהודי שמתחזק ביהדותו, שמתקרב לאביו
שבשמים שליבו הרחום והאוהב של הרב משמש עבורו כמצפן
לכיוון הנכון, אל היעד הגדול של חיי תורה ומצוות אמיתיים.

במדויק לעיצובו הוורוד של החדר כולו. "כעת חסר לי עוד כסא
אחד תואם בעיצובו וצבעו" אמרה בתחילה חיפשתי בחנויות
השונות אך משלא מצאתיו הפך הדבר אט אט למעין אובססיה,
למשהו שמנקר כל העת בראש, טורד את המנוחה ואינו מניח. ככל
שחלף הזמן הפך הדבר לאובססיה של ממש, היא התרוצצה בין כל
החנויות האפשריות ובכולן שמעה תשובה זהה: כבר לא מייצרים
כסאות שכאלה.

"אם יברכני הרב שאמצא את הכסא המבוקש - אני חוזרת
בתשובה!" הכריזה האשה שבאותה עת עדיין היתה
שבויה כל העת בחיפוש אחר החומריות ברמה
שבה הפך עניין שכזה למעין 'סימן' עבורה
לשינוי באורחות חייה. היא אף הוסיפה
עוד כמה משפטים שמהם ניכרה
רצינות כוונותיה את דבריה הנרגשים
חתמה במילים "אני מאמינה שבזכות
הצדיק רבי חיים פינטו יוכל הרב
לברכני על כך".

הרב שליט"א שמע את הדברים
וחשב לעצמו 'בשביל כיסא לערב את
זכות הצדיק - סבי הקדוש רבי חיים?'
לאחר הרהור קל החליט הרב לברכה
ואמר לה "לכי כעת לביתך ונראה מה
יהיה בעז"ה"

לאשה הזאת ישנו עסק גדול בניו
יורק, אולם כדרכם של רבים מאנשי
העיר ההומה הזאת העדיפה תמיד
לנסוע ברכבת העירונית כדי להגיע
במהירות ליעדה ולחסוך את החיפוש
אחר מקום חנייה.

למחרת בבוקר נקבעה לה
פגישה חשובה, אולם היא קמה מעט
באיחור ובכך גם איחרה את הרכבת. היא
החליטה לנסוע הפעם בכל זאת ברכבה,
החלטה שלאחר מספר דקות נראתה שגויה
שכן היא מצאה עצמה בתוככי 'פקק-תנועה' ניו יורקי

אופייני לשעות הלחץ של הבוקר. משאית עצומת מימדים ניצבה
בתחילתו של הרחוב וחסמה את המעבר בדרך שגרמה לתנועה
ברחוב להתנהל בעצלתיים. היא ניצלה את הדקות היקרות
הללו לשיחות טלפון נחוצות ובלילה כבר חששה מפני עוד בוקר
שמתחיל בצורה 'צולעת' שכזאת.

לקראת סיום הנסיעה באותו רחוב פקוק, כשמולה נראתה כבר
המשאית שממנה נפרקו על ידי פועלים רהיטים שונים לאשפה
הסמוכה, צלצל הטלפון ועל הקו היתה חברתה מקנדה. חברה

אנשי אמונה

מקבץ סיפורים על כחה של אמונה תמימה

טיסה פרטית

נהיה במרוקו גם ביום ראשון בעזרת ה', וכך יספיק בנך להשתתף בהילולת הצדיק".

וכך היה.

ביום ראשון הגיע מר מוריס הי"ו למרוקו ובידו תמונה בה הוא מצולם בתוך מטוס שכל מושביו ריקים, והוא הנוסע היחיד בו.

כששאלתי אותו לפשרה של תמונה מוזרה זו, סיפר לי מר אוחיון על ההשגחה המופלאה שלא עזבה אותו מרגע שיצא משערי הכלא ועד שהגיע להילולא במרוקו:

"ביום שישי, מיד עם שחרורי המפליא מבית הסוהר, פניתי לרכוש כרטיס טיסה למרוקו כדי שאספיק להשתתף בהילולת הצדיק.

במשרדי חברת הנסיעות אמרה לי הפקידה שישנה טיסה שאמורה לצאת למרוקו מנמל התעופה "שארל דה גול" ביום ראשון בשעה שש בבוקר, ויש בה מקום פנוי. מובן שרכשתי מיד כרטיס לטיסה זו, ופניתי לערוך את השבת עם בני משפחתי.

ביום ראשון, כשהגעתי לשדה התעופה וכרטיס הטיסה בידי - לא מצאו הפקידות במחשב כל זכר לטיסה שאמורה לצאת למרוקו בשעה זו. נוסף על כך הפקידות אמרו שהטיסות היוצאות למרוקו - אינן יוצאות מנמל התעופה "שארל דה גול", אלא מנמל התעופה "אורלי".

כיון שהיה בידי כרטיס טיסה שהוכיח שקניתי מקום בטיסה היוצאת למרוקו בשעה שש בבוקר של אותו היום מנמל התעופה "שארל דה גול", הועק מנהל החברה למקום, אולי הוא יצליח להבין את מקור התקלה.

לאחר ברור נרחב במחשבי החברה התברר שאכן ישנה טיסה היוצאת בשעה שש למרוקו, אך זהו מטוס ריק שנוסע להביא נוסעים ממרוקו לצרפת, ועל כן נוסעים עימו רק שני טייסים, ללא אנשי צוות וללא שרות של אוכל ושתייה כמקובל בזמן הטיסות.

איש לא הבין כיצד ארעה טעות זו בה הופיעה הטיסה ביום שישי במערך הטיסות המשווקות לציבור, כיון שטיסה זו לא אמורה הייתה להופיע בכלל במשרדי חברת הנסיעות. ובאמת ביום ראשון לא הוזכרה טיסה זו כלל בין הטיסות המשווקות לקהל הרחב.

כיון שהתחננתי למנהל החברה שיסכים לאפשר לי באופן מיוחד להצטרף לטיסה זו בשל הדחיפות שלי להגיע למרוקו מוקדם ככל האפשר - הסכים המנהל לבקשתי לפנים משורת הדין, אך הודיע לי שאהיה הנוסע היחיד במטוס כולו, ולא אקבל אוכל

ושתיה כמקובל במשך זמן הטיסה. כמובן שהסכמתי לתנאים אלו וכך זכיתי להגיע למרוקו.

כדי להוכיח שסיפורי זה אמיתי - ביקשתי מאחד הטייסים שיצלם אותי יחיד על רקע המטוס הריק. והנה התמונה לפניך!"

בסיפור השגחה זה זכה מר אוחיון להגדיל את שם ה' בקרב המשתתפים בהילולא, שהנה ראו כולם כיצד הקב"ה השגיח עליו באופן פרטי בעת שחרורו והצלתו המופלאה, ועד שהגיע להילולת הצדיק ר' חיים פינטו זיע"א במרוקו.

לכבוד הרב דוד פינטו שליט"א - פריז צרפת

סיפורו של יגאל עזריאל

לאביו של סבי, ר' דוד שטרית, הייתה חנות בדים באסווירה שבמרוקו. רבי חיים פינטו, סבו של הרב, היה קונה בחנותו מידי פעם. לדוד שטרית היו כמה בנות, אך הוא טרם זכה לבנים. אמנם נולדו לו שני בנים, אך הם נפטרו סמוך ללידה. בתקופה ההיא, לפני כמה עשרות שנים, היה חשוב מאוד לכל אחד לזכות בבן זכר. בגלל הקרבה שהיתה בין דוד שטרית לבין רבי חיים, הוא פנה אליו וסיפר לו על צערו מכך שלא זכה לבנים. הרב עודד אותו וברכו שיזכה לבן חי ובריא, אך הוסיף שיש לקרוא לילד בשם חיים, ולהביא אותו לשחק באופן קבוע עם ילדי משפחת פינטו בביתם.

ואכן אחרי מעט זמן, נולד להם במזל טוב בן שנקרא בשם חיים [שהוא סבין]. חיים שטרית היה ידידו של רבי משה אהרון, ועלו באותה תקופה לארץ ישראל. שניהם גרו באשדוד, שם קבור רבי משה אהרון וסמוך אליו חיים שטרית.

אחרי חיים נולדו לאב סבי, דוד שטרית, עוד מספר בנים.

אני מספר את מה שקרה לסבי בגלל סיפורי האיש. אני נישאתי באוגוסט לפני מספר שנים. בפעם הראשונה שאשתי טבלה, בספטמבר, היא נכנסה להריון, אך הוא לא המשיך. לאחר שלושה חדשים נכנסה שוב להריון, אך

חיים בזכות רבי חיים

הפילה שוב לאחר תקופה קצרה. מאורעות אלו גרמו לנו עגמת נפש וצער רב. במשך כמה חדשים נוספים חיכנו להריון חדש, אך לשווא.

ידידים מהקהילה סיפרו לנו על ההילולא של רבי חיים פינטו, שנסים רבים מתרחשים בעקבותיה. כששמעתי על כך נזכרתי בסיפור שאמי הייתה מספרת על סבי, חיים שטרית, שנולד בברכתו של רבי חיים פינטו. ואכן, החלטנו להשתתף בהילולא שהתקיימה באסווירה. בהילולא קבלנו את ברכתו של רבי דוד פינטו. הוא ברך אותנו שבזכות רבי חיים פינטו יהיה לנו ילד באותה שנה, ועודד אותנו שלא נדאג. בנו של הרב, רבי משה ברך אותנו גם כן, והוסיף שאם יהיה לנו בן נקרא לו בשם חיים.

אני ואשתי התפללנו והבטחנו מספר דברים שאין כאן המקום לפרטם על ציון הצדיק. ואכן, נענינו בחודש שלאחר ההילולא, כפי שהבטיח רבי חיים פינטו לתלמידיו, שכל אלו שיזכירו את שמו ביום ההילולא יענו. ארבעה ימים לאחר שחזרנו מהמסע, נכנסה אשתי להריון, וברוך ד' יש לה בן. היא כרגע בחודש התשיעי, ואני מקווה שתהיה לה לידה קלה, בעזרת ד'. אנו כמובן רוצים לקרוא לו בשם 'חיים'.

בהזדמנות זו אנו רוצים להודות לה' ולמשפחת פינטו. ויהי רצון שזכות רבי

חיים פינטו יגן עליכם, אמן.

יגאל עזריאל

בזכות שלשה נרות

בשיחת-היחיד שלה והגתה צלילים רבים. ביום ראשון בבוקר, היא ביקשה ממני 'עוד נשיקה'. ביום שני, למרבה הפלא, היא ענתה כל פעם שקראתי לה, אמרה לי "ביי, ביי" כשיצאתי, ושחקה עם אחותה. אלו היו בשבילנו ימים של נסים, ראינו במו עינינו ש'ישועת ה' כהרף עין' ואת כוח התפילות והזכויות של הרב.

אתמול, הקב"ה הראה לי את כוחו האדיר ורחמנותו המופלאה. אתמול בבוקר היה קשה לנועה, היא נראתה עייפה ולא רצתה לשתף פעולה. דאגתי, מכיוון שבאותו יום היה לנו תור לטיפול אצל קלינאית תקשורת. הבאתי לה לשתות מים מהבקבוק של הרב, ולקחתי אותה לטיפול אצל הקלינאית. התפללתי שד' יעזור לה בזכות הצדיקים. ישתבח שמו, זכינו שוב לנס גדול. נועה דיברה ושיתפה פעולה איתי ועם המטפלת באופן מיוחד ובלתי רגיל: היא ביקשה את המשחקים שרצתה, אמרה "ביא, ביא" ועשתה סמנים עם הידיים, היא שיחקה עם המשחקים שהצגנו לה כמו שצפינו, שרה וביקשה את הכדור: "ביא ביא דור דור כדור". קלינאית התקשורת הייתה מופתעת מאוד מההתקדמות שלה; מהעובדה שהיא יושבה יפה במשך ארבעים דקות, משיתוף פעולה ומרמת ההבנה שלה. בלבי הודיתי לה' ולצדיקים במהלך כל הטיפול.

אני בטוחה באמונה שלמה שבעזרת ה' ובזכות תפילותיו של הרב, נועה תמשיך להתקדם. בכל זאת אני מבקשת מהרב שלא יפסיק להתפלל עבורה כדי שתתחיל לדבר, להבין ולפעול כמו שמצופה מבנות גילה. ויהי רצון שנגיע למצב בו נועה תוכל בעצמה להעיד על נפלאותיו של הקב"ה וכוח תפילתם של הצדיקים וזכויותיהם.

אני אעדכן את הרב על ההתקדמות באמצעות גב' לבע,

תודה, סימה

דברות קודש

דברי חיזוק שנאמרו מפי מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

חנוכה

האמונה בה' יתברך ובדברים הנסתרים

הארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום" (בראשית א. ב). מבארים חז"ל שמילים אלו אמורות על מלכות יון הרשעה שהחשיכו עיניהם של ישראל והם סמל החושך והטומאה. ידוע הדבר שמלכות יון מקורה בעמלק שדרכו היא דרך הספק, מתוך כך שבא בטענה שעל האדם להאמין רק במה שנראה לעיניו וניגלה לפניו באופן ברור, ואילו במה שנסתר מעיניו - אין לו להאמין כלל וכלל. וכגון זה היוונים טענו כלפי ישראל שאין להם מה להאמין בבוראם כיון שהוא אינו נראה לעיניים, ולמה להם לעבוד ולהאמין בדבר שמציאותו היא ספק, כאשר השכל וההיגיון מורים לאדם להאמין רק במה שניגלה לפניו באופן הברור ביותר.

עיקרי האמונה

ולמעשה השקפה פסולה זו של עמלק ויון לא חלפה מן העולם, אלא היא ממשיכה לחיות ולהתקיים בתוכנו. נזדמן לי לראות ספר של חוקר והוגה דעות הטוען שהיום ניתן לראות הכל באמצעים טכנולוגיים משוכללים כגון ראדארים וטלסקופים, ומה שהיה נסתר עד עתה מעיני בשר ודם, ניתן כיום לראות באופן ברור וחי. אותו חוקר כופר המשיך וטען שאם אין באפשרותו לראות את הבורא על אף כל האמצעים והעזרים המשוכללים העומדים לרשותו, יש בזה להעיד שאין כלל בורא לעולם, רחמנא ליצלן.

עיקרי האמונה ויסודותיה מורים לאדם להאמין גם במה שאינו נראה לעיניו. זוהי למעשה מצות האמונה, לקבל את דברי ה' יתברך ככתבם וכלשונם וללכת אחר דבריו גם כאשר הדברים לא תמיד מובנים לנו בשכלנו ולא מתקבלים על דעתנו, ולמרות שאין ביכולתנו כלל לראות את ה' ולחזות בו. וכמו כן אנו מאמינים שבמתן תורה ראו את הקולות, כנאמר "וכל העם רואים את הקולות", למרות שזה דבר שלא נתפס בשכלנו כלל.

ישנן בעולם מציאויות רבות שניתן לפרשן לכאן ולכאן, הכל תלוי בזוית הראיה של האדם ובאופן שבו הוא מסתכל על הנעשה סביבו. מקובלנו שבזמן שיש בארץ הקודש בצורת חזקה והשמים נעצרים מלהוריד גשמים, גדולי הדור קוראים לציבור לצום ולהתפלל ואף להתחזק בעניין כזה או אחר. וכאשר לאחר זמן מה אכן יורדים גשמים, יש שבאים ואומרים שהרוחות הן אלו שהביאו את ענני הגשם והגשמים ירדו בדרך מקרה, לעומתם המאמינים בלב שלם יודעים בתכלית הידיעה שהקב"ה שמע לתפילות בניו והעביר מעליהם את רוע הגזרה. אמנם אף אדם לא ראה בעיניו כיצד הקב"ה הביא את העננים, אך מתוך היותו מאמינים יש בנו את הידיעה וההכרה הברורה שמאת ה' היתה זאת ורק בידו לבדו נמצא מפתח הגשמים.

מקרה - רק מה'

ככל שהאדם משתדל לראות את יד ה' בכל דבר ועניין, אף בדברים שלכאורה מסתדרים בדרך הטבע, כך גוברת ומתעצמת בקרבו האמונה התמימה בה' שהכל מאיתו יתברך ואין מקרה בעולם. שהרי המילה מקרה - אותיותיה הן רק-מה'.

בעוד שדרכה של יון היא דרך החשכה, דרכו של עם ישראל היא דרך האור, מתוך כך שהם דבקים באור התורה, וכשבית המקדש היה קיים הכהן הגדול היה מעלה את אור המנורה. וכיון שהיוונים הכירו בכך שכל כוחם של ישראל עומד מהאור, לפיכך הם ביקשו להחשיך את אותו אור על ידי שניסו לבטל את ישראל מאור התורה, וכמו כן טימאו את כל השמנים כדי שלא תהיה אפשרות להדליק את אור המנורה הרומו לנשמות עם ישראל ולאור התורה הקדושה.

הנה קשה מדוע הקב"ה ציוה על ישראל לבנות לו בית מקדש ולהדליק את אור המנורה, וכי הקב"ה שהוא מלאו כל הארץ כבודו זקוק לבית ולמשכן בכדי להשכין את שכינתו, והאם הקב"ה שהוא אור אין סופי זקוק לאור המנורה. גם משה שנצטוו לבנות את המשכן נתקשה בזאת, וכמו כן שלמה המלך שנצטוו לבנות את בית המקדש נתקשה - מפני מה הקב"ה

זקוק לבית השראת שכינה בשעה ששכינתו מצויה בכל העולמות כולם. משיבים על כך חז"ל שכל עניין בניית בית המקדש והדלקת המנורה אינו בעבור הבורא יתברך אלא בעבור עם ישראל הזקוק לקרבת ה' יתברך ולהשפעת אורו. וכך מבואר בגמרא שבת (כב. ב) "וכי לאורה הוא צריך והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו, אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל".

דבר פשוט הוא שהקב"ה אינו זקוק שנבנה עבורו בית, נקטיר לפניו קטורת, נדליק בשבילו את המנורה ונקריב לפניו קרבנות, אלא כל בניית בית המקדש ושאר הפעולות הנעשות בו באות להרבות את זכויות עם ישראל ואף לעורר אותם לגבי מציאות ה' יתברך שלמרות שהוא אינו נראה לעיניהם - כבודו מצוי בכל מקום בעולם. ומשמע בזה שקיים בית המקדש והדלקת המנורה, וכמו כן כל העבודה שנעשתה בבית המקדש, באים לקשר את בני ישראל לבוראם ולהעמידם על כך שהקב"ה מצוי בקרבנו על אף שאין ביכולתנו לראותו כמאמר הכתוב "כי לא יראה האדם וחי".

הגמרא ממשיכה משל למלך שאהב מאד את אחד מעניי העיר, ומשום אהבתו הגדולה לעני הוא אמר לו שברצונו להתארח בביתו ולסעוד על שולחנו. בארמונו של המלך לא היה חסר דבר והמלך לא היה זקוק כלל לסעודת העני, אך בכדי לגרום לעני תחושה טובה של קרבה, וכדי לחזק בו את ההרגשה שהמלך אוהב אותו - ביקש ממנו המלך לבוא לביתו ולהתארח אצלו. וכגון זה הקב"ה מבקש מאיתנו להתארח אצלנו בתחתונים ולהימצא בקרבנו, על מנת לגרום לנו הרגשה טובה שהקב"ה אוהב אותנו וחפץ להימצא בקרבנותו.

אמונת אהרון הכהן

מובא בדברי התורה הקדושה שדעתו של אהרון הכהן חלשה על כך שלא היה שותף בקרבנות הנשיאים שבאו מתוך נדבה ורצון טוב. כשראה הקב"ה עד כמה אהרון מצטער שהפסיד את חלקו בקרבן הנשיאים, הוא הפקיד בידו את הזכות הגדולה להדליק את המנורה באומרו

'שלך גדולה משלהם'. אהרון קיבל את דברי הקב"ה בשמחה גדולה והקפיד למלא אחר ציווי ה' בדקדוק רב כפי שהעיד בו הכתוב "ויעש כן אהרון" וביאר רש"י - מלמד שלא שינה. וראיתי בספר פיתוחי חותם שכתב כך. אולם עניין זה קשה עד מאד. מה מקום ראה הכתוב לשבח את אהרון הכהן על שלא שינה מדברי ה' יתברך, וכי היתה לאהרון הוה אמינא לשנות מצויו ה', הרי ברור הוא שאהרון שמח על שהקב"ה נתן בידו את הזכות להדליק את המנורה, ולפיכך מה המקום לשבח אותו כל כך שקיים את דבר ה' ככתבו וכלשונו.

ותירץ שם שכאשר הקב"ה הורה לאהרון על עניין המנורה, הוא מסר בידו את המסר שכאשר מדליקים את נרות המנורה, אור המנורה עולה עד השמים ומוריד עימו שפע ברכה לעולם. והנה אותו אור שעולה לשמים וגם השפע שיורד בעקבותיו לעולם - אינם נראים לעיני האדם, אך למרות כן אהרון האמין באמונה שלמה בכוחות הסגוליים הטמונים בהדלקת המנורה, ובשעת הדלקת המנורה כיון בדעתו להוריד שפע לעולם, על אף שאותו שפע לא נראה לעיניו. ונראה שעל כך שיבח הכתוב את אהרון שלא שינה. כלומר השבח של אהרון עמד לו בזה שקיבל את דברי ה' בקבלה גמורה ובאמונה שלמה על אף שהתגשמותם ומציאותם לא נראתה לעיניו בחוש. עד כאן דבריו הקדושים.

ידועה קושיית מרן הבית יוסף משום מה חוגגים את נס החנוכה למשך שמונה ימים, הלא בפך השמן היתה כמות של שמן שמספיקה ליום אחד. ואם כן הנס היה רק על שבעת הימים הנוספים, ומשום מה אנו חוגגים במשך שמונה ימים ולא במשך שבעה ימים שבהם נעשה הנס. ובפשטות מתרצים קושיה זו שאמנם הנס נעשה רק לשבעה ימים, אך היום הראשון מצטרף לאותם ימים ולפיכך הינו בכלל הנס. אם בית חשמונאי לא היו זוכים למצוא את פך השמן הטהור, אזי לא היה ניתן להדליק את המנורה גם לא ביום הראשון. לפיכך אנו חוגגים במשך שמונה ימים, ביום הראשון על עצם מציאת פך שמן טהור שלא נטמא בידי היוונים, ואילו בשבעת הימים הנוספים על עצם הנס שנעשה עם השמן שהיתה בו ברכה והמעט הספיק למרובה.

ולפי דברינו נראה לבאר קושיה זו מכיוון נוסף, שכל השקפת היוונים היתה להאמין רק במה שרואים, ואילו במה שלא נראה לעין - הם כפרו וטענו שהוא אך מקרה. ולפיכך היוונים ביקשו לכבות את אור המנורה ולחלל את שמונה, כיון שעל פי שיטתם אין בכוח המנורה להוריד שפע מהשמים היות ושפע זה אינו נראה לעיניהם בחוש. ומשום כך הקב"ה בחר לקיים את הנס עם פך השמן שהיה מוחבא ונסתר. על מנת להוכיח ליוונים שעל אף שפך השמן נעלם מעיניהם אין בזה לסתור את מציאותו - והראיה שבית חשמונאי זכו לגלותו. וכשם שפך השמן נעלם מעיני היוונים ולמרות כן היה קיים, אף השפע היורד מן השמים שריר וקיים אף שאין בכוח בן אנוש לחזות בו ולראותו. ולכן אנו חוגגים במשך שמונה ימים, היות והנס היה על עצם מציאת פך השמן שהיה חבוי ונסתר, ובעוד שהיוונים לא גילו אותו ולא הצליחו לחלל אותו ולטמאו, בית חשמונאי זכו למצוא אותו ועל ידו הסירו את חשכת יון.

ביאור נוסף שניתן להביא בעניין זה הוא שהנר הראשון המשלים לשמונה ימים הינו כנגד הנשמה המשולה לאור הנר כנאמר 'נר ה' נשמת אדם'. וכשם שאור הנר נע וזע וממשך כלפי מעלה, אף הנשמה זעה בקרב האדם ומנסה למושכו מעלה מעלה כלפי הקדושה והרוחניות. ומתוך שהאדם יתבונן באור הנר העולה כלפי מעלה, הוא יתעורר לגבי נשמתו שהיא כנגד המספר שמונה שהינו ממעל ומעבר לכל העולמות. ובזה האדם ישכיל לדעת שנשמתו מקורה מן העליונים ולפיכך עליו לרוממה ולקדשה וחלילה לו מלטמאה ולהחשיכה בתרבות יון הרשעה.

מצינו שבנוסף לשמונת נרות החנוכיה ישנו נר נוסף הקרוי בשם 'שמש'. וחשבתי לומר שהשמש מסמל את הצדיקים שיש לנו לשמשם ולכבדם. ולמעשה האמונה בה' מגיעה דרך הצדיקים, שהנה הקב"ה אינו נראה וניגלה לעינינו, אך למרות כן יש לנו להאמין בו ולקיים את דבריו. וכיצד נצליח להגיע לידי אמונה ה' יתברך למרות שהוא אינו נראה לעינינו, מתוך דבקות בצדיקים ושימושם, כיון שהם מאמתים את מציאותו של הקב"ה ומקשרים אותו אלינו יתברך.

ט"ו בשבט - הקשר בין פרשת יתרו לט"ו בשבט

וכידוע מצוות התורה משמחות את הלב וגורמות נחת מרובה לעושיה, ואף צבעי הפירות משובבי עין ומשמחי לב, ואדם הרואה את צבעי הפירות מיד אומר בליבו "מה רבו מעשיך ה'", ומגיע לידי הכרה שיש בורא לעולם ויש מנהיג לבירה, ועל כן יחוש חובה לקיים את מצוות ה' יתברך האמורות בתורה שנתניתה לעם ישראל מוזכרת בפרשת יתרו.

ופעמים רבות קורה שלאחר ימי ההתעלות של תקופת הימים הנוראים חלה ירידה ונסיעה בעבודת ה' ולפיכך העניק לנו הבורא ברחמי הזדמנות נוספת על מנת לשוב ולהתקרב אליו, שכאשר האדם יראה את חניטת הפירות הוא יתמלא ברגשי גיל והכרת טובה לבורא וימהר לשוב בתשובה שלימה ויתקרב לתורה הקדושה ומצוותיה.

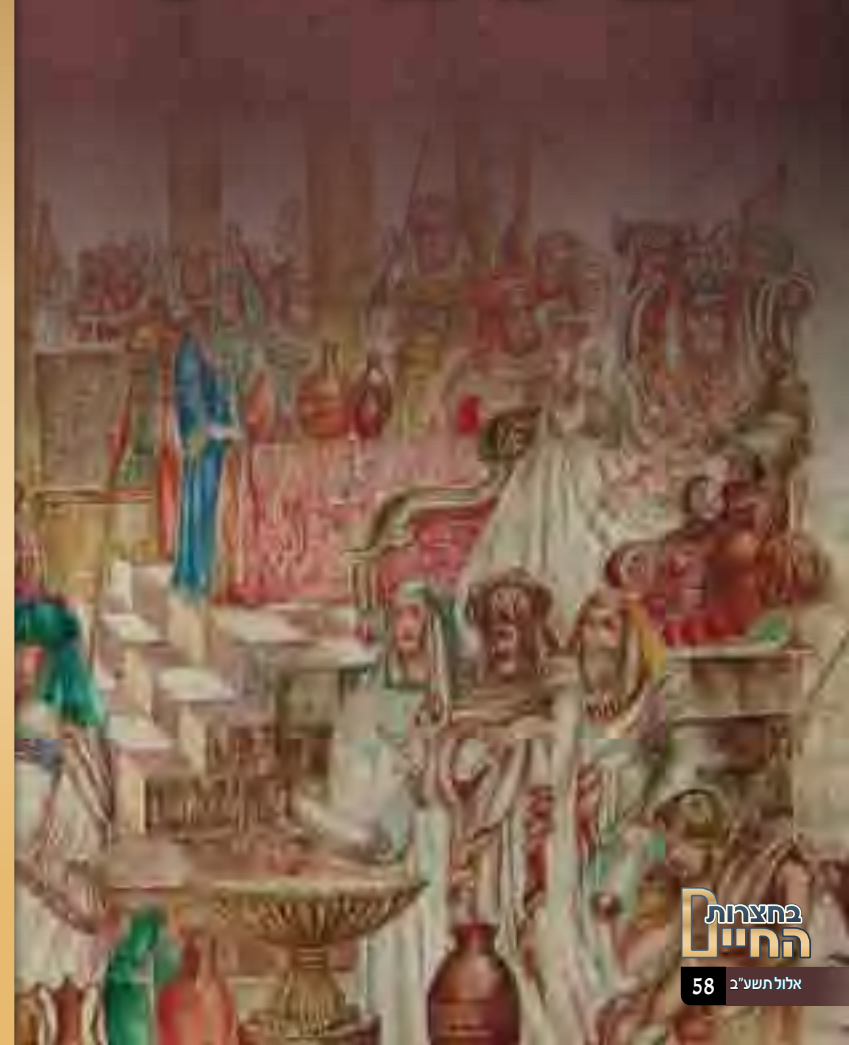
בפרשת יתרו מבוארים ומסופרים העניינים הנוגעים לקבלת התורה, וחשבתי שהקשר בין פרשת יתרו שבתקופת קריאתה חל גם ט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות, נעוץ בזה, שבזמן שהקב"ה הוריד את התורה לעולם ונתנה לעם ישראל נתקשרו בכך שני העולמות, עולם הבא ועולם הזה שנבראו באות ה' ובאות י', כדכתיב "כי ב'יה ה' צור עולמים". ואותיות י'ה אלו שני העולמות שנתחברו ונתקשרו ביניהם על ידי נתינת התורה הקדושה לעם ישראל. והמילה אילן עולה בגמטריה כמנין שם י-ה-ו-ה ושם אדנות וכמו שבאילנות השדה מצוי שמו של הקב"ה כך גם באדם צריך לשכון שמו יתברך, וכיצד יגיע לזאת, על ידי לימוד התורה הקדושה שנתנה וקבלתה מתוארים בפרשת יתרו.

דברות קודש

דברי חיזוק שנאמרו פפי פורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

פורים

התורה מישימחה

כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבים בשמחה".

והנה יש להבין מדוע בחודש אדר דוקא נאמר להרבות בשמחה מה שאין כן בחודש כסליו שלא נאמר בו "משנכנס כסליו מרבים בשמחה" ולכאורה הציווי להיות בשמחה היה צריך להיאמר בעקבות נס חג החנוכה שכידוע בימים אלו עם ישראל ניגאל מהשעבוד הרוחני בו הוא היה נתון כתוצאה ממלכות יון הרשעה, לעומת ימי המן ואחשוורוש שגזירתם היתה על הגוף ולא על הנפש ואם כן בפשטות נראה שהשמחה הגדולה היתה צריכה להיות בימי החנוכה שהרי גאולת הנפש גדולה פי כמה וכמה מגאולת הגוף ומשום הכי קשה מפני מה הציווי להיות בשמחה התייחד על ימי חודש אדר המצטיינים בגאולת הגוף ולא על ימי כסליו המצטיינים בגאולה רוחנית.

"קיימו וקיבלו עליהם"

ומעניין זה יש לשוב ולהקשות מדוע נאמר "משנכנס אב ממעטים בשמחה" ולא מצינו ציווי זה על חודש טבת בו התחילו לצור על החומה וכן לא מצינו ציווי זה על חודש תמוז בו נפרצו החומות וכשם שנאמר להמעט בשמחה בחודש אב כן היינו מצפים לציווי שכזה בימי חודש טבת וחודש תמוז.

ונראה לבאר שעל ימי הפורים נאמר "קיימו וקיבלו עליהם", ומשמע שבימים אלו עם ישראל קיבל עליו את התורה מתוך חשק והתלהבות שלא כמעמד הר סיני בו היה צריך הקב"ה לכפות עליהם הר כגיגית בכדי שיקבלו את התורה, ומשום שבימי הפורים עם ישראל קיבלו עליהם את התורה בשלמות ובשמחה יש ענין להרבות בשמחה היות והתורה היא מקור האושר והשמחה ולפיכך יש סיבה טובה ביותר להרבות בשמחה. לעומת כן בחג החנוכה נעשה לעם ישראל נס גדול והם נגאלו מבחינה רוחנית אך עם זאת נס חנוכה לא התייחד בקבלה מחודשת של התורה ולכן לא מצינו ציווי מיוחד להרבות בשמחה בימי החנוכה.

ומשמע מכך שחג הפורים מסמל את גאולת התורה בזכות האמונה התמימה והפשוטה שהיתה לעם ישראל בזה שהתכנסו כולם לצום ומספד למשך שלושה ימים מתוך אמונה פשוטה שהקב"ה יגאלם מיד צר. ומהתנהגותם זו של עם ישראל בימי מלכות פרס ומדי אנו למדים על התנאי לקבלת התורה - אמונה בסיסית ופשוטה, שרק בזמן שאדם מתהלך עם אלוהיו בפשטות ובתמימות מבלי לנסות להתחכם עימו זוכה הוא להאיר עיניו בתורה.

תפיצות האמונה

ומעתה יבואר מדוע בחודש אב דווקא ממעטים בשמחה, מפני שבחודש זה חרב בית המקדש שהוא סמל התורה. עוד נאמר על יום זה - "על מה חרב בית המקדש על עוונתם את תורת", ואם כן מציאות זו בה התורה גולה מקרב עם ישראל וגורמת לחורבן הבית היא הסיבה לעצב הגדול ומיעוט השמחה בימים אלה, שכאמור התורה היא היא המשמחת, אך כאשר עם ישראל נוטשים אותה ועל ידי כך גורמים לחורבן הבית, יש בכך סיבה מספקת לצוותם להמעט בשמחה בימי חודש אב.

וכשם שהאמונה התמימה גרמה לעם ישראל לחדש את אחיזתם בתורה בימי הפורים, כך גם העדר התמימות גרם לעם ישראל להרפות ידיהם בתורה משום שחשבו שהם יהיו ככל הגויים וילמדו מתרבותם ובד בבד ישמרו את המצוות, אך

הקב"ה הוכיח לעם ישראל שקול יעקב לא יכול לשכון בצוואת עם ידי עשו וכאשר עם ישראל מחלישים את קול יעקב ידי עשו גוברות וגורמות רעה לישראל. כאשר עם ישראל רוצה ללמוד מן הגויים ולהדמות אליהם בתרבותם הוא מפסיד מכל הכיוונים גם אומות העולם מקיאות אותו וגם התורה לא נותנת לו לאחוז בה וכך יוצא שהוא נותר קרח מכאן ומכאן.

וכל אחד אחד מבני העם היהודי צריך לדעת שהתמימות והענווה הם אלו שמעניקים לאדם את היכולת להתגדל בתורה ואדרבה "תורת ה' תמימה מחכימת פת", התמימות שבדבקות בתורה מחכימה את האדם מבלי שיהא לו צורך לחפש להדמות לגויים.

ומשום שעל דברי התורה נאמר שהם משמחי לב ומאירי עיניים אנו מרבים בשמחה בימי חג הפורים בהם זכו עם ישראל לקבל עליהם את התורה מחדש ביתר חשק והתלהבות ומנגד ממעטים בשמחה בימי חודש אב בהם חרב בית המקדש - על עוונתם את תורת.

משנכנס אדר מרבים בשמחה

חכמינו ז"ל אומרים (תענית כו) משנכנס אדר מרבין בשמחה. ויש לנו להבין, איזו שמחה מיוחדת יש בחודש אדר יותר מכל חודשי השנה, שהרי בהרבה חדשים קרו ניסים לישראל, וגם בשאר החדשים צריך כל אדם לעבוד את ה' מתוך שמחה, כמו שנאמר (תהילים ק. ב) עבדו את ה' בשמחה. ומהי השמחה המיוחדת בחודש אדר.

ריבוי שמחה בעבודת ה'

ואולם, דווקא בחודש אדר יש באמת לשמוח יותר ולהרבות בשמחה יותר משאר החדשים, וזאת מפני כמה סיבות, ואבארם אחת לאחת.

בחודש אדר יש סגולה יתירה לשמחה, שכן על ידי ריבוי שמחה בעבודת ה' בחודש זה יתעלה האדם מעלה מעלה. זאת מכיון ובחודש זה התרחש אכן נס גדול כי ניצלנו מהמן הרשע. שהרי, על ידי המן הרשע היו בני ישראל עלולים לאבד לגמרי את אמונתם בבורא עולם, וגם להיות מושמדים כליל מעל פני האדמה. אבל להיפך קרה.

בני ישראל עוד התחזקו באמונה יתירה והתעלו בעבודת ה', והרבו בתפילות, ועבדו את ה' בשמחה עד שנעשה להם נס, ונתקיים בהם (אסתר ט. א) ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם. משום כן מרבים בשמחה בחודש זה על שניצלנו מכל זה והתקרבו אל השם יתברך.

ועוד נוכל להסביר בענין. חודש אדר הוא קודם חודש ניסן, וכידוע גדולה מאד מעלתו של חודש ניסן, שהרי עליו אמרו חז"ל (ר"ה יא. שמיר"ט, יב. זוהר הק' ב, קכ) בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל.

ועל כולנה אפשר לומר

כי השמחה בחודש

זה, חודש אדר נובעת

ממה שאמרו חז"ל הדר

קבלוה בימי אחשוורוש.

כי בחודש אדר, בפורים

קיבלו בני ישראל את

התורה שוב מתוך

שמחה, בבחינת מה

שכתוב קיימו וקבלו

היהודים, קיימו מה

שקיבלו כבר. וכידוע

ללא תורה אין קיום

לעולם. וכיון שבני

ישראל קיבלו שוב את

התורה בשמחה מתוך

רצון יש איפוא לשמוח

ביותר בחודש זה.

מתוך רוב שמחה - לחודש ניסן

ואם כן, אם האדם מרבה בשמחה בחודש אדר, וכך הוא נכנס מתוך רוב שמחה ועבודת ה' לחודש ניסן, ממילא יכול הדבר להביא לנו את הגאולה, ואת השחרור מהיצר הרע ורק להתקרב לה'. ואם כן ודאי הוא שיש לשמוח ביותר בחודש אדר.

ואף גם נוכל להוסיף בענין, כדברי רבותינו הקדושים שאמרו כי חודש אדר לפני חודש ניסן הוא כמו חודש אלול קודם חודש תשרי. דהיינו, בחודש אלול שב כל אדם בתשובה מיראה על כל העוונות שעשה כל ימות השנה, והוא רוצה להיות נקי וצח בהגיעו לימים הנוראים, לחודש תשרי שהוא החודש הראשון בשנה.

כן הוא הדבר בחודש אדר. חודש ניסן הוא כידוע ראש השנה לחדשים, כמו שנאמר (שמות יב, ב) החודש הזה לכם ראש חדשים, ואז כל אדם שב בתשובה מתוך אהבה להשם יתברך על כל הניסים שעשה לנו בהוציאנו ממצרים.

ואם כן, בחודש אדר, מרבים בתפילות וצדקות, מתוך רוב שמחה וחיבה אל ה', ואז חודש אדר הוא החודש המסוגל לתשובה מאהבה. ולכן אז יש לשמוח ביותר, כי שבים בתשובה ומתקרבים אל ה'. ורמז יש בדבר על פי מה שאמרו במשנה (פסחים א, א) אור לארבעה עשר בודקין את החמץ וכו', החמץ הוא העבירות, ושבים אל ה' כמו באלול, ולכן בחודש אדר יש לשמוח ביותר.

שמחת קבלת התורה

ועל כולנה אפשר לומר כי השמחה בחודש זה, חודש אדר נובעת ממה שאמרו חז"ל (שבת פח) הדר קבלוה בימי אחשוורוש. כי בחודש אדר, בפורים קיבלו בני ישראל את התורה שוב מתוך שמחה, בבחינת מה שכתוב (אסתר ט. כז) קיימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר (בחודש סיון מתוך אונס). וכידוע ללא תורה אין קיום לעולם (פסחים סח. נדרים לב). וכיון שבני ישראל קיבלו שוב את התורה בשמחה מתוך רצון יש איפוא לשמוח ביותר בחודש זה.

ולפי זה, אפשר להבין, כיצד יתכן שבני ישראל יקבלו את התורה בחודש סיון מתוך אונס. משל למה הדבר דומה, למלך שבנו נשתעבד לעבד אצל אנשים רעים, והמלך עמל קשות עד ששיחרר את בנו מעבדות והוציאו לחירות. אבל אז אמר המלך לבנו: אם לא תקבל עליך את מרותי ולא תעשה ככל אשר אצוה אותך, אהרוג אותך.

הבן לא האמין כלל לדברי אביו המלך, וחשב לעצמו: לאחר כל מה שאבי סבל בגללי בהיותי עבד, ולאחר כל מה שעשה כדי לשחרר אותי הוא הולך והורג אותי אם לא אשמע בקולו.

מדוע לא התנה עימי בהיותי עבד שהוא משחרר אותי רק בתנאי שאשמע כל מה שיאמר, שהרי אז הייתי נכנע אליו ומקבל את מרותו. משמע שכל מה שאמר אינו אמת כלל. ואולם, חשב הבן: אמנם כל מה שאמר היה רק כדי להפחיד אותי, אבל כיון שהוא עשה לי הרבה טובות אשמע בקולו. לימים המרה הבן את פי אביו ולא נהג כשורה ולא שמע בקול אביו.

אביו אמנם לא הרגו אבל מסר אותו לאנשים רשעים ששוב ישתעבד בבנו, האנשים הללו רצו להרוג את בן המלך, ואז מיד שלח בן המלך שליחים לאביו שיסלח לו על הכל, וכי מהיום והלאה הוא מוכן לעשות ככל אשר יאמר האבא. כן הדבר אצל בני ישראל. בחודש סיון הם לא כל כך האמינו לדברי ה', ולכן שוב השתעבדו להמן ולאחשוורוש. אבל אז כשהם שוב ניצלו מהמן הרשע הם באמת קיבלו עליהם את התורה מתוך רצון ולא מתוך אונס, כיון שידעו כי האבא שלהם, השם יתברך רוצה בהם ואוהב אותם, ורוצה שיתקרבו אליו. ולכן יש לשמוח בחודש אדר בכל שנה.

ביקור בקהילות קודש ארגוניטנה

נשים במאי זכיי

דברי הספד לע"נ האשה הכשרה מרת חנה קורסון ע"ה

עובדי ה' ואוהבי תורה, וכמו שאומרת הגמרא (ברכות יז.) אמר לו רב לרבי חייא "נשים במאי זכיי" ענה לו- בזה ששולחות את בניהן ללמוד תורה, וממתינות לבעליהן שישובו מבית המדרש, עד כאן תוכן דברי הגמרא. וראיתי שהקשו המפרשים- לכאורה מהי שאלת הגמרא "נשים במאי זכיי"? הלא גם להן יש מצוות כגון נידה, חלה והדלקת הנר, שמירת שבת ועוד. ואלו יעמדו לזכותן לחיי העולם הבא. אולם בכדי לזכות לתחיית המתים- אין די בקיום מצוות אלא יש צורך גם בזכות של לימוד תורה. וכמו שאמרו חז"ל (כתובות קיא.) "כי טל אורות טליך" מי שיש בו טל תורה, טל תורה מחייהו. ומי שאין בו טל תורה, אין טל תורה מחייהו.

הרי לנו שרק על ידי זכות לימוד התורה יזכה האדם לקום בתחיית המתים, וידוע הוא שנשים פטורות מלימוד התורה? על כן מקשה הגמרא "הני נשי במאי זכיי לתחיית המתים" הרי אין די בקיום המצוות, וצריך גם את זכות התורה. והנשים פטורות מלימוד תורה, וכיצד יזכו לזה? ומתרצת הגמרא, כיוון שהן שולחות את בניהן ללימוד תורה ומזרזות את בעליהן אל בית המדרש שיקבעו עיתים לתורה, זכות התורה הזו נזקפת להן להחיותן בתחיית המתים.

ואשרי חלקה של האשה הכשרה הזו שזכתה אף היא למעלת התורה, והעמידה דור ישרים מבורך כולם זרע ברך ה'. בנים אוהבי תורה ומקיימי מצוות כי זו כל מטרת האדם בעולם הזה, שיצדע על פי דרך התורה הקדושה וגם את בניו יחנך על אדני התורה והיראה.

וראיתי בספרים הקדושים ש"אלה מסעי בני ישראל... ביד משה ואהרן"- כל מסעות האדם בעולם הזה, עליהם להתנהל על פי "משה ואהרן" דהיינו על פי הדרך שהתוו לנו חכמי ישראל, דרך המסורה לנו מדור דור, עד כאן תוכן דבריהם.

ונסמכה פרשת מסעי לפרשת "אלה הדברים" לומר לך שכל מסעותיו של האדם יהיו אך ורק על פי "אלה הדברים" על פי דברי התורה הזאת. על כל צעד וכל פעולה שהאדם עומד לעשות- יתבונן ראשית כל וישאל את עצמו האם מעשהו זה על פי רוח התורה הקדושה אם לאו. ואם אכן עשה האדם כן, והלך על פי חוקי התורה הקדושה והתנהג במסעותיו ובהליכותיו על פי "אלה הדברים" מובטח לו שהקב"ה יאה בעזרו ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח. וכמאמר הכתוב (משלי ג' ו') "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך". וממשיך הכתוב (במדבר לג ט"ו) "ויסעו מרפידם ויחנו במדבר סיני" אי אפשר לחנות במדבר סיני ששם ניתנה לנו התורה, אלא אם כן קודם כל ייסע האדם ויתרחק מרפיון ידיים. כי מי שהוא רפה אונים ועוסק בתורה בעצלתיים וללא עמל וטרחא, בוודאי שלא יזכה לחנות במדבר סיני. והתורה לא תהיה קניינו ונחלתו.

עוד נאמר (שם לג יז) "ויסעו מקברת התאוה ויחנו בחצרת" כלומר האדם הרוצה להסתופף בחצרות בית ה' ומעוניין לזכות בכרתה של תורה, ראשית עליו להתרחק מן התאוות הגשמיות ולקבץ תחתיו. כי לא ניתן ששניהם ידורו בכפיפה אחת. בלתי אפשרי לרדוף אחר ענייני העולם וגם לזכות לתורה. על כן רק לאחר שיקבור האדם את תאוותיו ואת רצונותיו האישיים- רק אז יזכה לחנות בחצרות ה' והתורה תהא חלקו ונחלתו.

יהי רצון שדברי תורה אלו יהיו לעילוי נשמתה הטהורה של המנוחה הגברת קורסון ע"ה. ותהא נשמתה צרורה בצרור החיים יחד עם נשמותיהם של צדיקים וצדקניות ולא יישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, ובא לציון גואל במהרה בימינו אמן ואמן.

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם" (במדבר לג א) פרשה זו נקראת בימי בין המצרים שהם ימי צער, וכלל ישראל מתאבלים בהם על חורבן בית מקדשנו. לצערנו מידת הדין מתוחה בימים הללו בכל שנה ושנה. הנה הצדיק הקדוש רבי אלעזר אבוחצירא זצוק"ל נלקח מאיתנו בחטף בעת הזאת. וגם האשה הכשרה מרת קורסון ע"ה, שנתכנסנו לכבד את זכרה, נפטרה בחודש הזה (מנחם אב) תהי נשמתה צרורה בצרור החיים. חכמינו ז"ל אומרים (סוטה יא.) בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים. וחשבתו שלזה רומז הפסוק הראשון בפרשה שנאמר "אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם". "לצבאותם" הוא מלשון "המראות הצבאות" שהקדישו אותן בנות ישראל למקדש לעשות מהן את הכיור. וכך כותב רש"י (שמות ל"ח ה') בנות ישראל היו בידן מראות שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עיכבו מלהביא לנדבת המשכן. והיה מואס משה בהן מפני שעשויים ליצר הרע. אמר לו הקב"ה - קבל כי אלו חביבין עליי מן הכל. שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים, וכשהיו בעליהן יגיעים בעבודת פרך היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם, ונטולות המראות. וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה ומשדלתו בדברים לומר- אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהם לידי תאוה ונזקקות להם ומתעברות ויולדות שם שנאמר (שיר השירים ח' ה') "תחת התפוח עוררתך" וזהו שנאמר "במראות הצבאות" ונעשה הכיור מהם, עד כאן לשונו.

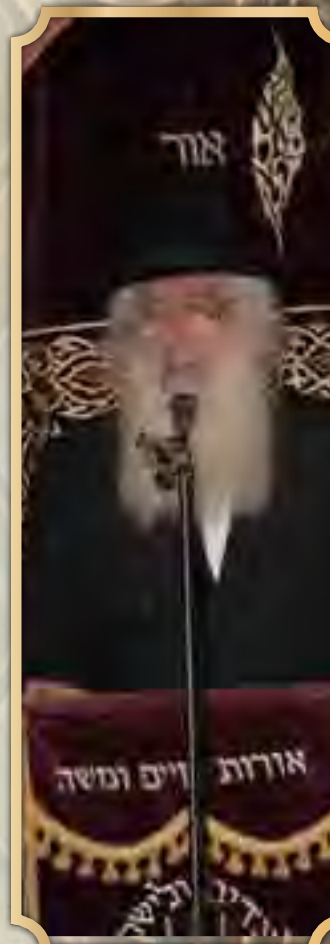
כלומר המראות הצבאות הוכיחו על צניעותן ועל טוהר מידותיהן של בנות ישראל הכשרות, שלא נזקקו במצרים אלא לבעליהן. והפיחו בהם רוח חיים, רוח של נחמה ועידוד. והשכילו בחכמה לשים שלום ביניהם ולהרבות אהבה ואחוה בין לבין בעליהן. וזה שאמר הכתוב בפרשה "אשר יצאו מארץ מצרים - לצבאותם" בני ישראל יצאו ממצרים בזכות "צבאותם" אלו המראות הצבאות שהוכיחו על קדושתן וצניעותן של בנות ישראל.

ואף הקב"ה העיד על קדושתן של בנות ישראל, וכמו שכותב רש"י (במדבר כ"ו ה') "חנן משפחת החנוכי" לפי שהיו האומות מבזין אותם ואומרים מה אלו מתיחסין על שבטיהם, סבורים הם שלא שלטו המצריים באמותיהם. אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם. לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם ה"א מצד זה וי"ד מצד זה לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם. וזה הוא שמפורש על ידי דוד (תהילים קכ"ב ד') שבטי י-ה עדות לישראל, השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם. לפיכך כולם כתיב החנוכי הפלאי, עד כאן לשונו.

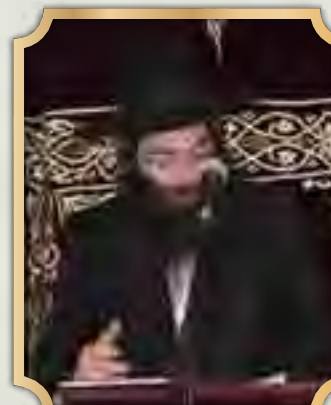
וגם האשה הזו מרת קורסון ע"ה אשר אנו עוסקים בהספדה, הייתה אשת חיל. אשה כשרה וצנועה, ויודע אני בבירור כי אהבת ה' יתברך הייתה נטועה בליבה ויראת שמים טהורה הייתה נסוכה על פניה תדיר. תמיד תמכה באופן ראוי ומכובד במוסדות התורה, והעניקה ביד רחבה עבור ארגוני צדקה וחסד, וידה הייתה פתוחה לעמלי התורה. כי אהבה היא את התורה ולומדיה בכל ליבה, תוך ידיעה ברורה שאין ערך קדוש ונעלה בעולם הזה יותר מחשיבותה של התורה.

מה גם שזכתה הנפטרת ע"ה לחנך את בניה שיחיו לתורה ולמצוות. וברוך ה' אף הם הולכים בדרכיה הטובים ועוסקים בתורה ונמנים על מחזיקי התורה ותומכיה. וכבר אמר הכתוב (משלי ג' י"ח) "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר" אשריהם ואשרי חלקם, וכמוכן שהכל נזקף לזכותה של אימם הכשרה ע"ה כי ברא מזכה אבא.

וזהו עיקר מעלת האשה הזוכה להשאיר אחריה בעולם בנים צדיקים

עצרת מספד במלאת שבעה לפרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל בביהמ"ד "אורות חיים ומשה"

בקברי צדיקים

בשמחת התורה

שישן ושמרו

אורות
חיים ומשה
אשדוד

בנשיאות מו"ר הגאון הגדול
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

פניני
דוד
ירושלים

מתוך שבח והודאה להשי"ת
שרחיינו וקיימנו והגיענו ליום הגדול
מעמד סיום השי"ס העולמי

שנלמד בעמל רב במוסדותינו הקדושים במסגרת לימוד

דף היומי

הננו מתכבדים להזמין את הציבור הרחב
לשוש איתנו משוש בשמחתה של תורה

במעמד מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א
ובהשתתפות רבני המוסדות ובראשם

מו"ר הגדול רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

המעמד יתקיים אי"ה ביום שני ב' אלול תשע"ב בשעה 20:00
באולמי "בית הארחה" בית וגן רח' הפסגה 8 בית וגן ירושלים

ינעמו את הערב 'תזמורת המנגנים'
בניצוחו של הזמר המפורסם ר' שלמה כהן הי"ו

גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה

